

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ,
ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ ΚΑΙ ΚΛΙΜΑΤΙΚΗΣ ΑΛΛΑΓΗΣ

Ο Ανθρώπινος Παράγων στον χειρισμό Δασικών Παραβάσεων

Πρακτικές και απόψεις των Ειδικών Ανακριτικών Υπαλλήλων

ΕΘΝΙΚΟ
ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟ

ΑΘΗΝΑ, ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ 2014

Ο ΑΝΘΡΩΠΙΝΟΣ ΠΑΡΑΓΩΝ
ΣΤΟ ΧΕΙΡΙΣΜΟ ΔΑΣΙΚΩΝ ΠΑΡΑΒΑΣΕΩΝ
ΠΡΑΚΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΑΠΟΦΕΙΣ ΤΩΝ ΕΙΔΙΚΩΝ ΑΝΑΚΡΙΤΙΚΩΝ ΥΠΑΛΛΗΛΩΝ-

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ, ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ ΚΑΙ ΚΛΙΜΑΤΙΚΗΣ ΑΛΛΑΓΗΣ

**Ο ΑΝΘΡΩΠΙΝΟΣ ΠΑΡΑΓΩΝ
ΣΤΟ ΧΕΙΡΙΣΜΟ ΔΑΣΙΚΩΝ ΠΑΡΑΒΑΣΕΩΝ**

ΠΡΑΚΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΑΠΟΨΕΙΣ ΤΩΝ ΕΙΔΙΚΩΝ ΑΝΑΚΡΙΤΙΚΩΝ ΥΠΑΛΛΗΛΩΝ

Ο ΑΝΘΡΩΠΙΝΟΣ ΠΑΡΑΓΩΝ ΣΤΟ ΧΕΙΡΙΣΜΟ ΔΑΣΙΚΩΝ ΠΑΡΑΒΑΣΕΩΝ

Copyright © 2014: Υπουργείο Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής

Συγγραφείς

Νικόλαος Χασάναγας
Αντωνία Μητρούση
Παναγιώτης Βαφειδής
Ιωάννης Πλατής

Σελιδοποίηση - εκτύπωση - βιβλιοδεσία:

ΕΘΝΙΚΟ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟ (Αρ. εργασίας 137/2013)

Αθήνα, Φεβρουάριος 2014

ISBN: 978-960-7284-30-3

ΑΠΟ ΤΟ ΕΘΝΙΚΟ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟ
ΑΘΗΝΑ, ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ 2014

Πρόλογος

Κωνσταντίνος Δημόπουλος

Γενικός Διευθυντής Ανάπτυξης & Προστασίας Δασών & Φ.Π.

Βιογραφικά στοιχεία συγγραφέων:

- Ο **Ν. Χασάνας** είναι πτυχιούχος του τμήματος Δασολογίας και Φυσικού Περιβάλλοντος του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, πτυχιούχος Κοινωνιολογίας του Πανεπιστημίου του Göttingen Γερμανίας και διδάκτωρ του ίδιου πανεπιστημίου στο πεδίο της Δασικής - Περιβαλλοντικής Πολιτικής, Δίδαξε Δασική Νομοθεσία και Νομοθεσία Περιβάλλοντος, Δασική - Περιβαλλοντική Πολιτική, Δεοντολογία Επαγγέλματος για γεωτεχνικούς και άλλα σχετικά αντικείμενα στο πανεπιστήμιο του Göttingen και σε ανώτατα εκπαιδευτικά ιδρύματα της Ελλάδας. Έχει δημοσιεύσει βιβλία και εργασίες σε ελληνικά και διεθνή συνέδρια και περιοδικά αναγνωρισμένου κύρους. Υπήρξε ο ίδιος κριτής και μέλος επιστημονικών και εκδοτικών επιτροπών. Έχει λάβει προσκλήσεις για ομιλίες και συνεργασίες από υπηρεσίες, καθώς και από ακαδημαϊκά και ερευνητικά ιδρύματα της Ελλάδας και του εξωτερικού. Είναι Δασάρχης του Πανεπιστημιακού Δάσους Πετρουλίου.
- Η **Α. Μητρούση** είναι πτυχιούχος του τμήματος Δασοπονίας και Διαχείρισης Φυσικού Περιβάλλοντος του Ανωτάτου Τεχνολογικού Εκπαιδευτικού Ιδρύματος Αν. Μακεδονίας και Θράκης. Είναι ειδικευμένη σε θέματα χειρισμού δασικών ποινικών υποθέσεων και στη διενέργεια εμπειρικής κοινωνικής έρευνας και στατιστικής. Έχει υπηρετήσει στη Δασική Υπηρεσία.
- Ο **Π. Βαφειδής** είναι πτυχιούχος του τμήματος Δασολογίας και Φυσικού Περιβάλλοντος του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης. Έχει πολυετή προϋπηρεσία σε Δασαρχεία, ιδιαίτερη εμπειρία σε χειρισμό δασικών παραβάσεων και υπηρετεί ως Δημόσιος Κατήγορος στη Δασική Υπηρεσία.
- Ο **Ι. Πλατής** είναι πτυχιούχος του τμήματος Νομικής του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης. Υπηρετεί ως Δημόσιος Κατήγορος στην Πυροσβεστική Υπηρεσία. Έχει σημαντική εμπειρία ανακριτικής δραστηριότητας.

Για ένα τόσο πολυσύνθετο αντικείμενο, όπως το Δάσος, έχει θεσπιστεί με την πάροδο των δεκαετιών μια πληθώρα πολύπλοκων ειδικών νόμων οι οποίοι ερμηνεύονται και εφαρμόζονται βάσει ενός συνεκτικού πλέγματος πολυάριθμων εξωνομικών κανόνων. Οι κανόνες αυτοί δεν είναι άλλοι από τις γνώσεις που προσφέρει η επιστήμη της Δασολογίας και η εμπειρία της δασικής Πράξης, καθιστώντας την ύπαρξη ειδικών ανακριτικών υπαλλήλων απαραίτητη. Οι υπάλληλοι αυτοί, παράλληλα με την ιδιότητά τους ως όργανα της Διοίκησης, λειτουργούν ταυτόχρονα και ως όργανα της ανεξάρτητης Δικαιοσύνης και της Επιστήμης (ή της εξειδικευμένης Πρακτικής).

Η Δασοπονία, η Δασοπροστασία και η γενικότερη Προστασία του Περιβάλλοντος αποτελούν χαρακτηριστικά πεδία όπου Διοίκηση, ανεξάρτητη Δικαιοσύνη και Επιστήμη συναντιούνται, συνεκφράζονται και συνεπιδρούν. Οι δασικοί υπάλληλοι, όπως και οι πυροσβεστικοί, έχουν επανειλημμένα εκτελέσει ανακριτικά καθήκοντα υπό συνθήκες φυσικών κινδύνων και ανθρωπογενών απειλών, με μέσα άλλοτε επαρκή και άλλοτε όχι, και συγκρουόμενοι με συμφέροντα άλλοτε μεμονωμένα και άλλοτε πιο οργανωμένα.

Χάρη στην εμπειρία και στην επιστημονική κατάρτιση που οφείλουν οι ανα-

κριτικοί υπάλληλοι να έχουν και να τελειοποιούν, διασφαλίζουν όλο και πιο ουσιώδη, πολύπλευρα υποστηριγμένο και αποτελεσματικό έλεγχο. Αν ως όργανα της Διοίκησης αποτελούν τις κολώνες της Δασικής Πράξης και Προστασίας, ως όργανα της Δικαιοσύνης και της Επιστήμης αποτελούν τα βαθύτερα θεμέλιά της. Η ανάλυση του έργου τους με τις μεθόδους της Κοινωνικής Ερευνας είναι απαραίτητη για το μελλοντικό σχεδιασμό και τη διαρκή βελτίωση.

Η κεντρική Δασική Διοίκηση καταβάλει κάθε εφικτή προσπάθεια για τη συνεχή επεξεργασία και εκσυγχρονισμό της Δασικής Νομοθεσίας και κατά το δυνατόν άλλων δικαιοϋκτών κλάδων που σχετίζονται με τα δάση. Στόχος είναι να γίνεται η νομοθεσία διαρκώς λειτουργικότερη και αποτελεσματικότερη, ανταποκρινόμενη στις εξελισσόμενες ανάγκες της κοινωνίας αλλά και στο μακροπρόθεσμο Δημόσιο Συμφέρον. Στα πλαίσια της προσπάθειας αυτής, η κεντρική Δασική Διοίκηση είναι πάντα διατεθειμένη να παράσχει στους υπαλλήλους της Δασικής Πράξης κάθε δυνατή βοήθεια, τόσο διοικητική και επιστημονική, όσο και νομική, και να τους υποστηρίζει στο δύσκολο και αναντικατάστατο έργο τους.

Πρόεδρος

Εννομοθέτης

Επιστήμη

Πρόεδρος

Νικόλαος Μπόκαρης

Πρόεδρος Πανελληνίας Ένωσης Δασολόγων Δημοσίων Υπαλλήλων

Η Δασοπονία συνδέεται άμεσα με τη ύπαρξη ενός σύγχρονου και αποτελεσματικού δασοδιοικητικού συστήματος, χωρίς το οποίο κανένα σύστημα προστασίας ή διαχείρισης των δασών, δεν μπορεί να εφαρμοστεί στην πράξη. Αν θελήσουμε επίσης να συζητήσουμε γενικότερα για την προστασία του περιβάλλοντος θα οδηγηθούμε, αναγκαστικά στις ίδιες βασικές αρχές που επιβάλλουν την ανάγκη θέσπισης μιας σύγχρονης και εφαρμόσιμης στην πράξη Δασικής Πολιτικής.

Η δασική πολιτική, δεδομένου ότι συνδέεται με την ίδια την κοινωνία και την εφαρμογή κανόνων δικαίου στους πολίτες, θα πρέπει να στηρίζεται σε ένα σταθερό νομικό και θεσμικό πλαίσιο. Η παραπάνω προϋπόθεση υφίσταται όταν οι δασικοί και άλλοι υπάλληλοι που ασκούν καθήκοντα ειδικών ανακριτικών υπαλλήλων, ενημερώνονται και έχουν την απαραίτητη επιστημονική κατάρτιση την οποία οφείλουν να βελτιώνουν συνεχώς, καθώς και τη σχετική εμπειρία, τοπική και γενική, που αποκτούν.

Στο εξαιρετικά δύσκολο έργο της εφαρμογής της δασικής νομοθεσίας, εμπεριέχονται στοιχεία και έννοιες της δασολογικής επιστήμης, της σύγχρονης διοίκησης και της εκπλήρωσης του Δημοσίου Συμφέροντος. Ως εκ τούτου καθίσταται μια από τις πολυπλοκότερες νομοθεσίες που υπάρχουν.

Το φυσικό αντικείμενο στο οποίο αναφέρεται η δασική νομοθεσία, δηλαδή τα δάση και οι δασικές εκτάσεις, τόσο ως πλουτοπαραγωγική πηγή, όσο και ως ακίνητη περιουσία, καθιστά το ανακριτικό και το γενικότερο ελεγκτικό έργο ακόμη πιο δύσκολο και νευραλγικό, καθώς αυτό προσκρούει σε συμφέροντα και σε καθιερωμένες συνήθειες και αντιλήψεις τοπικών πληθυ-

σμών ή μεμονωμένων ατόμων. Το γεγονός ότι από την πιστή εφαρμογή της δασικής νομοθεσίας προκύπτει συχνά μεγάλο αλλά μακροπρόθεσμο κοινό όφελος, όχι άμεσα αντιληπτό από τους μη ειδικούς, δυσκολεύει επιπρόσθετα το έργο των ανακριτικών υπαλλήλων. Στα παραπάνω πρέπει να προστεθεί και ένας ακόμη συντελεστής δυσκολίας, που είναι οι δύσκολες φυσικές συνθήκες που έχουν να αντιμετωπίσουν στο δασικό χώρο, πρόβλημα το οποίο οξύνεται και από τη συνεχή μείωση του προσωπικού.

Στη βάση των όσων προαναφέρθηκαν και δεδομένου ότι η κοινωνική έρευνα εξετάζει αλληλεπιδράσεις ποικίλων και σημαντικών παραγόντων στην άσκηση της δημόσιας διοίκησης και στη συγκεκριμένη περίπτωση στη δασική ανακριτική και ελεγκτική Πράξη, θεωρώ ότι η κοινωνική έρευνα σε αυτό το πεδίο είναι καθοριστικής σημασίας και απαραίτητη διεργασία προκειμένου να εντοπιστούν οι δυσκολίες και να διερευνηθούν οι πιθανές λύσεις που θα διευκολύνουν το έργο των δασικών υπαλλήλων.

Πίνακας Περιεχομένων

	Περιεχόμενα	σελίδα
	Περίληψη	13
1	Εισαγωγή	15
	1.1 Οριοθέτηση της έρευνας	15
	1.2 Σκοπός, υποθέσεις και ερωτήματα της έρευνας	16
2	Κριτική ανασκόπηση βιβλιογραφίας και θεωρίας	18
3	Μεθοδολογία	24
	3.1 Προετοιμασία ερωτηματολογίου	24
	3.2 Δειγματοληψία.....	25
	3.3 Επεξεργασία.....	26
4	Αποτελέσματα και συζήτηση	27
	4.1 Η αναλυτικότητα ενός ανακριτικού υπαλλήλου.....	27
	4.1.1 Η επίδραση προσωπικών και κοινωνικών χαρακτηριστικών στην αναλυτικότητα	27
	4.1.2 Η επίδραση της γνώσης στην αναλυτικότητα	35
	4.1.3 Η επίδραση της δραστηριοποίησης στην αναλυτικότητα	42
	4.2 Η αναποφασιστικότητα ενός ανακριτικού υπαλλήλου.....	47
	4.2.1 Η επίδραση προσωπικών και κοινωνικών χαρακτηριστικών στην αναποφασιστικότητα	47
	4.2.2 Η επίδραση της αναλυτικότητας στην αναποφασιστικότητα	49
	4.2.3 Η επίδραση της γνώσης στην αναποφασιστικότητα...	50

4.3 Η δραστηριοποίηση ενός ανακριτικού υπαλλήλου	51
4.3.1 Η επίδραση προσωπικών και κοινωνικών χαρακτηριστικών στη δραστηριοποίηση	51
4.3.2 Η επίδραση της γνώσης στη δραστηριοποίηση	60
4.4 Η επίδραση προσωπικών και κοινωνικών χαρακτηριστικών στη γνώση	66
5 Συμπεράσματα, προτάσεις και ζητήματα για μελλοντική έρευνα	72
5.1 Συμπεράσματα	72
5.2 Προτάσεις	74
5.3 Ζητήματα για μελλοντική έρευνα.....	76
6 Βιβλιογραφία	77
Ευχαριστίες	80
Summary	81
Παράρτημα	83

Περίληψη

Η έρευνα αυτή παρουσιάζει παράγοντες που επηρεάζουν το έργο και τις απόψεις των δασικών και πυροσβεστικών ανακριτικών υπαλλήλων. Ορισμένοι βασικοί παράγοντες που εξετάστηκαν ήταν το φύλο, η ηλικία, το εκπαιδευτικό επίπεδο, ο χρόνος υπηρεσίας, οι μεταθέσεις κ.λπ. Εξετάστηκαν συμπεριφορές και απόψεις περί θεσμικής υποδομής, οπλοφορίας, περιπολιών, υπηρεσιακής ταυτότητας, μελέτης νομικών πηγών κ.α. Διερευνήθηκαν διαστάσεις του ανακριτικού έργου, όπως η αναλυτικότητα, η (αν-)αποφασιστικότητα, η δραστηριοποίηση.

Τόσο οι απόψεις και τα χαρακτηριστικά των ανακριτικών υπαλλήλων, όσο και οι φυσικές και κοινωνικές ιδιαιτερότητες του δασικού χώρου φαίνονται να επηρεάζουν το έργο τους.

1. Εισαγωγή

1.1 Οριοθέτηση της έρευνας

Η συγκεκριμένη έρευνα αναπτύσσεται στα πλαίσια της Δικαστικής Κοινωνιολογίας, η οποία επικεντρώνεται σε δυνάμεις και παραμέτρους κοινωνικού και θεσμικού περιβάλλοντος, και εν μέρει της Δικαστικής Ψυχολογίας, που αναλύει το ρόλο της νοοτροπίας, της ιδιοσυγκρασίας και των βιωμάτων. Σε αντίθεση με την Νομική που αγνοεί συνειδητά πολλές ερωτήσεις, όπως έχει άλλωστε καθήκον, την άτυπη δυναμική της πραγματικότητας και επικεντρώνεται στο Νόμο με στόχο να χαράξει έναν «καθαρό και ανεπηρέαστο» δρόμο για τη Δικαιοσύνη (πρβλ. Παπαχρίστου 1999), κινούμενη στη συλλογιστική και τη νοοτροπία των καθαρών Μαθηματικών και της Ερμηνευτικής, η Δικαστική Κοινωνιολογία και η Δικαστική Ψυχολογία προσπαθούν να ερευνήσουν εμπειρικά αυτή τη δυναμική. Το φύλο, η ηλικία κ.α. χαρακτηριστικά ενός ανακριτικού υπαλλήλου, καθώς και γενικότερες συνθήκες μπορούν να επηρεάσουν το ανακριτικό έργο. Το γεγονός αυτό επηρεάζει σαφώς το δρόμο και το τελικό αποτέλεσμα της Δικαιοσύνης.

Από την άλλη μεριά, η Δικαστική Κοινωνιολογία και η Δικαστική Ψυχολογία, καθώς και οι περισσότεροι κλάδοι των Κοινωνικών Επιστήμων, παρόλο που αυτοαποκαλούνται «εμπειρικοί», θυμίζουν μέχρι και σήμερα πιο πολύ αφηρημένη φιλοσοφία παρά επιστήμες που παράγουν αντικειμενική, διεισδυτική και εξελισσόμενη γνώση. Ελάχιστοι έχουν βοηθήσει στην επίλυση προβλημάτων και, όπως μπορούμε να αντιληφθούμε από γενικότερες συζητήσεις και παρατηρήσεις, καλώς ή κακώς ελάχιστοι είναι αυτοί που τις λαμβάνουν πραγματικά υπόψη. Μια αιτία γι' αυτό είναι το ότι ελάχιστοι έχουν χρησιμοποιηθεί διεισδυτικές ποσοτικές μέθοδοι και προσεγγίσεις στους κλάδους αυτούς. Αυτή φαίνεται

να είναι η κυριότερη αιτία του παραγκωνισμού τους και του γεγονότος ότι παρόλο που ισχυρίζονται ότι ασχολούνται με ευρύ φάσμα θεμάτων σημαντικών για τη ζωή του ανθρώπου, έχουν καταφέρει να πείσουν ελάχιστα για τη χρησιμότητά τους. Πράγματι, βλέπουμε ότι ενώ υπάρχουν πολλά γραφεία δικηγόρων, δεν υπάρχει κανένα (ή σχεδόν κανένα) γραφείο κοινωνιολόγου. Όσο για τα γραφεία ψυχολόγων, έχουν καταφέρει εν μέρει να πείσουν για τη χρησιμότητά τους. Οι νομικοί πάλι αποτελούν έναν συντεχνιακά και εμπορικά πετυχημένο κλάδο, ο οποίος όμως επιστημολογικά χαρακτηρίζεται συχνά από υποκειμενικότητα (π.χ. ένα τελολογικά ερμηνευμένο Δίκαιο μόνο «θετικό» δεν μπορεί να είναι). Πολλές φορές, οι γνωριμίες και ο τρόπος επικοινωνίας στον κλάδο των νομικών φαίνονται να παίζουν για το τελικό αποτέλεσμα πιο σημαντικό ρόλο από τη μελέτη και τη γνώση. Με άλλα λόγια, η Νομική στην Πράξη συχνά αποκτά περισσότερο μορφή Τέχνης (επικοινωνίας και διαπραγμάτευσης) ή ενός επαγγέλματος βασιζόμενου σε αξιοποίηση κοινωνικών και πολιτικο-διοικητικών συγκυριών και δευτερευόντως μορφή Επιστήμης. Η Δικαστική Κοινωνιολογία και η Δικαστική Ψυχολογία μπορούν να προσφέρουν πολλά, αν αναπτυχθούν σε χέρια θετικιστών.

1.2 Σκοπός, υποθέσεις και ερωτήματα της έρευνας

Ο σκοπός αυτής της έρευνας έγκειται στην παραγωγή ποσοτικών αποτελεσμάτων σχετικά με το ποιοί επίσημοι ή άτυποι παράγοντες επηρεάζουν το ανακριτικό έργο. Οι συγγραφείς ελπίζουν να προσφέρουν ένα έστω μικρό έναυσμα θετικιστικής εξέλιξης στη Δικαστική Κοινωνιολογία και στη Δικαστική Ψυχολογία. Η ελπίδα αυτή ενδυναμώνεται και από το γεγονός ότι η έρευνα αυτή βασίζεται σε συγκεκριμένο πεδίο γνώσης (δασικές παραβάσεις), για το οποίο υπάρχουν αρκετές εξειδικευμένες και εκτενείς πρωτογενείς πηγές, καθώς και η κατάλληλη οργάνωση για να διεξαχθεί εμπειρική έρευνα (υπάρχουν συγκεκριμένες αρμόδιες υπηρεσίες με σχετικώς εύκολα προσβάσιμες πηγές).

Σε αυτή την έρευνα προσπαθούμε να εξετάσουμε κριτικά, με ποσοτι-

κά στοιχεία, γενικές υποθέσεις- ερωτήματα της Δικαστικής Κοινωνιολογίας και της Δικαστικής Ψυχολογίας περί του αν:

- η αναλυτικότητα του ανακριτικού υπαλλήλου οδηγεί σε αναποφασιστικότητα
- τόσο η αναλυτικότητα όσο και η αναποφασιστικότητα επηρεάζονται από συγκεκριμένους προσωπικούς και κοινωνικούς παράγοντες, καθώς και από τη γνώση και τη δραστηριότητα του υπαλλήλου
- η γνώση και η δραστηριότητα επηρεάζονται από συγκεκριμένους προσωπικούς και κοινωνικούς παράγοντες.

2 Κριτική ανασκόπηση βιβλιογραφίας

Ήδη από περασμένες δεκαετίες είχε αναγνωριστεί η υπερβολική βαρύτητα που δίδεται στην εγκληματικότητα του αστικού πεδίου και ο ταυτόχρονος παραγκωνισμός της υπαίθρου όσον αφορά το θέμα αυτό (Swanson 1981).

Ενδιαφέρουσες έρευνες για την εγκληματικότητα που αφορά τον αγροτικό χώρο, συμπεριλαμβανομένου και του δάσους, καθώς και το φυσικό περιβάλλον γενικότερα, επικεντρώνονται όχι στην καθημερινή πρακτική των ανακριτικών υπαλλήλων αλλά κυρίως σε πολιτικο-διοικητικούς χειρισμούς οι οποίοι λαμβάνουν χώρα σε μακρο-επίπεδο για την πρόληψη ή την καταστολή της. Τέτοια παραδείγματα χειρισμών μακρο-επιπέδου είναι π.χ. η πολιτική προστίμων (Rousseau & Telle 2010) ή το γενικό θεσμικό πλαίσιο ποινικής προστασίας του περιβάλλοντος (Ιωαννίδης 1996, Μπήκα 1996, Dusca 2013). Άλλοι ερευνητές (Ramcilovic-Suominen & Hansen 2012) επικεντρώθηκαν διεισδυτικά στη γενικότερη συμπεριφορά, στο προφίλ και στη νοοτροπία δασικών παραβατών, καθώς και στην επίδραση των γενικότερων περιβαλλοντικών συνθηκών στην εγκληματικότητα. Αναγνώρισαν μάλιστα την τελευταία ως ένα ιδιαίτερο είδος «περιβαλλοντικού προβλήματος» και «ρύπανσης» στο κοινωνικό σύνολο που θα πρέπει να λαμβάνεται υπόψη ακόμη και στις διαδικασίες Εκτίμησης Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων (Glasson & Cozens 2011).

Ωστόσο, οι έρευνες αυτές κινήθηκαν αποκλειστικά σχεδόν στο πεδίο της Εγκληματολογίας και δεν συνδέθηκαν με τη δραστηριότητα ανακριτικών υπαλλήλων.

Υπάρχουν ουσιώδεις προσεγγίσεις Περιβαλλοντικής Εγκληματολογίας που σχετίζονται με τον όρο «φυσικό περιβάλλον». Ωστόσο, αυτές ασχολούνται ουσιαστικά κυρίως με φυσικές παραμέτρους του αστικού περιβάλλοντος (π.χ. έκθεση σε ρύπανση και άλλες συνθήκες υγιεινής)

που ενδεχομένως επηρεάζουν την εγκληματικότητα (Γεωργίου 1996) και όχι με εγκληματικότητα που λαμβάνει χώρα στο φυσικό περιβάλλον και με αντικείμενο αυτό. Επιπλέον, η παραπάνω έρευνα της εγκληματικότητας επικεντρώνεται μόνο στην περιγραφή και στην κατανόησή της, χωρίς να προχωρά σε θέματα χειρισμών πεδίου (υπηρεσιακό-επιχειρησιακό επίπεδο) για τον έλεγχο και την καταστολή της. Οι εγκληματολογικές προσεγγίσεις δηλαδή εμφανίζονται μέχρι στιγμής εμφανώς αποσχισμένες από θέματα Δικαστικής Κοινωνιολογίας και Δικαστικής Ψυχολογίας, τουλάχιστον όσον αφορά το πεδίο του φυσικού περιβάλλοντος.

Το αρκετά πρωτοποριακό έργο της Παναγοπούλου-Μπέκα (1992) εμπεριέχει προσεγγίσεις Δικαστικής Κοινωνιολογίας κυρίως στο θέμα της επιβολής κυρώσεων. Αυτές οι προσεγγίσεις όμως, εστιάζονται σε επίπεδο δικαστικών και πολιτικο-διοικητικών χειρισμών και όχι τόσο σε επιχειρησιακό επίπεδο. Δεν επικεντρώνεται δηλαδή σε επίπεδο άσκησης ανακριτικών καθηκόντων και γενικότερης λειτουργίας και νοοτροπίας των ανακριτικών υπαλλήλων.

Περιοριστικές έρευνες που πλησιάζουν το επιχειρησιακό επίπεδο ασχολούνται κυρίως με θέματα συμμετοχής των ελεγκτικών υπηρεσιών στη διαμόρφωση συνθηκών που επηρεάζουν την εγκληματικότητα (Monahan & Catalano 1976) ή με ζητήματα εφαρμογής Επιστήμης και Τεχνολογίας (Moenssens 1993). Επικεντρώνονται επίσης στο ρόλο του φύλου των αστυνομικών οργάνων κατά το χειρισμό καταστάσεων αλλά όχι ιδιαίτερα στο χειρισμό ποινικών υποθέσεων (Rabe-Hemp 2008), στον καταμερισμό αρμοδιοτήτων εντός της Δασικής Υπηρεσίας ανάλογα με το φύλο του υπαλλήλου όμως και πάλι όχι ειδικότερα στο χειρισμό ποινικών θεμάτων (Browne κ.α. 2010) και στην αντιμετώπιση της κοινής (όχι δασικής) εγκληματικότητας εντός του ευρύτερου αγροτικού χώρου (Vanla & Lars 2013).

Διαφωτιστικά στοιχεία εμπειρικής έρευνας σχετικά με τη δραστηριότητα ειδικού ανακριτικού-φυλακτικού προσωπικού στο δασικό πεδίο υπάρχουν σε περιορισμένο βαθμό στη διεθνή βιβλιογραφία (Shelley & Egan 2009). Επικεντρώνονται όμως κυρίως σε θέματα κοινού Ποινικού

Δικαίου και όχι τόσο σε παράγοντες που επηρεάζουν το ανακριτικό-φυλακτικό έργο τους. Παράλληλα, έχει εύστοχα τονιστεί η ανάγκη για επέκταση και ολοκλήρωση των εγκληματολογικών προσεγγίσεων σε θέματα που έχουν σχέση με φυσικούς πόρους (Gibbs κ.α. 2010).

Ειδικότερα στο πεδίο της Δικαστικής Ψυχολογίας, υποστηρίζεται ότι η υπερβολική αναλυτικότητα οδηγεί σε αναποφασιστικότητα (πρβλ. Ζησιάδη 2003, σ.79) μέσα από εύλογες συλλογιστικές. Ο υπερβολικός αριθμός συνεχώς ανακυπτόντων στοιχείων, καθώς και ο συνεχής σκεπτικισμός για το αν, πώς και κατά πόσο αυτά σχετίζονται με την υπόθεση, αναμένεται να κρατάνε τον ανακριτικό υπάλληλο σε διαρκή κατάσταση αμφιβολίας που μπορεί να οδηγήσει σε τάση αποποίησης και μεταβίβασης ευθυνών («σύμπλεγμα του Πιλάτου»). Επίσης, αν δεχτούμε ότι η αναλυτικότητα βασίζεται στο «γνωρίζειν», ενώ η απόφαση περί σπουδαιότητας κάποιου στοιχείου ή ενοχής κάποιου προσώπου βασίζεται στο «αξιολογείν», τότε, δεδομένου ότι το «γνωρίζειν», ενώ το «αξιολογείν» αποτελούν στην τέχνη της Ανακριτικής, όπως και γενικότερα στην Επιστήμη, έννοιες «αντίθετες» ή «ασύμβατες» (πρβλ. Πανούσης 2003), θα έπρεπε η αναλυτικότητα να οδηγεί σε αναποφασιστικότητα. Ωστόσο, θα δούμε ότι τα εμπειρικά αποτελέσματά μας δεν υποστηρίζουν αυτή την υπόθεση, τουλάχιστον με το συγκεκριμένο τρόπο που μετρήθηκε η αναποφασιστικότητα και η αναλυτικότητα στην παρούσα έρευνα.

Ο Μυλωνάς (2003, σ.114) προτείνει ορισμένες περιπτώσεις που φαίνεται να επηρεάζουν το έργο των ανακριτικών υπαλλήλων, όπως π.χ. η περίπτωση της κατάχρησης εξουσίας από έναν ανακριτικό υπάλληλο ή η παράνομη εκτέλεση μιας ποινής. Ωστόσο, αυτά είναι περισσότερο μια χρήσιμη περιγραφή καταστάσεων κατά την τυποποίηση του Ποινικού Δικαίου παρά βαθύτεροι παράγοντες που επηρεάζουν τη συμπεριφορά των ανακριτικών υπαλλήλων.

Ο ρόλος του φύλου του ανακριτικού υπαλλήλου θίγεται μεν εύστοχα στη σχετική βιβλιογραφία (πρβλ. Σκίζας 1954, σ.15) αλλά εξετάζεται με ποσοτικά στοιχεία στην παρούσα έρευνα. Επίσης, ως παράγοντας που συμβάλλει «θετικά» στο έργο της δικαιοσύνης προτείνεται από τους

Wolke κ.α. (1961) η απαλλαγή από υλιστικές και συναισθηματικές εξαρτήσεις. Οι ερευνητές αυτοί προέβησαν σε ενδιαφέροντα σχόλια για τον κοινωνικό ρόλο της δικαιοσύνης, μένοντας όμως σε ένα εποπτικό και γενικό επίπεδο.

Ένα πολυσυζητημένο θέμα είναι ο διαχωρισμός της κρίσης από το γεγονός (πρβλ. Μπιτζικέλης 1999, σ.17 και Σκίζας 1954). Παρά τους ουσιώδεις στοχασμούς των ερευνητών σε αυτό το ζήτημα, δεν έχουν συγκεκριμενοποιηθεί παράγοντες που ωθούν ή όχι έναν ανακριτικό υπάλληλο να εμβαθύνει σε θέματα ύψους και τόνου, που υποτίθεται ότι συμβάλλουν στη σχηματισμό μιας βαθύτερης κρίσης. Παρόλο που το έργο του ανακριτικού υπαλλήλου επικεντρώνεται κυρίως σε γεγονότα και δευτερευόντως σε κρίσεις, μπορεί ο υπάλληλος να επηρεαστεί από τα φυσιογνωμικά ή άλλα χαρακτηριστικά της γενικότερης παρουσίας του μάρτυρα ή του υπόπτου/κατηγορουμένου. Επισταμένη και αρκετά εκτενής εμβάθυνση σε τέτοιους παράγοντες με εμπειρική μέθοδο δεν έχει ανακύψει ακόμη στη βιβλιογραφία.

Το να λαμβάνεται υπόψη σε μια ανακριτική διαδικασία ο τόνος και το ύψος του ερωτώμενου αποτελεί μια άτυπη αξιολογική πράξη από την πλευρά του ανακριτικού υπαλλήλου την οποία εδώ μετρήσαμε ως μια διάσταση θετική για την αναλυτικότητα. Αυτή η επιλογή οφείλεται στο ότι μετά από συνεντεύξεις με ανθρώπους της Πράξης (βλ. συνεντεύξεις 1 και 3) θεωρήσαμε ότι είναι σκόπιμο να συμπεριλάβουμε στην έννοια της αναλυτικότητας όχι μόνο στοιχεία του «γνωρίζειν» αλλά εν μέρει και του «αξιολογείν».

Ορισμένοι παράγοντες που έχουν προταθεί ως ιδιαίτερης σημασίας για το «σκέπτεσθαι» ενός ποινικού δικαστή θα μπορούσαν κατ'επέκταση να χρησιμοποιηθούν ως βάση για να κατανοηθεί και η συμπεριφορά ενός ανακριτικού υπαλλήλου, αφού άλλωστε στο ευρωπαϊκό νομικό σύστημα ο δικαστής έχει κατά τη δίκη διερευνητικό ρόλο, όπως ακριβώς κι ένας ανακριτικός υπάλληλος κατά τον έλεγχο παρανομιών, και δεν αρκείται στο ρόλο του απλού «διαιτητή». Ως τέτοιοι παράγοντες προτείνονται εύλογα από τον Φιλιππίδη (1986, σ.179) η ηλικία, η εμπειρία,

το φύλο, το αίσθημα μειονεκτικότητας, η φιλοδοξία σταδιοδρομίας κι ο οικογενειακός βίος. Στην έρευνά μας επιβεβαιώθηκε εν μέρει η σημασία τους με πιο συγκεκριμένα ποσοτικά αποτελέσματα.

Στο προσκήνιο των νομικών συζητήσεων βρίσκονται συχνά καθοριστικής σημασίας δικονομικοί προβληματισμοί σχετικά με τη διενέργεια της έρευνας ως ανακριτικής πράξης (βλ. π.χ. Καχριμάνη 2007, Kamisaf 1983). Ωστόσο, πρέπει να επισημάνουμε ότι οι συζητήσεις αυτές συχνά δεν λαμβάνουν ιδιαίτερα υπόψη το πόσο «άκαμπτη» ή «ευέλικτη» θεωρείται μια δικονομία και το πόσο δυσχεραίνει ή διευκολύνει το ανακριτικό έργο. Αυτό είναι θέμα προσωπικής αίσθησης του κάθε ανακριτικού υπαλλήλου και μόνο ως τέτοιο υποκειμενικό μέγεθος μπορεί να μετρηθεί μέσω εμπειρικής κοινωνικής έρευνας.

Το πλήθος των συλλεγόμενων στοιχείων τονίζεται επίσης εύστοχα στη σχετική βιβλιογραφία ως βασική διάσταση αναλυτικότητας (Stevens 1954, σ.826). Ωστόσο, δεν έχει διερευνηθεί, αν και κατά πόσο τα προσωπικά και τα κοινωνικά χαρακτηριστικά των υπαλλήλων επηρεάζουν το πόσο εκτενής είναι η συλλογή των στοιχείων την οποία διενεργούν και ποιός φύσεως είναι αυτά.

Τα στοιχεία μπορούν να διακριθούν εύστοχα σε προσωπικές ή πραγματικές ενδείξεις (Αλεξιάδης 2003). Εμείς τα διακρίναμε επιπρόσθετα σε τυχαίο αποτέλεσμα, στοχευόμενο αποτέλεσμα και χαμένο χρόνο. Αυτές οι τρεις κατηγορίες απεδείχθησαν να έχουν στατιστικώς ισχυρή συσχέτιση με συγκεκριμένα χαρακτηριστικά των ανακριτικών υπαλλήλων. Η τυχαιότητα μετρήθηκε με ειδικούς δείκτες και θεωρήθηκε ως αρνητική διάσταση της αναλυτικότητας, αφού είναι ένα μέγεθος αντίθετο του βαθμού συνειδητής προσπάθειας.

Ουσιώδεις υποθέσεις πάνω στον παράγοντα της τυχειότητας, αλλά και πάλι όχι με ποσοτικά στοιχεία, διατύπωσε ο Bennett (1954) για το πεδίο των πυρκαγιών. Η μείωση της τυχειότητας θα μπορούσε να επιτευχθεί και με ανιχνευτή ψεύδους αλλά η ανάλυση αυτού του θέματος δεν εντασσόταν στους στόχους αυτής της έρευνας, αφού θεωρείται μέχρι σήμερα κάτι εξεζητημένο για τις δασικές πυρκαγιές (Baesen κ.α. 1948).

Ένας πιο συγκεκριμένος ισχυρισμός για την επίδραση προσωπικών και κοινωνικών παραγόντων στο ανακριτικό έργο είναι ότι η ιδιότητα του πυροσβεστικού ανακριτικού υπαλλήλου, καθώς και η γνώση ή το προσωπικό ενδιαφέρον για μια υπόθεση, τείνουν να ευνοήσουν την αναλυτικότητα (Feeheley 1956). Στην παρούσα έρευνα, συγκεκριμενοποιήσαμε αυτούς τους παράγοντες με ποσοτικούς δείκτες και επαληθεύσαμε στατιστικά εν μέρει αυτές τις υποθέσεις.

Ενδιαφέρον ακόμη παρουσιάζει ο ρόλος της πιθανής συνταύτισης του ανακριτικού υπαλλήλου με το θύμα. Ο ρόλος της συνταύτισης μελετήθηκε στο παρελθόν, αλλά σε διαφορετικά πλαίσια. Μελετήθηκε δηλαδή η ικανότητα συνταύτισης εγκληματολόγων και η σχέση της με τη στάση που τηρούν προς τη χρηματοδότηση (ή μη) της σχετικής επιστημονικής έρευνας (πρβλ. Dow 1967) και όχι ο ρόλος της συνταύτισης στο έργο ανακριτικών υπαλλήλων.

3 Μεθοδολογία

3.1 Προετοιμασία ερωτηματολογίου

Το δείγμα αποτελείται από δασικούς και πυροσβεστικούς υπαλλήλους που είχαν ανακριτική εμπειρία σε μια τουλάχιστον δασική ποινική υπόθεση. Ειδικά από τους πυροσβεστικούς υπαλλήλους, επελέγησαν όσοι είχαν στο ενεργητικό τους τουλάχιστον μια δασική πυρκαγιά, αφού αυτή είναι η μόνη δασική παράβαση που εμπίπτει στην αρμοδιότητά τους. Οι μεταβλητές μετρήθηκαν με τυποποιημένο ερωτηματολόγιο («κλειστού» τύπου ερωτήσεις), ελαφρώς τροποποιημένο για δασικούς και πυροσβεστικούς υπαλλήλους (βλ. παράρτημα).

Ενα βασικό σημείο που διέφερε μεταξύ δασικών και πυροσβεστικών υπαλλήλων είναι ότι οι δασικοί εξαιρούνται από το άρθρο 211 της Ποινικής Δικονομίας, το οποίο απαγορεύει σε κάποιον να παρίσταται στο δικαστήριο ως μάρτυρας στην ίδια υπόθεση που έχει εκτελέσει και χρέη ανακριτικού υπαλλήλου, ενώ οι πυροσβεστικοί όχι. Αυτή η ειδική εξαίρεση προβλέπεται για τους δασικούς υπαλλήλους στο άρθρο 291 του Ν.Δ. 86/1969 (βλ. ντοκουμέντα 1, 2). Για αυτό το λόγο, οι δασικοί ρωτήθηκαν και σχετικά με τις μηνύσεις που έχουν στο ενεργητικό τους, ενώ οι πυροσβεστικοί μόνο για τις προανακρίσεις.

Τα ερωτηματολόγια διαμορφώθηκαν βάσει διερευνητικών συνεντεύξεων με ανθρώπους της Πράξης (βλ. συνεντεύξεις 1, 2, 5, 6) και με τέτοιο τρόπο ώστε ο ερωτώμενος να μη μπορεί να αντιληφθεί τί επιδιώκει να μετρήσει γενικά ο ερευνητής και έτσι να απαντάει με τη μέγιστη δυνατή ειλικρίνεια και όχι με «τακτικισμό». Έτσι δόθηκε προσοχή στην «οικολογική εγκυρότητα» του δείγματος (Bryman 2001). Πριν τη διανομή του τελικού ερωτηματολογίου έγινε δοκιμή με ανθρώπους της Πράξης.

3.2 Δειγματοληψία

Η δειγματοληψία διενεργήθηκε το διάστημα 2007-8 με ομαδική διενεμή του ερωτηματολογίου στις δασικές υπηρεσίες των περιοχών Αριδαίας, Εδεσσας, Δράμας, Καστοριάς Κοζάνης, Κυκλάδων, Λαγκαδά, Λάνθης και Φλώρινας και στις πυροσβεστικές υπηρεσίες Αριδαίας, Δράμας, Εδεσσας, Καβάλας, Καστοριά, Κοζάνης και Φλώρινας. Τα δασαρχεία επελέγησαν κυρίως από τη Βόρεια Ελλάδα επειδή εκεί βρίσκεται συσσωρευμένο μεγάλο ποσοστό δασολόγων, οι οποίοι θεωρούνται ομάδα δασικών υπαλλήλων που αναπτύσσει δραστηριότητα σε κατά το δυνατό ευρύ φάσμα ανακριτικού έργου. Παράλληλα, δεν αποκλείστηκε η συμμετοχή των υπολοίπων δασικών υπαλλήλων στην έρευνα. Οι πυροσβεστικοί υπάλληλοι επελέγησαν κατά το δυνατό επίσης από τις ίδιες περιοχές. Παρά το γεγονός ότι το δείγμα δεν μπορεί να θεωρηθεί «τυχαίο» με βάση τον απόλυτο ορισμό του τυχαίου δείγματος, προσδοκάται να πλησιάζει τις ιδιότητες ενός τυχαίου δείγματος λόγω του ότι: α) τα ερωτηματολόγια συμπληρώθηκαν από όλους τους υπαλλήλους των παραπάνω υπηρεσιών, ανεξάρτητα από τυχόν προτιμήσεις που είχε ο ερευνητής προς αυτούς και άσχετα από το αν τους γνώριζε ή όχι, β) παρά το γεγονός ότι η διανομή έγινε κυρίως σε υπηρεσίες της Βόρειας Ελλάδας, αναμένεται να μην περιορίζεται ιδιαίτερα η αντιπροσωπευτικότητα του δείγματος, δεδομένου ότι οι ερωτηθέντες προέρχονται από ποικίλα μέρη της Ελλάδος και μετατίθενται (ή μετατάσσονται μεταξύ διαφορετικών περιφερειών/κεντρικών διοικήσεων) διαρκώς, και γ) οι μεταβλητές που μετρήθηκαν αφορούσαν τη σταδιοδρομία τους στο σύνολό της και όχι μόνο στην τοπική υπηρεσία που υπηρετούν.

Ωστόσο, επισημαίνεται ότι στη συγκεκριμένη έρευνα ούτως ή άλλως δεν έχει ιδιαίτερη σημασία η αντιπροσωπευτικότητα του δείγματος επί του συνόλου των δασικών και πυροσβεστικών υπαλλήλων της χώρας, διότι στόχος της έρευνας αυτής δεν είναι η περιγραφική αλλά η αναλυτική-επαγωγική στατιστική, δηλαδή οι συσχετίσεις μεταξύ μεταβλητών (Hasiopoulos 2011). Για το λόγο αυτό, εφαρμόστηκε δειγματοληψία κρίσης με κατά το δυνατόν ισορροπημένη κατανομή τιμών στις μεταβλητές.

3.3 Επεξεργασία

Για την εξαγωγή των αποτελεσμάτων έγινε στατιστική επεξεργασία με το στατιστικό λογισμικό SPSS 13, πραγματοποιήθηκε στατιστικό τεστ Pearson, ενώ ταυτόχρονα ελέγχθηκαν τα αποτελέσματα και με τα μη παραμετρικά τεστ Kendal και Spearman. Έτσι, περιορίζονται οι ανησυχίες όσων θα μπορούσαν να θεωρήσουν στρεβλωτική την επίδραση τυχόν «ακραίων τιμών». Εκτός αυτού, οι κλίμακες που χρησιμοποιούνται στις περισσότερες μεταβλητές είναι δίτιμες ή ολίγων βαθμίδων. Με τον τρόπο αυτό, μειώνεται εκ των πραγμάτων δραστικά η πιθανότητα εμφάνισης τιμής που μπορεί να θεωρηθεί «ακραία».

Γενικότερα, πρέπει να τεθεί ο προβληματισμός ότι και οι λεγόμενες «ακραίες τιμές» αποτελούν επίσης μέρος της πραγματικότητας. Επομένως, όσο η συμπερίληψή τους μπορεί να θεωρηθεί ως στρέβλωση των στατιστικών αποτελεσμάτων, άλλο τόσο η αποκοπή τους θα μπορούσε να θεωρηθεί ως στρέβλωση της πραγματικότητας.

Επιπλέον, δεν πρέπει να παραβλέπεται ότι, όχι σπάνια, τυχόν ακραίες και μη συνηθισμένες περιπτώσεις είναι αυτές που οδηγούν σε πραγματικά νέα συμπεράσματα, αρκεί να είναι ερμηνεύσιμα με βάση τα ποιοτικά δεδομένα. Ως εκ τούτου, ως ορθή πρακτική θεωρήθηκε η εφαρμογή τεστ Pearson αρχικά επί όλων των προς διερεύνηση συσχετίσεων προκειμένου να διασφαλιστεί ολική εικόνα, και κατόπιν τούτου έλεγχος τυχόν επίδρασης «ακραίων τιμών» με τα μη παραμετρικά τεστ Kendal και Spearman με σκοπό την ειδικότερη εξέταση της ερμηνευσιμότητάς τους. Οι στατιστικώς σημαντικοί συντελεστές Pearson σημειώνονται με «*» και «**» σε επίπεδο σημαντικότητας 0,05 και 0,01 αντίστοιχα και τονίζονται μέσα στους πίνακες με έντονη γραμματοσειρά (bold).

Για την ερμηνεία των αποτελεσμάτων χρησιμοποιήθηκε το υλικό των διερευνητικών συνεντεύξεων που διενεργήθηκαν πριν και μετά τα ερωτηματολόγια (βλ. συνεντεύξεις 1, 2, 3, 4, 5, 6) και φυσικά η εμπειρία των συγγραφέων.

4 Αποτελέσματα και συζήτηση

Ευνοϊκά συγκεντρώθηκαν 113 συμπληρωμένα ερωτηματολόγια. Η έρευνα, όπως προειπώθηκε, επικεντρώνεται κυρίως σε συσχετίσεις των μεταβλητών, και γι' αυτό δε θα δώσουμε εδώ περιγραφικά στοιχεία για όλες τις μεταβλητές. Αναφέρουμε μόνο τα εξής βασικά περιγραφικά στοιχεία: Οι δασικοί υπάλληλοι ήταν 56 και οι πυροσβεστικοί 57. Οι άνδρες ήταν 88 και οι γυναίκες 22 (3 ερωτηθέντες δεν δήλωσαν φύλο). Η μέση κλάση ηλικίας ήταν 41-45 ετών. Όλες οι μεταβλητές επεξηγούνται αναλυτικά στο παράρτημα.

4.1 Η αναλυτικότητα ενός ανακριτικού υπαλλήλου

4.1.1 Η επίδραση προσωπικών και κοινωνικών χαρακτηριστικών στην αναλυτικότητα

Στον πίνακα 1 βλέπουμε ότι οι γυναίκες δηλώνουν ότι συλλέγουν στοιχεία μόνο με δική τους προσπάθεια και επιπλέον δεν αποζητούν τη βοήθεια άλλων υπαλλήλων εντός ή εκτός υπηρεσίας, ούτε πληροφοριοδοτών ούτε άλλων ειδικών. Αν γίνει δεκτή η ίσως μονόπλευρη και σε πολλούς ακόμη επικρατούσα άποψη ότι οι γυναίκες είναι το «ασθενές» φύλο, αυτή η τάση αυτόνομης προσπάθειας των γυναικών ανακριτικών υπαλλήλων θα μπορούσε να αποδοθεί ενδεχομένως σε ανάγκη που αισθάνονται να πετύχουν τον εαυτό τους ή τους άλλους ότι δεν χρειάζονται τη βοήθεια κανενός και ότι δεν είναι τελικά τόσο «ασθενείς». Επιπλέον, επειδή οι γυναίκες ανακριτικοί υπάλληλοι δραστηριοποιούνται σε ισχυρά ανδροκρατούμενους υπηρεσιακούς τομείς (π.χ. δασοφυλάκων, θηροφυλάκων, πυροσβεστών) και χειρίζονται ανδροκρατούμενες παραβατικές δραστηριότητες (λαθροϋλοτομία, λαθροθηρία, πυρκαγιές κ.λπ), δυσκολεύονται να μνησθούν άνετα στα πεδία αυτά και να αναπτύξουν σχέσεις εμπιστοσύνης. Αυτό περιορίζει τις συνεργασίες και τις αποξενώνει από κοινωνικούς συνδέσμους που θα μπορούσαν να λειτουργήσουν ως πληροφοριοδότες.

Ο ισχυρισμός ότι οι γυναίκες τηρούν «αποστασιοποιημένη» στάση (η οποία αρνητικά μπορεί να θεωρηθεί ως «επιφανειακή», ενώ θετικά ως «αντικειμενική» και «ανεπηρέαστη»), υποστηρίζεται από τα ποσοτικά αποτελέσματα. Αυτό μπορεί να εξηγηθεί από το γεγονός ότι η γυναίκα δεν έπαψε να έχει το μεγαλύτερο μέρος των ευθυνών της οικογένειας με αποτέλεσμα να επιθυμεί να τελειώσει απλούστερα και ταχύτερα το έργο της στην υπηρεσία για να ασχοληθεί περισσότερο με την οικογένειά της ή την προσωπική της ζωή. Μπορεί όμως να δεχτεί και τη βαθύτερη εξήγηση ότι οι γυναίκες ενδεχομένως αναπτύσσουν ισχυρότερους μηχανισμούς ηθικής, συναισθηματικής, κοινωνικής και διανοητικής άμυνας απέναντι σε εξεταζόμενους μάρτυρες και υπόπτους.

ΠΙΝΑΚΑΣ 1

		Συλλογή στοιχείων μόνο με ατομική προσπάθεια	Συνεργασίες με πρωτοβουλία του ανακριτικού υπαλλήλου	Αποστασιοποίηση ανακριτικού υπαλλήλου
Φύλο (άντρας=1, γυναίκα=2)	Pearson Correlation	,209(*)	-,211(*)	,254(*)
	Sig. (2-tailed)	,044	,039	,031

Στον πίνακα 2 βλέπουμε ότι η ηλικία παίζει σημαντικό ρόλο στην επαγγελματική στάση του ανακριτικού υπαλλήλου. Όσο μεγαλύτερη η ηλικία του, τόσο λιγότερες πραγματικές ενδείξεις συγκεντρώνει (ακόμα και σε υποθέσεις που θεωρεί ιδιαίτερα περίπλοκες). Σημάδια κόπωσης ακόμα είναι ότι δεν ενδιαφέρεται να διερευνήσει στοιχεία γύρω από την προσωπικότητα του υπόπτου/κατηγορουμένου και των μαρτύρων ούτε και να προβληματιστεί για τον τόνο και το ύφος της ομιλίας τους καθώς ούτε και για τη «γλώσσα του σώματος». Βασίζεται μόνο στις επιφανειακές αλλά και ουδέτερες λεκτικές πληροφορίες.

Επιπρόσθετα δεν ενδιαφέρεται ούτε να γνωρίζει το τηλέφωνο του εισαγγελέα. Ωστόσο, ενδιαφέρον παρουσιάζει ότι παρόλα τα σημάδια κόπωσης, αποφεύγει να ζητήσει βοήθεια από άλλους συναδέλφους στην

επιτέλεση του ανακριτικού έργου. Αυτό μπορεί να ερμηνευθεί ως προδιάθεση απλούστευσης των καταστάσεων που δημιουργούνται κατά τη διάρκεια της ερευνάς του και αποφυγής πιθανών περιπλοκών, χρονοτριβών και συντονιστικών προβλημάτων που μπορεί να δημιουργήσει μια υπηρεσιακή συνεργασία.

ΠΙΝΑΚΑΣ 2

		Σύνολο πραγματικών ενδείξεων	Αποστασιοποίηση ανακριτικού υπαλλήλου	Γνώση κινητού τηλεφώνου εισαγγελέα	Διεξαγωγή υπόθεσης μόνο με δική τους προσπάθεια
Ηλικία	Pearson Correlation	-,280(**)	-,243(*)	-,326(**)	,286(**)
	Sig. (2-tailed)	,006	,038	,001	,004

Στον πίνακα 3 βλέπουμε ότι όσο υψηλότερο είναι το εκπαιδευτικό επίπεδο ενός ανακριτικού υπαλλήλου, τόσο λιγότερο χρησιμοποιεί πολλές για συγκέντρωση πληροφοριών. Αυτό φανερώνει μια τάση των ειδικών ανακριτικών υπαλλήλων να αποφεύγουν τη συναναστροφή με κατοίκους της υπαίθρου, που συχνά είναι αισθητά χαμηλότερου εκπαιδευτικού επιπέδου. Εξηγείται, επίσης, και από το γεγονός ότι λόγω της υψηλότερης βαθμίδας εκπαίδευσης στην οποία ανήκουν, έχουν ανατεθεί σε αυτούς επιτελικά καθήκοντα τα οποία ασκούν από το γραφείο, μειώνοντας τη δυνατότητα να έρχονται απευθείας σε επαφή με πρόσωπα της υπαίθρου. Ακόμα, βλέπουμε ότι με όσο μεγαλύτερο βαθμό έχει πάρει κανείς το πτυχίο του, τόσο περισσότερο ενδιαφέρεται να γνωρίζει το τηλέφωνο του εισαγγελέα, δηλαδή τόσο περισσότερο ενδιαφέρεται να παράγει αναλυτικότερο και νομικά πιο κατοχυρωμένο έργο, στα πλαίσια μιας βαθύτερης τάσης για επιμέλεια και υπευθυνότητα που φαίνεται να τον χαρακτηρίζει. Παρόμοια συμπεριφορά παρουσιάζουν και οι ανακριτικοί που έχουν κάποιο δεύτερο πτυχίο και επιπλέον τείνουν να μαζεύουν περισσότερες ενδείξεις καθώς λαμβάνουν υπόψη κατά το δυνατόν περισσότερες και πιο πολυδιάστατες πηγές και προσεγγίσεις. Επίσης, δείχνουν να παρουσιάζουν μεγαλύτερο ποσοστό στοχευόμενου

αποτελέσματος στις μαρτυρικές καταθέσεις που μπορεί να αποδοθεί στο υψηλότερο επίπεδο οργάνωσης της γενικής συλλογιστικής. Το ίδιο ισχύει και για ανακριτικούς υπαλλήλους που επιθυμούν να αποκτήσουν κάποιο άλλο πτυχίο παρουσιάζουν και αυτοί μεγαλύτερο ποσοστό στοχευόμενου αποτελέσματος στις μαρτυρικές καταθέσεις.

ΠΙΝΑΚΑΣ 3

		Χρησιμοποίηση πο- λιτών για πληροφοριότητες	Γνώση κινητού τη- λεφώνου εισαγγελέα	Ποσοστό στοχευόμενου αποτελέσματος μαρτυρικών καταθέσεων	Σύνολο πραγματι- κών ενδείξεων
Εκπαιδευτικό επίπεδο	Pearson Correlation	-,285(**)	-,039	,125	-,184
	Sig. (2-tailed)	,003	,699	,239	,074
Βαθμός πτυχίου ΤΕΙ	Pearson Correlation	,184	,470(*)	,290	,446
	Sig. (2-tailed)	,465	,049	,277	,084
Κατοχή επιπλέον τίτλου σπουδών	Pearson Correlation	,172	,267(*)	,246(*)	,261(*)
	Sig. (2-tailed)	,118	,015	,039	,024
Επιθυμία απόκτησης επιπλέον τίτλου σπουδών	Pearson Correlation	,053	,172	,250(*)	,129
	Sig. (2-tailed)	,631	,118	,035	,267

Στον πίνακα 4 βλέπουμε ότι όσα περισσότερα είναι τα χρόνια που υπηρετεί ένας ανακριτικός υπάλληλος, τόσο σοβαρότερα λαμβάνει υπόψη και άλλα στοιχεία πέρα από τις λεκτικές πληροφορίες του ερωτώμενου, όπως το ύψος και τον τόνο των ερωτωμένων σε μια προανάκριση (φαίνεται δηλαδή να αποκτά, ορθώς ή μη, ένα ιδιαίτερο πρακτικό αισθητήριο). Αυτός που έχει υπηρετήσει σε άλλες μονάδες της υπηρεσίας

παρατηρείται δυσκολία εγκλιματισμού στο «πνεύμα» και τις ποικιλότητες απαιτήσεις του ανακριτικού έργου που θέτουν οι διαρκώς μεταβαλλόμενες συνθήκες, με αποτέλεσμα να συλλέγει λιγότερες πραγματικές ενδείξεις από τους άλλους. Τέλος, οι μεταθέσεις (ή μετατάξεις μεταξύ διαφορετικών περιφερειών/ αποκεντρωμένων διοικήσεων) που παίρνει ένας ανακριτικός υπάλληλος συνδέονται με το ενδιαφέρον του να βρισηται σε επαφή με τον εισαγγελέα μέσω του κινητού τηλεφώνου του. Αυτό μπορεί να αποδοθεί στην ποικιλία των βιωμάτων και εμπειριών που αποκτά, εξαιτίας των οποίων ενδεχομένως αισθάνεται την ανάγκη υποστήριξης από μια προϊσταμένη εισαγγελική αρχή.

ΠΙΝΑΚΑΣ 4

		Αποστασιοποίηση ανακριτικού υπαλλήλου	Σύνολο πραγματικών ενδείξεων	Γνώση κινητού τηλεφώνου εισαγγελέα
Έτη υπηρεσίας ως μόνιμος	Pearson Correlation	-,330(**)	-,100	-,152
	Sig. (2-tailed)	,004	,329	,123
Έτη σε προηγούμενες υπηρεσίες	Pearson Correlation	-,013	-,843(*)	.(a)
	Sig. (2-tailed)	,987	,017	,000
Συνολικός αριθμός μεταθέσεων (ή μετατάξεων)	Pearson Correlation	-,051	,160	,268(*)
	Sig. (2-tailed)	,747	,230	,033

Στον πίνακα 5 βλέπουμε ότι όταν κάποιοι πυροσβεστικοί ανακριτικοί υπάλληλοι έχουν βλαφθεί οι ίδιοι ή έχουν κάποιο κοντινό τους πρόσωπο που έχει βλαφθεί από πυρκαγιά, τότε τείνουν να ταυτίζονται με τα θύματα, με αποτέλεσμα να ενδιαφέρονται περισσότερο για το ανακριτικό έργο. Συγκεκριμένα, ενδιαφέρονται περισσότερο να έχουν το κινητό τηλέφωνο του εισαγγελέα και να προσπαθούν να συγκεντρώσουν περισσότερες προσωπικές ενδείξεις.

ΠΙΝΑΚΑΣ 5

		Γνώση κινητού τηλεφώνου εισαγγελεία	Συνολικός αριθμός προσωπικών ενδείξεων
Προσωπική βλάβη από ατύχημα σε πυρκαγιά (μόνο για πυροσβεστικούς)	Pearson Correlation	,342(*)	,351(*)
	Sig. (2-tailed)	,012	,012

Στον πίνακα 6 βλέπουμε ότι όποιοι παρουσιάζουν στάση οικοκεντρική τείνουν να ερευνούν για λιγότερες πραγματικές ενδείξεις σε αντίθεση με εκείνους που παρουσιάζουν στάση ανθρωποκεντρική οι οποίοι εμφανίζουν αντίθετη τάση, καθώς πιέζονται από τη σοβαρότητα για την απώλεια περιουσίας ή ανθρώπινης ζωής. Αυτό έρχεται σε συμβατότητα και με τις αρχές της Πυροσβεστικής Υπηρεσίας, η οποία δίνει προτεραιότητα σε ανθρώπινες ζωές, μετά σε διάσωση περιουσίας και τελευταία στη διάσωση του φυσικού περιβάλλοντος.

ΠΙΝΑΚΑΣ 6

		Σύνολο πραγματικών ενδείξεων
Οικοκεντρισμός (δ)	Pearson Correlation	-,307(**)
	Sig. (2-tailed)	,010

Στον πίνακα 7 παρατηρούμε ότι οι πυροσβεστικοί υπάλληλοι τείνουν να ενδιαφέρονται περισσότερο από τους δασικούς στο να γνωρίζουν το κινητό τηλέφωνο του εισαγγελέα, να συγκεντρώνουν περισσότερες πραγματικές ενδείξεις και να διευρύνουν τους κύκλους συνεργασίας βάσει προσωπικής πρωτοβουλίας, ζητώντας βοήθεια από συναδέλφους τους, από υπαλλήλους άλλων υπηρεσιών, από πολίτες ή ειδικούς, εξαντλώντας έτσι κάθε δυνατή πηγή.

Αυτή η εξάντληση κάθε δυνατότητας μπορεί να αποδοθεί στο ότι η Πυροσβεστική είναι ένα πιο πειθαρχημένο και καλύτερα οργανωμένο σώμα το οποίο αναλαμβάνει γενικά βαρύτερες ευθύνες από τη Δασική

Υπηρεσία (π.χ. μια πυρκαγιά θεωρείται κατά κανόνα σοβαρότερη τόσο από το κοινωνικό σύνολο όσο και από την Πολιτεία απ' ό,τι μια λαθρο-υλοτομία). Βέβαια, ένας ακόμη παράγων που παίζει ρόλο είναι ότι πολύ συχνά κατά τον εντοπισμό δασικών παραβάσεων, ο παραβάτης συλλαμβάνεται επ' αυτοφώρω, ενώ κατά τις πυρκαγιές σπάνια υπάρχει επ' αυτοφώρω σύλληψη του εμπρηστή. Έτσι, στη δεύτερη περίπτωση είναι απαραίτητη η εκτενέστερη συλλογή στοιχείων για υπόπτους ή η ανεύρεση ενδείξεων (π.χ. εμπρηστικών μηχανισμών). Αλλωστε, η έρευνα για ενδεχόμενη ανεύρεση εμπρηστικών μηχανισμών αποτελεί έρευνα ρουτίνας για τα ανακριτικά τμήματα της Πυροσβεστικής Υπηρεσίας, όταν αναλαμβάνουν μια υπόθεση. Αντίθετα, κατά την επ' αυτοφώρω σύλληψη του παραβάτη σε μια συνήθη δασική παράβαση (π.χ. λαθρο-υλοτομία) η αναζήτηση μαρτύρων ή περαιτέρω στοιχείων καθίσταται περιττή. Ως εκ τούτου, η τάση για αναζήτηση περισσότερων μαρτύρων, πραγματικών ενδείξεων κ.λπ. εκ μέρους της Πυροσβεστικής Υπηρεσίας σε σύγκριση με τη Δασική, δύναται να αποδοθεί και στη διαφορετική φύση των αδικημάτων που κάθε υπηρεσία καλείται να αντιμετωπίσει και όχι απαραίτητα σε πιο αποτελεσματική οργάνωση και λειτουργία. Βέβαια, η ύπαρξη ανακριτικών τμημάτων στην Πυροσβεστική Υπηρεσία είναι πιθανό να οδήγει στην διαμόρφωση ανακριτικών υπαλλήλων με υψηλότερο βαθμό εμπειρίας και εξειδίκευσης, αυξάνοντας ταυτόχρονα την πιθανότητα εξιχνίασης δύσκολων υποθέσεων. Υπό αυτήν την έννοια, θα ήταν σκόπιμη η δημιουργία ανακριτικών τμημάτων και στη Δασική Υπηρεσία.

ΠΙΝΑΚΑΣ 7

		Γνώση κινητού τηλεφώνου εισαγγελέα	Σύνολο πραγματικών ενδείξεων	Συνεργασίες με πρωτοβουλία του ανακριτικού υπαλλήλου
Υπηρεσιακή ιδιότητα (δασικός=1 ή πυροσβεστικός=2)	Pearson Correlation	,433(**)	,528(**)	,325(**)
	Sig. (2-tailed)	,000	,000	,001

Στον πίνακα 8 βλέπουμε ότι όσο τα παιδιά βρίσκονται σε νεαρότερη ηλικία, τόσο περισσότερο φαίνεται ότι ο άνδρας ανακριτικός υπάλληλος έχει περισσότερο χρόνο για να ασχοληθεί με τα ανακριτικά του καθήκοντα επιμελέστερα, βρισκόμενος σε ετοιμότητα να έρθει σε επαφή με τον εισαγγελέα και να προβεί σε εκτενείς έρευνες. Αυτό οφείλεται πιθανότατα στο ότι η γυναίκα του είναι αρκετά απορροφημένη με την ανατροφή των παιδιών. Ετσι, δεν απαιτείται από τον ανακριτικό υπάλληλο να αφιερώσει ιδιαίτερο χρόνο ούτε στα παιδιά ούτε στην ίδια.

ΠΙΝΑΚΑΣ 8

(Μόνο για άνδρες ανακριτικούς υπαλλήλους)

		Γνώση κινητού τηλεφώνου εισαγγελέα	Σύνολο πραγματικών ενδείξεων
Μέση χρονολογία γέννησης παιδιών ανακριτικού υπαλλήλου	Pearson Correlation	,388(**)	,284(*)
	Sig. (2-tailed)	,003	,037

Στον πίνακα 9 βλέπουμε ότι όσα περισσότερα παιδιά έχει η γυναίκα ανακριτικός υπάλληλος, τόσο λιγότερο μπορεί να ασχοληθεί με το ανακριτικό έργο, διότι αυτό απαιτεί αρκετό χρόνο. Αυτό γίνεται κατανοητό από το γεγονός ότι η γυναίκα ανακριτικός υπάλληλος έχει ως προτεραιότητα τη φροντίδα των παιδιών της και όχι τη συλλογή πραγματικών ενδείξεων που απαιτούν χρονοβόρα έρευνα σε υπαίθριο χώρο.

ΠΙΝΑΚΑΣ 9

(Μόνο για γυναίκες ανακριτικούς υπαλλήλους)

		Σύνολο πραγματικών ενδείξεων
Συνολικός αριθμός παιδιών ανακριτικού υπαλλήλου	Pearson Correlation	-,638(*)
	Sig. (2-tailed)	,019

4.4 Η επίδραση της γνώσης στην αναλυτικότητα

Στον πίνακα 10 βλέπουμε ότι όσο βαθύτερα μελετούν οι ανακριτικοί τη Προσπάθεια Περιβάλλοντος και τον Υπαλληλικό Κώδικα, τόσα περισσότερα στοιχεία (θεωρούν ότι) έχουν συλλέξει «μόνο με δική τους προσπάθεια». Αυτό μπορεί να αποδοθεί στο γεγονός ότι αισθάνονται ότι έχουν μεγαλύτερη ικανότητα κατανόησης και ανάλυσης σε περιβαλλοντικά και ευρύτερα υπηρεσιακά θέματα, με αποτέλεσμα να έχουν εμπιστοσύνη στον εαυτό τους και να συλλέγουν μόνοι τους στοιχεία χωρίς τη βοήθεια τρίτων καθώς και να στηρίζονται στη δική τους προσπάθεια για την ερμηνεία, την αξιολόγηση και τον γενικότερο χειρισμό μιας υπόθεσης. Επίσης, όσο λιγότερο έχουν εμβαθύνει στο Δασικό Δίκαιο, τόσες περισσότερες ερωτήσεις θέτουν κατά τη διάρκεια της προανάκρισης και πιθανότατα τόσες περισσότερες σελίδες καταθέσεων προκύπτουν. Αυτό μπορεί να αποδοθεί στο ότι δεν αισθάνονται ότι κατέχουν τις περιπλοκές πτυχές των δασικών παραβάσεων σε όλη τους την έκταση και χρειάζονται έτσι περισσότερες πληροφορίες για να σχηματίσουν εικόνα του πιθανού αξιόποινου ή για να τις αποτιμήσουν ποινικά με μετέπειτα μελέτη ή περίσκεψη.

Παράλληλα, φαίνεται ότι όποιος έχει μελετήσει Ανακριτική είναι σε θέση να εκτιμήσει την ιδιαίτερη αξία κάθε πιθανού στοιχείου. Στην περίπτωση αυτή, θέτει περισσότερες ερωτήσεις στην προανάκριση και περιμένει περισσότερο χρόνο στις μαρτυρικές καταθέσεις, όχι για να πιστοποιήσει το κενό νομικής γνώσης ή συλλογιστικής αλλά για να αξιολογήσει τη νομική γνώση και συλλογιστική του.

Ακόμα, όσο λιγότερο έχει εμβαθύνει κάποιος στην Ανακριτική τόσο πιο «πιστοστασιοποιημένος» εμφανίζεται. Αυτό μπορεί να ερμηνευθεί πιθανότατα σε αυτή την περίπτωση ως «επιφανειακότητα», με βάση το ενδεχόμενο ότι ένας αμύητος στο γνωστικό αντικείμενο της Ανακριτικής δεν δίνει ιδιαίτερη σημασία στα μη λεκτικά σημεία, είτε επειδή απλά αγνοεί τη σημασία τους είτε επειδή γενικότερα ανήκει στην κατηγορία υπαλλήλων που αδιαφορούν για το ανακριτικό έργο. Μπορεί βέβαια να

ερμηνευθεί και ως «υπευθυνότητα» υπό την έννοια ότι ένας που έχει βαθύτερη επίγνωση της πολυπλοκότητας του αντικειμένου της Ανακριτικής αλλά και επίγνωση της άγνοιάς του ως προς αυτό, είναι αναμενόμενο να μην αισθάνεται αρκετή αυτοπεποίθηση, ώστε να χειριστεί την ευαίσθητη ισορροπία μεταξύ εμπάθυνσης και τυχαιότητας ή υποκειμενικότητας που συχνά χαρακτηρίζει την ερμηνεία μη λεκτικών σημείων και να περιορίζει έτσι συνειδητά την αντίληψή του σε λεκτικά σημεία, επιδιώκοντας ασφαλέστερα συμπεράσματα μέσω αποστασιοποίησης (ανεξαρτήτως αν τα πετυχαίνει τελικά ή όχι). Αντιθέτως, οι ανακριτικοί υπάλληλοι που έχουν μελετήσει Ανακριτική, δείχνουν να έχουν λάβει πραγματολογικά ή συλλογιστικά ερεθίσματα που παρέχει αυτό το γνωστικό αντικείμενο γύρω από το ρόλο των μη λεκτικών σημείων. Τείνουν έτσι να περιορίζουν την αποστασιοποίησή τους, προσπαθώντας να προσεγγίσουν μια βαθύτερη πραγματικότητα πίσω από τη λεκτική επικοινωνία (ανεξαρτήτως και πάλι αν η προσπάθεια αυτή γίνεται τελικά εύστοχα).

Όποιος περιορίζεται κυρίως στη μελέτη Δασικού Δικαίου τείνει να περιορίζει και το ανακριτικό του έργο σε γραφειοκρατικά και τεχνοκρατικά πλαίσια, π.χ. διεκπεραίωση εγγράφων, και έτσι δεν θεωρεί απαραίτητο να γνωρίζει το κινητό τηλέφωνο του εισαγγελέα ή να συλλέγει πραγματικές ενδείξεις. Γενικά, η μελέτη του Δασικού Δικαίου δεν αποτελεί ιδιαίτερη ένδειξη επαγγελματικού ζήλου για τους ανακριτικούς υπαλλήλους αλλά αντιθέτως μια ελάχιστη απαραίτητη προϋπόθεση. Απεναντίας, όποιος έχει ιδιαίτερη επαφή με την Ανακριτική, ενδιαφέρεται να γνωρίζει το κινητό τηλέφωνο του εισαγγελέα και να συγκεντρώνει μεγάλο αριθμό πραγματικών ενδείξεων (και να εμβαθύνει πέρα από αυτές σε θέματα προσωπικότητας μαρτύρων και υπόπτων), καθώς κατανοεί την πολυπλοκότητα, τις ποικιλόμορφες δυσκολίες αλλά και τις δυνατότητες κατά την ανακριτική Πράξη.

ΠΙΝΑΚΑΣ 10

(Για λόγους τεχνικούς κατακόρυφα βρίσκονται οι εξαρτημένες μεταβλητές)

		Μελέτη Δασικού Δικαίου	Μελέτη Νομοθεσίας Περιβάλλοντος	Μελέτη Ανακριτικής
Επιλογή στοιχείων κατά με ατομική προσπάθεια	Pearson Correlation	,065	,255(*)	-,043
	Sig. (2-tailed)	,548	,017	,690
Ερωτήσεις ανά άτομο στην προανάκριση	Pearson Correlation	-,289(**)	,209	,234(*)
	Sig. (2-tailed)	,008	,057	,033
Διατυλωγραφημένες σε λίστες μαρτυρικών ενδείξεων	Pearson Correlation	-,323(**)	,222	,125
	Sig. (2-tailed)	,005	,056	,286
Επιπλέον αποτέλεσμα μαρτυρικών ενδείξεων	Pearson Correlation	-,048	-,174	,323(**)
	Sig. (2-tailed)	,656	,107	,002
Αποστασιοποίηση ανακριτικού υπαλλήλου	Pearson Correlation	,015	,014	-,252(*)
	Sig. (2-tailed)	,904	,911	,041
Γνώση κινητού τηλεφώνου εισαγγελέα	Pearson Correlation	-,273(**)	,097	,373(**)
	Sig. (2-tailed)	,008	,355	,000
Επίπεδο πραγματικών ενδείξεων	Pearson Correlation	-,357(**)	,096	,554(**)
	Sig. (2-tailed)	,001	,381	,000

Εάν πάλι βλέπουμε ότι όταν κάποιοι ανακριτικοί υπάλληλοι έχουν διώσει ιδιαίτερη βαρύτητα στον Κώδικα Ποινικής Δικονομίας και

στον Αστικό Κώδικα, τείνουν να στηρίζονται κατά το δυνατόν αποκλειστικά στη δική τους προσπάθεια για τη διεκπεραίωση μιας υπόθεσης, χωρίς ωστόσο να παραγνωρίζουν την σπουδαιότητα της συλλογής στοιχείων από πολύπλευρες πηγές. Αυτό μπορεί να αποδοθεί στο ότι έχουν ενημερωθεί αρκετά από τις συγκεκριμένες πηγές δικαίου, με αποτέλεσμα να χαρακτηρίζονται από αρκετή αυτοπεποίθηση για τη διεκπεραίωση μιας υπόθεσης με δική τους πρωτοβουλία και αυτοδύναμα αλλά και να προσδίδουν αξία στην κατά το δυνατόν ολόπλευρη εμπάθυνση.

Επίσης, παρατηρούμε ότι όσοι ανακριτικοί υπάλληλοι έχουν μελετήσει σε βάθος τον Κώδικα Ποινικής Δικονομίας, τον Ποινικό Κώδικα, τον Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας και τον Αστικό Κώδικα ενδιαφέρονται να μάθουν τον αριθμό κινητού τηλεφώνου του εισαγγελέα και να συλλέξουν μεγάλο πλήθος πραγματικών ενδείξεων. Αυτό μπορεί να εξηγηθεί από το γεγονός ότι οι συγκεκριμένοι ανακριτικοί υπάλληλοι αισθάνονται αρκετά ενημερωμένοι αλλά και επαγγελματικά ανήσυχοι, με αποτέλεσμα να προσπαθούν να κατοχυρωθούν κατά το ανακριτικό έργο τους μέσω συμβουλών από την εισαγγελική αρχή αλλά και μέσω πολλών στοιχείων.

Πρέπει εδώ να επισημανθεί ότι η εκτενής ενασχόληση ενός ανακριτικού υπαλλήλου με την μελέτη της κείμενης νομοθεσίας δύναται να ερμηνευθεί ως μια γενικότερη στάση του προς τα πράγματα: Ότι δεν αρκείται στις πρώτες στοιχειώδεις γνώσεις που απέκτησε όταν άρχισε να ασχολείται με το ανακριτικό έργο ή στις εμπειρικές γνώσεις ή συνήθειες που απέκτησε κατά τη διάρκεια της σταδιοδρομίας του, αλλά προτιμά να εμπιστεύεται, να κρίνει την πραγματικότητα με βάση πρωτογενείς πηγές και πρότυπα, να στοχεύει περισσότερο στην ουσία των πραγμάτων, να προβαίνει σε πιο σύνθετους συλλογισμούς, να γίνεται πιο αναλυτικός και να τολμά καινοτομίες, αισθανόμενος πιο σίγουρος για τον εαυτό του, καθώς διαθέτει πλέον στο γνωσιακό οπλοστάσιό του και ένα πιο στέρεο θεωρητικό υπόβαθρο.

ΠΙΝΑΚΑΣ 11

Για λόγους τεχνικούς κατακόρυφα βρίσκονται οι εξαρτημένες μεταβλητές)

		Κώδικας Ποινικής Δικονομίας	Ποινικός Κώδικας	Κώδικας Πολιτικής Δικονομίας	Αστικός Κώδικας
Επιλογή στοιχείων μέσω ετέρων πηγών	Pearson Correlation	,074	,203	,304(**)	,248(**)
	Sig. (2-tailed)	,494	,058	,004	,020
Αποστράφιση υποθέσης μόνο με δική προσπάθεια	Pearson Correlation	,130	,091	,235(*)	,377(**)
Γνώση κινητού τηλεφώνου εισαγγελέα	Pearson Correlation	,500(**)	,509(**)	,322(**)	,222(*)
	Sig. (2-tailed)	,000	,000	,002	,032
Εύρεση πραγματικών ενδείξεων	Pearson Correlation	,506(**)	,434(**)	,319(**)	,343(**)
	Sig. (2-tailed)	,000	,000	,003	,001

Στον πίνακα 12 βλέπουμε ότι όσες περισσότερες νομικές πηγές έχει μελετήσει ένας ανακριτικός υπάλληλος, τόσο περισσότερο τείνει να συλλέγει στοιχεία και να διεκπεραιώνει υποθέσεις αποκλειστικά και μόνο με τη δική του προσπάθεια, αλλά και πάλι χωρίς να παραγνωρίζει τη σημασία των ετέρων πηγών. Αυτό δύναται να αποδοθεί στο ότι ένας ανακριτικός υπάλληλος που έχει μελετήσει τέτοιες πηγές, αισθάνεται ότι έχει αποκτήσει αρκετή αυτοπεποίθηση και γνώση επί της συλλογής στοιχείων και επί της διεκπεραίωσης μιας υπόθεσης αλλά παράλληλα και επίγνωση της σημασίας της κατά το δυνατόν ολόπλευρης εμπάθυνης. Επίσης, όταν κάποιος ανακριτικός υπάλληλος ασχολείται περισσότερο με το Διοικητικό Δίκαιο, τόσο λιγότερο τείνει να σχηματίζει γνώμη για τα που χρειάζονται αυξημένες περιπολίες. Αυτό μπορεί να αποδοθεί στο γεγονός ότι δίνει περισσότερη βαρύτητα σε διοικητικά θέματα παρά σε θέματα που απαιτούν εξωτερική δραστηριότητα. Οι περιπολίες στην ύπαιθρο επιδιώκουν την αποκάλυψη τέλεσης ποινικών αδικημά-

των (και την πρόληψή τους). Η αποκάλυψή τους, συχνά, αποτελεί και τη βάση έγερσης αστικών απαιτήσεων – αποζημιώσεων εκ μέρους του Δημοσίου, σπανιότερα δε, και επιβολής διοικητικών προστίμων. Εξ αντικειμένου δηλαδή, οι περιπολίες στην ύπαιθρο στοχεύουν κυρίως στην περιφρούρηση κανόνων δικαίου, η παράβαση των οποίων διώκεται ποινικά. Άρα, ένας υπάλληλος που ασχολείται συστηματικά με το Διοικητικό Δίκαιο παρουσιάζει αυξημένη εξειδίκευση και ασχολία με τις υποθέσεις διοικητικής φύσης και τείνει να ασχολείται λιγότερο με τις ενέργειες που αποβλέπουν στην περιφρούρηση των ποινικών κανόνων.

Ακόμα, το σύνολο των βιβλίων που έχει μελετήσει κανείς καθώς και ο Κώδικας Διοικητικής Διαδικασίας συνδέεται με την ανάγκη που αισθάνεται ο ανακριτικός υπάλληλος να γνωρίζει το κινητό τηλέφωνο του εισαγγελέα και να συγκεντρώνει αρκετές πραγματικές ενδείξεις. Η μελέτη νομικών πηγών λοιπόν φαίνεται να συμβαδίζει με μια γενικότερη επίγνωση πολυπλοκότητας, συνακόλουθη τάση ιδιαίτερης σχολαστικότητας και υπευθυνότητας και με ένα αυξημένο αίσθημα καθήκοντος.

ΠΙΝΑΚΑΣ 12

(Για λόγους τεχνικούς κατακόρυφα βρίσκονται οι εξαρτημένες μεταβλητές)

		Κώδικας Διοικητικής Διαδικασίας	Διοικητικό Δίκαιο	Σύνολο νομικών πηγών
Συλλογή στοιχείων μόνο με ατομική προσπάθεια	Pearson Correlation	,037	,138	,234(*)
	Sig. (2-tailed)	,731	,203	,029
Συλλογή στοιχείων μέσω ετέρων πηγών	Pearson Correlation	,099	,126	,300(**)
	Sig. (2-tailed)	,360	,241	,005
Διεξαγωγή υπόθεσης μόνο με ατομική προσπάθεια	Pearson Correlation	,095	,068	,354(**)
	Sig. (2-tailed)	,378	,528	,001

Έγιναν για αυξημένες περιπολίες	Pearson Correlation	,040	-,477(**)	-,033
	Sig. (2-tailed)	,709	,000	,760
Έγιναν κινητό τηλέφωνο εισαγγελέα	Pearson Correlation	,293(**)	,104	,516(**)
	Sig. (2-tailed)	,004	,321	,000
Έγιναν πραγματικών ενδείξεων	Pearson Correlation	,524(**)	,248(*)	,610(**)
	Sig. (2-tailed)	,000	,021	,000

Στον πίνακα 13 παρατηρούμε ότι όσοι θεώρησαν πως ο προϊστάμενός τους ως προς τα ανακριτικά καθήκοντα είναι ο εισαγγελέας κι όχι ο διοικητικός προϊστάμενος (δηλαδή γνώριζαν τη σωστή απάντηση), τόσο περισσότερο στοχευόμενο αποτέλεσμα επιτυγχάνουν και τόσο μικρότερη απώλεια χρόνου έχουν κατά το ανακριτικό έργο. Ακόμα, τείνουν να συγκεντρώνουν περισσότερες πραγματικές ενδείξεις. Η ορθή γνώση, λοιπόν, των θεμάτων αποτελεί ένδειξη υπευθυνότητας και συνδέεται με την απόδοση.

ΠΙΝΑΚΑΣ 13

		Ποσοστό χαμένου χρόνου στις μαρτυρικές καταθέσεις	Ποσοστό στοχευόμενου αποτελέσματος μαρτυρικών καταθέσεων	Σύνολο πραγματικών ενδείξεων
Βασικός δείκτης γνώσης σωστού προϊστάμενου ως προς τα ανακριτικά καθήκοντα	Pearson Correlation	-,216(*)	,328(**)	,302(**)
	Sig. (2-tailed)	,047	,002	,004
Βοηθητικός δείκτης γνώσης σωστού προϊστάμενου ως προς τα ανακριτικά καθήκοντα	Pearson Correlation	-,211	,321(**)	,304(**)
	Sig. (2-tailed)	,052	,003	,004
Επιθετικός δείκτης γνώσης	Pearson Correlation	-,181	,307(**)	,338(**)
	Sig. (2-tailed)	,123	,008	,002

4.1.3 Η επίδραση της δραστηριοποίησης στην αναλυτικότητα

Στον πίνακα 14 βλέπουμε ότι όσες περισσότερες και πετυχημένες μηνύσεις έχει κάνει ένας ανακριτικός υπάλληλος, τόσο περισσότερο τείνει να αξιοποιεί πολίτες ως πληροφοριοδότες. Ειδικά για τους δασικούς ανακριτικούς υπαλλήλους, η ύπαρξη συνδέσμων (πληροφοριοδοτών) πρόθυμων να μεταδώσουν πληροφορία σχετικά με ήδη τελεσθείσες αλλά και με σκοπούμενες μελλοντικές παραβάσεις, όπως τόπους λαθροϋλοτομιών, τρόπο δράσης λαθροϋλοτόμων και λαθροθηρών είναι φανερό ότι συνδέεται θετικά με την αποτελεσματικότητα της ανακριτικής δραστηριότητας. Επίσης, βλέπουμε ότι όσες περισσότερες προανακρίσεις έχουν διεξάγει οι ανακριτικοί υπάλληλοι, τόσες περισσότερες πραγματικές ενδείξεις τείνουν να συγκεντρώνουν. Αυτό αποτελεί ένδειξη της τάσης που έχει ένας ανακριτικός υπάλληλος ο οποίος διενεργεί πληθώρα προανακριτικών πράξεων, να συγκεντρώνει και πληθώρα πραγματικών ενδείξεων με σκοπό την αποτελεσματική διεξαγωγή της έρευνας και όχι να διενεργεί απλά πολυάριθμες αλλά σύντομες και επιπόλαιες προανακρίσεις μόνο για δημιουργία εντυπώσεων. Στη συγκεκριμένη περίπτωση δηλαδή, φαίνεται η ποσότητα να μην έρχεται σε αντίθεση με την ποιότητα αλλά να συγκλίνει προς μια συστηματική προσπάθεια ουσιαστικής απόδοσης.

ΠΙΝΑΚΑΣ 14

		Χρησιμοποίηση πολιτών για πληροφοριοδότες	Σύνολο πραγματικών ενδείξεων
Συνολικός αριθμός μηνύσεων	Pearson Correlation	,325(*)	,051
	Sig. (2-tailed)	,028	,750
Πετυχημένες μηνύσεις	Pearson Correlation	,316(*)	,139
	Sig. (2-tailed)	,041	,405
Συνολικός αριθμός προανακρίσεων	Pearson Correlation	,008	,232(*)
	Sig. (2-tailed)	,942	,032

Αυτή η τελευταία διαπίστωση του πίνακα 14, επιβεβαιώνεται διεισδυτικότερα στον πίνακα 15, όπου παρατηρούμε ότι όσες περισσότερες μηνύσεις και προανακρίσεις έχει κάνει ένας υπάλληλος ανά έτος υπηρεσίας (όχι απλά κατ' απόλυτο συνολικό αριθμό), τόσους περισσότερους πολίτες τείνει να χρησιμοποιεί ως πληροφοριοδότες και τόσες περισσότερες πραγματικές ενδείξεις συλλέγει. Επομένως, αυτά τα δυο (πληροφοριοδότες και πραγματικές ενδείξεις) φαίνονται να αποτελούν ιδιαιτέρως αποτελεσματικά και απαραίτητα μέσα για υπαλλήλους που ασκούν κατά το δυνατόν εντατικά τα ανακριτικά τους καθήκοντα κατά τη διάρκεια της σταδιοδρομίας τους.

ΠΙΝΑΚΑΣ 15

		Χρησιμοποίηση πολιτών για πληροφοριοδότες	Σύνολο πραγματικών ενδείξεων
Αριθμός μηνύσεων ανά έτος υπηρεσίας ως μόνιμος	Pearson Correlation	,301(*)	,087
	Sig. (2-tailed)	,045	,592
Προανακρίσεις ανά έτη υπηρεσίας	Pearson Correlation	,035	,217(*)
	Sig. (2-tailed)	,741	,046

Εντονότερα στον πίνακα 16 επιβεβαιώνονται σε γενικές γραμμές τα αποτελέσματα των πινάκων 14 και 15, αυτή τη φορά σχετικοποιημένα και με την ηλικία (δηλαδή ανά έτη ηλικίας) για ισχυρότερη υποστήριξη.

ΠΙΝΑΚΑΣ 16

		Χρησιμοποίηση πολιτών για πληροφοριοδότες	Σύνολο πραγματικών ενδείξεων
Αριθμός μηνύσεων ανά έτη ηλικίας	Pearson Correlation	,384(**)	,018
	Sig. (2-tailed)	,008	,911

Πετυχημένες μηνύσεις ανά έτη ηλικίας	Pearson Correlation	,351(*)	,084
	Sig. (2-tailed)	,023	,615
Προανακρίσεις ανά έτη ηλικίας	Pearson Correlation	,041	,256(*)
	Sig. (2-tailed)	,702	,018

Στον πίνακα 17 παρατηρούμε ότι όσες περισσότερες πετυχημένες μηνύσεις έχουν κάνει οι ανακριτικοί υπάλληλοι, τόσο περισσότερο ισχυρίζονται ότι τις πέτυχαν με τη δική τους προσπάθεια. Επίσης, σε όσες περισσότερες υποθέσεις έχουν διεξάγει προανάκριση, τόσες περισσότερες πραγματικές ενδείξεις έχουν συλλέξει και τόσο περισσότερο διατείνονται ότι πετυχαίνουν μόνο με τις δικές τους δυνάμεις. Θεωρούνε δηλαδή ότι η δική τους εμπειρία και ικανότητα αρκεί για να πετύχουν την καλύτερη διεξαγωγή μιας έρευνας.

Ακόμα, βλέπουμε ότι το να ζητούν συνδρομής αστυνομίας συνδέεται θετικά:

- α) με τον αριθμό πραγματικών ενδείξεων και
- β) με την τυχαιότητα στη συλλογή στοιχείων.

Το σημείο (α) μπορεί να αποδοθεί στο ότι όταν ο παραβάτης αρνείται να παραδώσει κατασχεμένα πειστήρια (τα οποία συνιστούν πραγματικές ενδείξεις), τότε συνήθως καλείται η αστυνομία.

Το σημείο (β) μπορεί να γίνει κατανοητό με βάση το ότι ορισμένοι ανακριτικοί υπάλληλοι που έχουν αναγνωρίσει το ρόλο της τύχης κατά τη συλλογή στοιχείων στην περιπλοκότερη υπόθεση με την οποία ασχολήθηκαν, αισθάνονται πιο έντονη την ανάγκη βοήθειας και από άλλη υπηρεσία προκειμένου να πετύχουν πιο εύστοχα και πιο πολύπλευρα αποτελέσματα, τα οποία αναμένονται να οδηγήσουν σε πιο εμπειριστωμένα πορίσματα.

Όταν κάποιος ανακριτικός συντονίζει στην υπηρεσία και άλλους συναδέλφους του (ή τους ενθαρρύνει να κινήσουν διαδικασία αυτοφώρου), αισθάνεται την ανάγκη να έχει το κινητό τηλέφωνο του εισαγγελεία για

να πάρει πιο λεπτομερείς νομικές πληροφορίες και να ανταπεξέλθει στις προκύπτουσες ευθύνες που αναλαμβάνει μέσα στην υπηρεσία του λόγω των ποσοποστικών καθηκόντων του (ή των ενθαρρύνσεων προς τους συναδέλφους του για κίνηση διαδικασίας αυτοφώρου).

Επιπλέον, όσο πιο εύκολα θεωρεί ότι είναι τα ανακριτικά του καθήκοντα, έτσι όπως αυτά ορίζονται από τη νομοθεσία, τόσο περισσότερο είναι να πιστεύει ότι έχει συλλέξει πλήρως τα απαιτούμενα στοιχεία με μια καυμένη προσπάθεια και όχι επειδή ήταν απλά τυχερός. Αυτό μπορεί να πεισθεί στο ότι έχει την εντύπωση ότι το συνολικό έργο που έχει να κάνει εις πέρας είναι γενικά απλό και μπορεί εύκολα να θεωρεί ότι το έχει καλύψει σε όλες του τις πτυχές.

Εν συνεχεία, βλέπουμε ότι όποιοι ανακριτικοί υπάλληλοι πιστεύουν ότι πρέπει να αποφασίζουν οι ίδιοι για το αν είναι ανάγκη ή όχι να σπλοφαριστούν, έχουν μια γενικότερα αυξημένη αυτοπεποίθηση για τη δουλειά τους και δείχνουν στα πλαίσια αυτού του βαθύτερου ενδιαφέροντος ιδιαίτερο ζήλο στη συγκέντρωση πραγματικών ενδείξεων. Παράλληλα, βλέπουμε ότι όταν κάποιος ανακριτικός καθιστά κάποιον μεσεγγυούχο υπευθύνοντας έτσι την κοπιώδη διαδικασία της συνδρομής αστυνομίας, τότε αυτός αναμενόμενο είναι να αφιερώνει λιγότερο χρόνο στη συγκέντρωση πραγματικών ενδείξεων και μαρτυρικών καταθέσεων. Δεν ενδιαφέρεται επίσης να είναι ενήμερος ούτε και για το τηλέφωνο του εισαγγελέα, στα πλαίσια της γενικότερης τάσης απλούστευσης της εργασίας του.

Τέλος, όσες περισσότερες προανακρίσεις έχει διεξάγει ένας ανακριτικός υπάλληλος ανά έτος, τόσο περισσότερο ενδιαφέρεται να είναι ιδιαίτερα αναλυτικός στη συλλογή πραγματικών ενδείξεων. Αυτό συμβαίνει γιατί έχει αποκτήσει εμπειρία και ενδιαφέρεται για την πληρέστερη δυνατή εκτέλεση του ανακριτικού έργου, τόσο στα πλαίσια του χειρισμού μιας μεμονωμένης υπόθεσης όσο και στα πλαίσια της γενικότερης σταθμισμένης του.

ΠΙΝΑΚΑΣ 17

		Σύνολο πραγματικών ενδείξεων	Συνολικό αποτέλεσμα μαρτυρικών καταθέσεων	Γνώση κινητού τηλεφώνου εισαγγελέα	Συλλογή στοιχείων κατά τηρή	Συνολικό αποτέλεσμα
Συνολικός αριθμός πετυχημένων μηνύσεων (μόνο για δασικούς υπαλλήλους)	Pearson Correlation	-,139	-,243	-,139	-,101	,384(*)
	Sig. (2-tailed)	,405	,137	,387	,540	,014
Συνολικός αριθμός προανακρίσεων	Pearson Correlation	,232(*)	,105	,088	,010	,338(**)
	Sig. (2-tailed)	,032	,331	,408	,925	,001
Χρησιμοποίηση αστυνομίας	Pearson Correlation	,258(*)	,050	,224	,416(**)	,040
	Sig. (2-tailed)	,045	,698	,069	,001	,755
Συντονιστικά καθήκοντα εντός υπηρεσίας	Pearson Correlation	,144	-,070	,389(**)	-,040	,068
	Sig. (2-tailed)	,339	,638	,005	,792	,644
Αίσθηση ευκολίας καθηκόντων	Pearson Correlation	-,135	,015	,007	-,208(*)	-,016
	Sig. (2-tailed)	,195	,888	,947	,048	,875
Οπλοφορία κατά προσωπική χρήση μετά από εκπαίδευση	Pearson Correlation	,216(*)	,113	-,009	,167	-,111
	Sig. (2-tailed)	,037	,271	,925	,113	,280
Ενθάρρυνση συναδέλφων για κίνηση διαδικασίας αυτοφώρου	Pearson Correlation	,090	-,118	,224(*)	-,028	-,048
	Sig. (2-tailed)	,386	,246	,021	,792	,639

Παράγοντας	Pearson Correlation	-,470(**)	-,274(**)	-,385(**)	-,160	,035
Παράγοντας	Sig. (2-tailed)	,000	,009	,000	,139	,742
Παράγοντας	Pearson Correlation	,217(*)	,100	,189	,102	,196
Παράγοντας	Sig. (2-tailed)	,046	,357	,074	,360	,069

Εντον πίνακα 18 παρατηρούμε ότι όσο περισσότερο κάποιοι ανακριτικοί υπάλληλοι νιώθουν ότι περιορίζονται από τη νομοθεσία ή από άλλους θεσμικούς παράγοντες, τόσο περισσότερο χρησιμοποιούν πολίτες ως πληροφοριοδότες. Αυτό είναι κατανοητό καθώς πολλοί ανακριτικοί υπάλληλοι θεωρούν ότι οι απλοί πολίτες είναι ένα άτυπο, αφανές και ενεργημένο ευέλικτο μέσο πληροφόρησης, το οποίο μπορεί να αντισταθμίσει τις επιπτώσεις των τυπικών εμποδίων.

ΠΙΝΑΚΑΣ 18

		Χρησιμοποίηση πολιτών για πληροφοριοδότες
Λόγηση τυπικών εμποδίων στο ανακριτικό έργο	Pearson Correlation	,332(**)
	Sig. (2-tailed)	,001

4.1 Η αναποφασιστικότητα ενός ανακριτικού υπαλλήλου

4.1.1 Η επίδραση προσωπικών και κοινωνικών χαρακτηριστικών στην αναποφασιστικότητα

Εντον πίνακα 19 βλέπουμε ότι όχι μόνο το φύλο αλλά και ο γάμος επηρεάζει την απόδοση του ανακριτικού υπαλλήλου. Όταν ένας ανακριτικός υπάλληλος είναι έγγαμος, τόσο λιγότερο χρόνο επενδύει στη διεκπεραίωση της ποινικής υπόθεσης που χειρίζεται. Αυτό μπορεί να αποδοθεί στις υψηλότερες οικογενειακές υποχρεώσεις που έχει και στο ότι πρέπει να αφιερώσει σε αυτές χρόνο, διάθεση και σκέψη, περιορίζοντας συνα-

κόλουθα, στο μέτρο του εφικτού, και την ανάλυσή του σε ψυχοφθόρους χειρισμούς ποινικών υποθέσεων. Η δυσκολία που απορρέει από τις οικογενειακές υποχρεώσεις, δύναται να αμβλυνθεί ή να οξυνθεί και από τους ειδικότερους παράγοντες που αναφέρονται στους πίνακες 8 και 9. Αντιθέτως, βλέπουμε ότι οι άγαμοι αφιερώνουν περισσότερο χρόνο μέχρι να καταλήξουν σε τελικό συμπέρασμα, διότι δεν έχουν οικογενειακές υποχρεώσεις κι έτσι έχουν να επενδύσουν περισσότερο χρόνο, διάθεση και σκέψη σε λεπτομερειακή εξέταση ποινικών υποθέσεων.

Όσο υψηλότερο βαθμό έχουν στην υπηρεσία, τόσο περισσότερο συμβουλευονται τον εισαγγελέα. Η συνετή αυτή τάση των υψηλόβαθμων αποτελεί παράλληλα και ένδειξη ανασφάλειας και αναποφασιστικότητας. Το φαινόμενο αυτό μπορεί να αποδοθεί στο γεγονός ότι οι υψηλόβαθμοι υπάλληλοι συνήθως αναλαμβάνουν το συντονισμό και τη διοίκηση άλλων ανακριτικών υπαλλήλων (βλ. επίσης πίνακα 17). Επομένως, υπό το βάρος της αυξημένης ευθύνης, αισθάνονται την ανάγκη να συνεργαστούν με τον εισαγγελέα πριν προβούν σε οιαδήποτε ενέργεια, προκειμένου να διασφαλίσουν την κατ' ουσία ορθότητα καθώς και τη νομιμότητα των ανακριτικών πράξεών τους. Παράλληλα, διαφαίνεται ότι οι χαμηλόβαθμοι υπάλληλοι προτιμούν την ενδοϋπηρεσιακή οδό, διστάζοντας να επικοινωνήσουν απευθείας με τους εισαγγελικούς λειτουργούς.

Επίσης, βλέπουμε ότι όταν ένας ανακριτικός υπάλληλος εργάζεται αρκετό καιρό στην υπηρεσία, τείνει να συμβουλευεται συχνότερα τον εισαγγελέα. Αυτό μπορεί να εξηγηθεί από το ότι έχει γίνει πιο διστακτικός και επιφυλακτικός από τυχόν λάθη που έχει δει να συμβαίνουν στο παρελθόν (είτε δικά του είτε συναδέλφων του). Συνιστά δε ένδειξη ότι η εμπειρία μπορεί μεν να προσδίδει σε κάποιον γνώση αλλά παράλληλα τον βοηθά να διαπιστώσει την άγνοια που προφανώς έχει σε πολλά περισσότερα ζητήματα. Δεν αποκλείεται επίσης αυτό που βαφτίζουν ορισμένοι «εμπειρία» εν μέρει να μην είναι τίποτα άλλο από προκαταλήψεις και άκριτες συνήθειες, οι οποίες καταρρέουν βαθμιδών μπροστά στους αυξανόμενους δισταγμούς που ανακύπτουν κατά την εφαρμογή της νομοθεσίας και κατά την ανακριτική Πράξη.

ΠΙΝΑΚΑΣ 19

		Σύνολο εβδομάδων μέχρι το τελικό αποτέλεσμα	Συχνότητα λήψης συμβουλών από τον εισαγγελέα
Έγγαμος	Pearson Correlation	-,269(*)	,026
	Sig. (2-tailed)	,010	,827
Άγαμος	Pearson Correlation	,243(*)	-,019
	Sig. (2-tailed)	,021	,869
Βαθμός μέσα στην υπηρεσία	Pearson Correlation	-,070	,297(*)
	Sig. (2-tailed)	,518	,011
Έτη υπηρεσίας ως μόνιμος	Pearson Correlation	-,039	,296(**)
	Sig. (2-tailed)	,708	,009

4.2.2 Η επίδραση της αναλυτικότητας στην αναποφασιστικότητα

Το ποσοστό τυχαίας αποτελεσματικότητας μαρτυρικών καταθέσεων εκλαμβάνεται εδώ ως αρνητική ένδειξη για την αναλυτικότητα, αφού δεν εξαρτάται από την ικανότητα του ανακριτικού υπαλλήλου. Στον πίνακα 20 παρατηρούμε ότι όσο μεγαλύτερο είναι αυτό το ποσοστό, τόσο περισσότερος χρόνος απαιτείται για να αποφασίσει ο ανακριτικός υπάλληλος ότι ολοκλήρωσε την υπόθεση που ανέλαβε.

Αυτό μπορεί να αποδοθεί στο ότι το τυχαίο αποτέλεσμα είναι συνήθως πιο δύσκολο να αξιολογηθεί και να αξιοποιηθεί γενικά για την εξαγωγή συμπερασμάτων. Αντίστροφα βέβαια, μια παράταση χρόνου που αποφασίζει να δώσει ένας ανακριτικός υπάλληλος στο χειρισμό της ποινικής υπόθεσης, μπορεί να αυξάνει την πιθανότητα εμφάνισης τυχαίου αποτελέσματος.

Παράλληλα, για την αξιολόγηση του τυχαίου αποτελέσματος οι ανακριτικοί υπάλληλοι αισθάνονται συχνότερα την ανάγκη να μιλήσουν με τον εισαγγελέα. Ωστόσο, βλέπουμε ότι ένας υπάλληλος όσους περισσότερους πολίτες-πληροφοριοδότες χρησιμοποιεί (οι οποίοι εκλαμβάνονται εδώ ως μια διάσταση αναλυτικότητας, αφού παρέχουν περισσότερες λε-

πτομέρειες), τόσο λιγότερο χρόνο χρειάζεται για την εξαγωγή αποτελεσμάτων. Αυτό αποτελεί και πάλι ένδειξη ότι οι πολίτες-πληροφοριοδότες συνιστούν ένα ουσιώδες μέσο για τους ανακριτικούς που τους επιτρέπει να εμβαθύνουν και να διαφωτίζονται γρηγορότερα για μια υπόθεση.

Αυτά τα συγκεκριμένα ποσοτικά στοιχεία φαίνονται να μην υποστηρίζουν την κλασική υπόθεση της Δικαστικής Ψυχολογίας, ότι η αναλυτικότητα οδηγεί λόγω αύξησης της ποικιλίας πιθανών επιλογών σε αναποφασιστικότητα και κατ' επέκταση σε τύπους συμπεριφορών που θα μπορούσαν να χαρακτηριστούν ως «σύμπλεγμα του Πιλάτου».

ΠΙΝΑΚΑΣ 20

		Σύνολο εβδομάδων μέχρι το τελικό αποτέλεσμα	Συχνότητα λήψης συμβουλών από τον εισαγγελέα
Ποσοστό τυχαίας αποτελεσματικότητας μαρτυρικών καταθέσεων	Pearson Correlation	,282(**)	,379(**)
	Sig. (2-tailed)	,008	,002
Χρησιμοποίηση πολιτών για πληροφοριοδότες	Pearson Correlation	-,291(**)	,022
	Sig. (2-tailed)	,005	,853

4.2.3 Η επίδραση της γνώσης στην αναποφασιστικότητα

Στον πίνακα 21 παρατηρούμε ότι όσες περισσότερες δικαιοϊκές πηγές έχει μελετήσει κάποιος ανακριτικός υπάλληλος, τόσο περισσότερο χρόνο χρειάζεται για να καταλήξει σε ένα οριστικό συμπέρασμα. Αυτό το φαινόμενο μπορεί να αποδοθεί σε δύο λόγους: α) ότι αυτές οι πηγές μπορούν να εγείρουν προβληματισμούς και β) ότι μπορούν να τον κάνουν πιο «τελειομανή» στο ανακριτικό του έργο.

Το Σύνταγμα της Ελλάδας μπορεί να δημιουργήσει δισταγμούς στον υπάλληλο σχετικά με το πεδίο της δικαιοδοσίας και το βαθμό εξουσίας του καθώς και προβληματισμούς σχετικά με τα δικαιώματα των υπόπτων/ κατηγορουμένων. Το ίδιο ισχύει και για τον Ποινικό Κώδικα, αφού μάλιστα

αναγκάζει έναν ανακριτικό υπάλληλο να ζητάει συχνά και τη συμβουλή του εισαγγελέα. Όμοιες συνέπειες έχει και η μελέτη του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας καθώς και του Αστικού Κώδικα, τα οποία αποτελούν νομικές πηγές αρκετά συγκεκριμένου χαρακτήρα και φανερώνουνε πολυάριθμες λεπτομέρειες οι οποίες απαιτούν χρόνο για να μελετηθούν, προκειμένου να οδηγήσουν σ' ένα κατά το δυνατό λιγότερο ευάλωτο ανακριτικό έργο και μια κατά το δυνατό λιγότερο αμφισβητήσιμη έννομη τάξη.

ΠΙΝΑΚΑΣ 21

		Σύνολο εβδομάδων μέχρι το τελικό αποτέλεσμα	Συχνότητα λήψης συμβουλών από τον εισαγγελέα
Μελέτη Συντάγματος της Ελλάδος	Pearson Correlation	,364(**)	,075
	Sig. (2-tailed)	,001	,543
Μελέτη Κώδικα Ποινικής Δικονομίας	Pearson Correlation	,317(**)	,206
	Sig. (2-tailed)	,003	,091
Μελέτη Ποινικού Κώδικα	Pearson Correlation	,251(*)	,240(*)
	Sig. (2-tailed)	,021	,049
Μελέτη Αστικού Κώδικα	Pearson Correlation	,323(**)	,088
	Sig. (2-tailed)	,003	,476
Σύνολο νομικών πηγών	Pearson Correlation	,311(**)	,075
	Sig. (2-tailed)	,004	,546

4.3 Η δραστηριοποίηση ενός ανακριτικού υπαλλήλου

4.3.1 Η επίδραση προσωπικών και κοινωνικών χαρακτηριστικών στη δραστηριοποίηση

Στον πίνακα 22 παρατηρούμε ότι όταν ένας ανακριτικός υπάλληλος έχει και κάποιο άλλο πτυχίο, επιθυμεί να συντονίζει τους συναδέλφους

του και να κινεί συχνότερα διαδικασία αυτοφώρου. Βλέπουμε λοιπόν, ότι η διαφοροποίηση εκπαιδευτικού επιπέδου μπορεί να είναι συνακόλουθη ηγετικών τάσεων ή τάσεων άσκησης δύναμης γενικότερα, καθώς αυξάνει την προσωπική αυτοεκτίμηση και την αυτοπεποίθησή του.

Ακόμα, η επιθυμία απόκτησης επιπρόσθετου πτυχίου από έναν ανακριτικό υπάλληλο συμβαδίζει με έναν ιδιαίτερο ζήλο για διεύρυνση πηγών γνώσης, ο οποίος εκφράζεται με το να προτείνει αγορά συγκεκριμένων βιβλίων στην υπηρεσία του. Βιβλία έχουν την τάση να προτείνουν επίσης και όσοι αισθάνονται σημαντικοί μέσα στην υπηρεσία (όσοι έχουν δηλαδή υψηλή υπηρεσιακή αυτοεκτίμηση). Η τάση αυτή δείχνει μια αναγνώριση του διανοητικού χαρακτήρα των καθηκόντων τους και της αναγκαιότητας εξειδικευμένης και ακαδημαϊκού χαρακτήρα φυσικο-τεχνικής, πολιτικο-διοικητικής και νομικής γνώσης, πέραν της τοπικής και πρακτικής γνώσης που αποκτούν.

ΠΙΝΑΚΑΣ 22

		Πρωτοβουλία για πρόταση βιβλίων στην υπηρεσία	Συντονιστικά καθήκοντα εντός υπηρεσίας	Κίνηση διαδικασίας αυτοφώρου
Κατοχή επιπλέον τίτλου σπουδών	Pearson Correlation	,014	,308(*)	,372(*)
	Sig. (2-tailed)	,902	,042	,015
Επιθυμία απόκτησης επιπλέον τίτλου σπουδών	Pearson Correlation	,229(*)	,269	,273
	Sig. (2-tailed)	,041	,074	,081
Υπηρεσιακή αυτοεκτίμηση	Pearson Correlation	,200(*)	-,081	-,103
	Sig. (2-tailed)	,049	,577	,487

Στον πίνακα 23 παρατηρούμε ότι όσο ένας ανακριτικός υπάλληλος μεγαλώνει σε ηλικία, τόσο συγκεντρώνει, όχι απαραίτητα μόνο από την υπηρεσία αλλά και από τη ζωή του γενικά, βιώματα, παραστάσεις ή φήμες που τον κάνουν να αισθάνεται εντονότερη την ανάγκη σπλοφορίας αλλά μετά από σχετική εκπαίδευση. Το ίδιο φαίνεται να ισχύει επίσης και για όσους έχουν εργαστεί αρκετό διάστημα ως συμβασιούχοι.

Παράλληλα, όσο υψηλότερο είναι το εκπαιδευτικό επίπεδο ενός ανακριτικού υπαλλήλου, τόσο περισσότερο τείνει να έχει αντίθετη άποψη. Σύμφωνα με την καθημερινή ενδοϋπηρεσιακή εμπειρία, αυτό μπορεί να αποδοθεί κυρίως στο ότι ο υπάλληλος υψηλού εκπαιδευτικού επιπέδου έχει την αντίληψη ότι δεν σπούδασε για να ασχοληθεί με βία και όχι τόσο ότι λόγω των σπουδών του δεν θα ήταν δεκτικός σε μια επιπρόσθετη εκπαίδευση χρήσης όπλου.

Ένας ανακριτικός υπάλληλος υψηλού εκπαιδευτικού επιπέδου, θεωρεί γενικά υποτιμητικό να «αναλώνεται» σε όπλα και σε άσκηση καθηκόντων φύλαξης. Αρα, μπορεί κατά βάθος να κρατάει μια στάση φιλειρητισμού ή ίσως και μια στάση εγωισμού.

Οι υπάλληλοι υψηλότερου εκπαιδευτικού επιπέδου (π.χ. δασολόγοι για τη Δασική Υπηρεσία) αναλαμβάνουν επιτελικά καθήκοντα που ασκούνται κυρίως στο γραφείο. Αναμενόμενο είναι να τα θεωρούν ασύμβατα με τη χρήση και την ευθύνη ενός όπλου, σε αντίθεση με τους υπαλλήλους χαμηλότερου εκπαιδευτικού επιπέδου (συνήθως π.χ. δασοφύλακες) που αναλαμβάνουν κυρίως καθήκοντα υπαίθρου. Συνεπώς, οι δεύτεροι εμφανίζουν εξ αντικειμένου μεγαλύτερες πιθανότητες εμπλοκής σε δυσάρεστες και επικίνδυνες καταστάσεις (π.χ. ένοπλη απειλή, συμπλοκή με επικίνδυνο ζώο). Για το λόγο αυτό αισθάνονται πιο έντονη την ανάγκη της σπλοφορίας.

Επιπλέον, ορισμένοι υπάλληλοι υψηλότερου εκπαιδευτικού επιπέδου, ως προϊστάμενοι των υπαλλήλων χαμηλότερου εκπαιδευτικού επιπέδου, αισθάνονται -ορθώς ή μη- συνυπεύθυνοι για τις πράξεις των υφισταμένων τους. Έτσι, υπό το φόβο μιας ενδεχόμενης νομικά

εσφαλμένης χρήσης των όπλων εκ μέρους των τελευταίων, οι υψηλότερου εκπαιδευτικού επιπέδου υπάλληλοι έχουν έναν λόγο παραπάνω για να εμφανίζονται αντίθετοι ως προς την οπλοφορία γενικά. Μια ακόμη παράμετρος που πρέπει να ληφθεί υπόψη για την ερμηνεία του φαινομένου είναι το ότι η ορθή γνώση τόσο του ουσιαστικού ποινικού δικαίου όσο και της ποινικής δικονομίας αλλά και η ορθή εφαρμογή ανακριτικών πρακτικών από την πλευρά των ατόμων με υψηλό εκπαιδευτικό επίπεδο καθιστά στις περισσότερες υποθέσεις, πλην ακραίων περιπτώσεων, άνευ αντικειμένου τη χρήση υπηρεσιακών όπλων. (Όταν παρίσταται ανάγκη, είναι δυνατή συνήθως η επίκληση της αστυνομικής συνδρομής.)

Σχετικά με το θέμα της οπλοφορίας και της εκπαίδευσης που αυτή απαιτεί, οι άγαμοι τείνουν να είναι αρνητικοί, ενώ οι έγγαμοι θετικοί. Δεν πρέπει να διαφύγει της προσοχής ότι οι άγαμοι είναι συνήθως μικρότερης ηλικίας και κατά συνέπεια χαρακτηρίζονται από μειωμένη εμπειρία σε σχέση με τους έγγαμους (και η ηλικία, όπως είδαμε, παίζει ρόλο σ' αυτό). Άλλωστε, η μειωμένη εμπειρία οδηγεί σε αίσθημα ανασφάλειας σε σχέση με την άσκηση των υπηρεσιακών καθηκόντων, συμπεριλαμβανομένης και της χρήσης του όπλου, που με τη σειρά της οδηγεί στην εδραίωση της πεποίθησης ότι έχουν επιφορτιστεί με πολλές ευθύνες δυσανάλογες προς τις ικανότητες που έχουν αναπτύξει μέχρι τότε.

Επιπλέον, φαίνεται ότι όποιος δεν έχει οικογενειακές υποχρεώσεις δείχνει ίσως μια ιδιαίτερη ευαισθησία σε θέματα άνεσης και ελευθερίας από ευθύνες. Κατ' επέκταση, έχει μικρότερη ανοχή στην αύξηση ευθύνων που έχουν σχέση με την υπηρεσία, στις οποίες συγκαταλέγεται και η ευθύνη ενός όπλου. Με άλλα λόγια, το αίσθημα της άνεσης και της μειωμένης ευθύνης εμφανίζεται ως ένας «αδηφάγος» παράγοντας ο οποίος τείνει συνεχώς να αυξάνεται, συγκρουόμενος με την ανάληψη (επιπλέον) ευθυνών που συνδέονται με την υπηρεσία και στη συγκεκριμένη περίπτωση με την οπλοφορία. Παράλληλα, οι έχοντες οικογένεια έχουν

έναν λόγο παραπάνω να θέλουν να προστατέψουν τον εαυτό τους έναντι κινδύνων που μπορούν να εμφανιστούν κατά την άσκηση των καθηκόντων τους προς χάρη της οικογένειάς τους.

Όσα περισσότερα έτη υπηρετεί σε μια υπηρεσία ως μόνιμος ένας ανακριτικός υπάλληλος, τόσο λιγότερο λειτουργεί για αυτόν ως αναθεωρητικός παράγοντας το «κακό όνομα» που ενδέχεται να δημιουργηθεί στην τοπική κοινωνία, αν μηνύσει κάποιον για απειλή. Αυτό μπορεί να αποδοθεί στο ότι όσο περνάνε τα χρόνια εξαντλείται αφενός μεν η υπομονή του, αφετέρου δε η ανοχή του προς αντικοινωνικές συμπεριφορές που στρέφονται εναντίον του ιδίου ή της Υπηρεσίας του. Γίνεται πιο εύκολο γι' αυτόν να υπολογίζει λιγότερο τις διαπροσωπικές σχέσεις που δημιουργεί με τους τοπικούς κατοίκους. Κατά τα πρώτα χρόνια της υπηρεσίας του, ο ανακριτικός υπάλληλος εμφανίζει συχνά δικαιολογημένη απειρία και συνακόλουθη διστακτικότητα. Δεχόμενος κανείς αυτή τη συλλογιστική, μπορεί να θεωρήσει ότι το συγκεκριμένο στατιστικό αποτέλεσμα φανερώνει ότι σε μια προχωρημένη φάση της σταδιοδρομίας του υπάλληλου παρουσιάζονται ενδείξεις μέγιστης απόδοσης: τήρηση τυπικότητας και ουδετερότητας και δραστική στάση του ανακριτικού υπαλλήλου προς το κοινωνικό περιβάλλον που έχει καθήκον να ελέγξει. Επίσης, οι νέοι υπάλληλοι αισθάνονται ανασφάλεια κατά την άσκηση των καθηκόντων τους λόγω πλημμελούς εκπαίδευσης και μειωμένης εμπειρίας, γεγονός που τους δημιουργεί αίσθημα συστολής και τους υποχρεώνει να περιοριστούν μονό στις απόλυτα υποχρεωτικές ενέργειες. Εξάλλου, υπό το πρόσχημα της αποφυγής εντάσεων σε προσωπικό επίπεδο και της δημιουργίας «κακού ονόματος», απέχουν από κινήσεις που μπορούν να διευρύνουν το κατηγορητήριο, και ουσιαστικά επιδιώκουν να διευκολύνουν, μελλοντικά, τον εαυτό τους καθώς γνωρίζουν ότι θα πληθύνουν ενώπιον των δικαστικών αρχών να υποστηρίξουν την πληρότητα και ορθότητα των υπηρεσιακών τους ενεργειών.

ΠΙΝΑΚΑΣ 23

		Αίσθηση ευκολίας καθήκοντων	Υπογρευτική σπλοφορία αλλά μετά από εκπαίδευση	Όμοιος βλάβης προσαρμογής εντός της υπηρεσιακής ταυτότητας
Ηλικία	Pearson Correlation	,129	,211(*)	,122
	Sig. (2-tailed)	,200	,031	,224
Μήνες υπηρεσίας ως συμβασιούχος	Pearson Correlation	,093	,386(**)	,023
	Sig. (2-tailed)	,535	,008	,881
Εκπαιδευτικό επίπεδο	Pearson Correlation	,042	-,215(*)	,079
	Sig. (2-tailed)	,682	,029	,435
Έτη υπηρεσίας ως μόνιμος	Pearson Correlation	,066	,120	-,206(*)
	Sig. (2-tailed)	,513	,224	,037
Έγγαμος	Pearson Correlation	,172	,199(*)	,172
	Sig. (2-tailed)	,091	,045	,087
Άγαμος	Pearson Correlation	-,201(*)	-,218(*)	,109
	Sig. (2-tailed)	,047	,028	,280

Στον πίνακα 24 παρατηρούμε ένα σημάδι ηλικιακής κόπωσης. Όσο μεγαλώνει ηλικιακά ένας ανακριτικός υπάλληλος, τόσο σταματά να ζητάει στις κατασχέσεις τη συνδρομή αστυνομίας και αντί αυτής καθιστά τον ύποπτο/ κατηγορούμενο μεσεγγυούχο. Ωστόσο, προνοεί να είναι πάντα εφοδιασμένος με κατασχετήρια έντυπα. Λόγω των γενικότερων βιωμάτων και διδαγμάτων που έχει αποκομίσει με τα χρόνια, φαίνεται να αναγνωρίζει τη σπουδαιότητα της ετοιμότητας σε περιπτώσεις που απαιτείται κατάσχεση. Με αυτόν τον τρόπο αποφεύγει διαδικαστικές επιπλοκές και κερδίζει μερικές φορές και σε αυτοσεβασμό ή και σε κοινωνικό ή υπηρεσιακό σεβασμό ή κύρος.

Επίσης, βλέπουμε ότι όσο υψηλότερο είναι το εκπαιδευτικό επίπεδο ενός ανακριτικού υπαλλήλου καθώς και όσο υψηλότερη είναι η υπηρεσιακή του αυτοεκτίμηση, τόσο μεγαλύτερη ανοχή δείχνει στην καθυστέρηση έκδοσης υπηρεσιακής ταυτότητας. Αυτό μπορεί να αποδοθεί στο ότι οι υπάλληλοι υψηλότερου εκπαιδευτικού επιπέδου ασκούν (ή θέλουν να ασκούν) κυρίως επιτελικά – γραφειοκρατικά καθήκοντα, γεγονός που καθιστά την υπηρεσιακή ταυτότητα λιγότερο απαραίτητη. Αντιθέτως, τα ελεγκτικά καθήκοντα υπαίθρου που ασκούν οι υπάλληλοι χαμηλότερου εκπαιδευτικού επιπέδου στην υπηρεσιακή τους καθημερινότητα καθιστούν την υπηρεσιακή ταυτότητα απαραίτητο εφόδιο.

Εκείνος ο υπάλληλος πάλι που θεωρεί τον εαυτό του σημαντικό για τη λειτουργία της υπηρεσίας (υψηλή υπηρεσιακή αυτοεκτίμηση) εμφανίζει ανοχή στην αργοπορία έκδοσης ταυτότητας, καθώς βλέπει την υπηρεσία περισσότερο ως ένα γραφειοκρατικό σύστημα παρά ως ένα σύστημα ελέγχου που επεκτείνεται στην ύπαιθρο. Με άλλα λόγια, το αίτημα της λειτουργικής του σπουδαιότητας μέσα στην υπηρεσία είναι στενά συνυφασμένο με την έννοια της γραφειοκρατικής τάξης και της εσωτερικής εργασίας.

ΠΙΝΑΚΑΣ 24

		Εφαρμογή ιδιότητας μεσεγγυούχου αντί για συνδρομή αστυνομίας	Κατασχετήρια σε συνεχή ετοιμότητα	Ανοχή στην αργοπορία έκδοσης υπηρεσιακής ταυτότητας
Ηλικία	Pearson Correlation	,289(**)	,358(**)	-,147
	Sig. (2-tailed)	,004	,000	,137
Εκπαιδευτικό επίπεδο	Pearson Correlation	,193	,105	,286(**)
	Sig. (2-tailed)	,057	,294	,004
Υπηρεσιακή αυτοεκτίμηση	Pearson Correlation	-,007	,079	,210(*)
	Sig. (2-tailed)	,944	,432	,033

Στον πίνακα 25 παρατηρούμε, όπως είναι άλλωστε αναμενόμενο, ότι όσο μεγαλύτερη ηλικία έχει ένας ανακριτικός υπάλληλος τόσο περισσότερες μηνύσεις έχει υποβάλλει και κατ' αναλογία τόσες περισσότερες επιτυχείς μηνύσεις έχει στο ενεργητικό του. Τον ίδιο ρόλο παίζουν και τα χρόνια υπηρεσίας που υπηρετεί κάποιος ως μόνιμος υπάλληλος. Ωστόσο, με τα χρόνια μειώνονται οι φιλοδοξίες του (τείνοντας να επιθυμεί πρόωρη συνταξιοδότηση). Αυτό δείχνει ότι οι πολυάριθμες επιτυχείς μηνύσεις στις δασικές παραβάσεις δεν θεωρούνται ιδιαίτερο κατόρθωμα το οποίο μπορεί να εμπνεύσει φιλοδοξία, αλλά μάλλον κάτι απλοϊκό και αυτονόητο. Συχνά μάλιστα, υπάλληλοι που ενδιαφέρονται έντονα για τα ανακριτικά καθήκοντα και κατά συνέπεια υποβάλλουν μεγάλο αριθμό μηνύσεων, αντιμετωπίζονται με δυσπιστία ή και επιθετικότητα. Ειδικά δε στην περίπτωση που αρνούνται να υποκύψουν σε υπηρεσιακές και πολιτικές πιέσεις για μη βεβαίωση των παραπτωμάτων, σύντομα διαπιστώνουν ότι τους έχουν αποδοθεί χαρακτηρισμοί, όπως «ιδιόρρυθμος», «οικολογών» ή «ανάληγτος». Ετσι, η προστασία του περιβάλλοντος δύναται συχνά να συνθλίβεται μεταξύ της αδιαφορίας του κοινού και της χρησιμοποίησής του ως «εκλογικής πελατείας» εκ μέρους της πολιτικής εξουσίας (πρβλ. Τάχος 2006).

Για μια ακόμα φορά το υψηλό εκπαιδευτικό επίπεδο παρουσιάζεται ως ανασταλτικός παράγοντας για την υπαίθρια ελεγκτική δραστηριότητα των ανακριτικών υπαλλήλων, αφού σχετίζεται αρνητικά με τον αριθμό των μηνύσεων.

Μεγάλος αριθμός προανακρίσεων συχνά διενεργείται από υπαλλήλους που έχουν ή επιθυμούν να αποκτήσουν επιπλέον τίτλους σπουδών. Αυτό μπορεί να αποδοθεί στο γεγονός ότι οι ποιοτικές απαιτήσεις αυξάνουν στη διαδικασία της προανάκρισης και καθιστούν αναγκαίο ένα ανάλογο εκπαιδευτικό επίπεδο ή επίπεδο φιλοδοξίας για μελλοντική βελτίωση του εκπαιδευτικού επιπέδου που συνοδεύεται συνήθως ήδη από προσωπική αυτοεκτίμηση και αφοσίωση σε μεθοδική γνώση.

Επισημαίνεται βέβαια ότι η προανάκριση στο έγκλημα του εμπρησμού διενεργείται αυτεπάγγελτα από τους ανακριτικούς υπαλλήλους

κατά το άρθρο 243, παρ. 2 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας. Αυτό σημαίνει ότι από τη στιγμή που θα υπάρξει κάποια πυρκαγιά, ο ανακριτικός υπάλληλος είναι υποχρεωμένος εκ του νόμου να διενεργήσει προανάκριση, χωρίς να υπάρχουν περιθώρια, τουλάχιστον στο χρονικό αυτό σημείο, για υποβολή «πιέσεων» από εξωγενείς παράγοντες. Κατά συνέπεια, στην Πυροσβεστική Υπηρεσία ελάχιστη -αν όχι καμία- σχέση υπάρχει ανάμεσα στον αριθμό των διενεργούμενων προανακρίσεων και το εκπαιδευτικό επίπεδο ή τις εκπαιδευτικές φιλοδοξίες του υπαλλήλου.

ΠΙΝΑΚΑΣ 25

		Συνολικός αριθμός μηνύσεων (μόνο για δασικούς υπαλλήλους)	Συνολικός αριθμός πετυχημένων μηνύσεων (μόνο για δασικούς υπαλλήλους)	Συνολικός αριθμός προανακρίσεων	Φιλοδοξία σταδιοδρομίας
Ηλικία	Pearson Correlation	,333(*)	,384(*)	,054	-,145
	Sig. (2-tailed)	,022	,010	,605	,133
Έτη υπηρεσίας ως μόνιμος	Pearson Correlation	,417(**)	,483(**)	,171	-,190(*)
	Sig. (2-tailed)	,004	,001	,099	,046
Εκπαιδευτικό επίπεδο	Pearson Correlation	-,377(**)	-,280	-,187	-,007
	Sig. (2-tailed)	,009	,066	,070	,946
Κατοχή επιπλέον τίτλου σπουδών	Pearson Correlation	,289	,323	,236(*)	,075
	Sig. (2-tailed)	,067	,051	,040	,489
Επιθυμία απόκτησης επιπλέον τίτλου σπουδών	Pearson Correlation	-,093	-,049	,278(*)	,082
	Sig. (2-tailed)	,563	,778	,015	,448

4.3.2 Η επίδραση της γνώσης στη δραστηριοποίηση

Στον πίνακα 26 παρατηρούμε ότι όσο περισσότερο κάποιος ανακριτικός υπάλληλος ενημερώνεται από ευρύ φάσμα πηγών, π.χ. βιβλία και ιστοσελίδες, τόσο περισσότερο τείνει να αγοράζει βιβλία νομικής φύσεως με δικά του χρήματα, ενώ ταυτόχρονα προτείνει και στην Υπηρεσία του να αγοράσει τέτοια βιβλία. Φαίνεται, δηλαδή, ότι η χρήση διευρυμένων πηγών τον έχει πείσει για την ανάγκη ακόμη και προσωπικής οικονομικής θυσίας.

Όποιος έχει περιοριστεί στην μελέτη της Δασικής Νομοθεσίας τείνει να αποφεύγει τη συνδρομή αστυνομίας. Παράλληλα, θεωρεί ότι ο Νόμος είναι υπερβολικά αυστηρός.

Μια επικριτική ερμηνεία της στάσης αυτής είναι ότι οι ανακριτικοί υπάλληλοι που διατηρούν το εύρος μελέτης δικαιοκτών πηγών περιορισμένο, και συγκεκριμένα περιορίζονται μόνο στο Δασικό Δίκαιο, συχνά κατά βάθος δεν έχουν πεισθεί για την ανάγκη προστασίας του (φυσικού) Περιβάλλοντος (που νομικά αποτελεί εκ των πραγμάτων ένα εξαιρετικά διακλαδικό αντικείμενο) και της εφαρμογής του Νόμου. Έτσι, προσπαθούν να δικαιολογήσουν την ανεπάρκειά τους καλύπτοντας αυτήν υποκριτικά υπό το ένδυμα της «κοινωνικής ευαισθησίας», χαρακτηρίζοντας ταυτόχρονα το Νόμο ως «ιδιαίτερα αυστηρό», και αποφεύγουν την εμπλοκή αστυνομίας και τις περαιτέρω επιπλοκές που μπορεί να προκαλέσει. Η ανεπάρκεια αυτή αποκτά υποκριτικό μεν αλλά αποδεκτό κοινωνικά ιδεολογικό υπόβαθρο. Αυτή είναι μια πιθανή βαθύτερη εξήγηση για το ότι οι υπάλληλοι οι οποίοι απέχουν από οιαδήποτε προσπάθεια βελτίωσης διεύρυνσης των γνώσεών τους και περιορίζουν την όποια επαφή τους με τη νομοθεσία στο ελάχιστο δυνατό, τείνουν ταυτόχρονα να θεωρούν το Νόμο ως ιδιαίτερα αυστηρό. Για έναν αφοσιωμένο και νομοταγή υπάλληλο είναι γενικά αποδεκτό ότι δικαιούται μεν να κρίνει το Νόμο και να έχει άποψη γι' αυτόν, ουδόλως όμως νομιμοποιείται να απέχει από την άσκηση των καθηκόντων του υπό το πρόσχημα της διαφωνίας του με το περιεχόμενο του Νόμου. Η αποχή από την ενημέρωση διαμορφώνει ημιμαθείς υπαλλήλους, μη ικανούς να διασφαλίσουν την εφαρμογή του

Νόμου, οι οποίοι όμως, αν και έχουν επιλέξει τον εύκολο δρόμο της αδιαφορίας αντί του δύσκολου της διαρκούς μελέτης, αρνούνται να αποδεχθούν τις ευθύνες τους και αντεπιτίθενται επικοινωνιακά εμφανίζοντας το Νόμο ως υπερβολικά αυστηρό και ανάλγητο. Κατά την άποψη αυτών των υπαλλήλων, συχνά η τήρηση του Νόμου θεωρείται «κοινωνικά κατακριτέα», ενώ η φυγοπονία είναι μια «ρεαλιστική λύση».

Μια πιο επιεικής ερμηνεία της στάσης αυτής είναι η εξής: Λόγω της παλαιότητας του μεγαλύτερου μέρους της Δασικής Νομοθεσίας (βλ. π.χ. το Ν.Δ. 86/1969 το οποίο αποτελεί ένα πολύ μεγάλο και βασικό μέρος της Δασικής Νομοθεσίας), αυτή εμπεριέχει κυρώσεις και πρακτικές, οι οποίες για τα τότε κοινωνικά, πολιτικά και διοικητικά δεδομένα (π.χ. επί στρατιωτικού καθεστώτος 1967-74 ή παλαιότερα) μπορεί να θεωρούνταν φυσιολογικές, αλλά σήμερα φαίνονται πολύ αυστηρές και χαρακτηρίζονται κάθε άλλο παρά από κοινωνική ευαισθησία. Χαρακτηριστικό παράδειγμα είναι η αυτονόητη απαίτηση κατάσχεσης σημαντικών αντικειμένων ή η ευκολία οπλοχρησίας που παρέχει αυτή η νομοθεσία. Έτσι, στη συνείδηση όποιου επικεντρώνεται αποκλειστικά στη μελέτη του Δασικού Δικαίου αποτυπώνεται ιδιαιτέρως έντονα αυτή η αυστηρότητα και αποφεύγει μάλιστα να δώσει περαιτέρω συνέχεια και βαρύτητα σε διάφορα περιστατικά με την επίκληση συνδρομής αστυνομίας.

Επίσης, όποιος μελετά Περιβαλλοντικό Δίκαιο ανήκει στην κατηγορία υπαλλήλων που έχουν ευρύτερα και πιο σύγχρονα ενδιαφέροντα γύρω από το αντικείμενο τους. Ως εκ τούτου, έχει και επιπλέον κίνητρο να αγοράσει βιβλία με δικά του χρήματα.

Ενδιαφέρον παρουσιάζει ακόμη το ότι η μελέτη του Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας, της Ποινικής Δικονομίας, της Πολιτικής Δικονομίας καθώς και του Αστικού και Ποινικού Κώδικα συνακολουθεί με την κίνηση διαδικασίας αυτοφώρου. Αυτό είναι εύλογο, καθώς η μελέτη ποικίλων πηγών δικαίου συνδέεται με αφοσίωση στην έννομη τάξη και δημιουργεί εξοικείωση με διαδικασίες και δυνατότητες που παρέχει ο νομοθέτης. Αντιστρόφως δε, όταν κάποιος αποφασίζει να κινεί διαδικασίες αυτοφώρου, αναγνωρίζει και την ανάγκη βαθύτερης μελέτης πηγών δικαίου.

Η αναγκαιότητα μελέτης της Ποινικής Δικονομίας (πέραν της εμπειρικής εκμάθησης συγκεκριμένων στοιχείων) για τη διενέργεια προανακρίσεως φαίνεται να αναγνωρίζεται από τους ανακριτικούς υπαλλήλους. Παράλληλα, ενδιαφέρον αποτέλεσμα είναι ότι η γνώση της Ποινικής Δικονομίας βοηθάει στην επίλυση τυπικών και άτυπων κωλυμάτων (η τουλάχιστον στην καταπολέμηση αισθήματος ύπαρξης τέτοιων) κατά την άσκηση των ανακριτικών καθηκόντων.

ΠΙΝΑΚΑΣ 26

(Για λόγους τεχνικούς κατακόρυφα βρίσκονται οι εξαρτημένες μεταβλητές)

		Χρήση επιτρόσθετων πηγών γνώσεων εκτός υπηρεσίας και σχολής αποφοίτησης	Μελέτη Δασικής Νομοθεσίας	Μελέτη Νομοθεσίας Περιβάλλοντος	Μελέτη Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας	Μελέτη Κώδικα Ποινικής Δικονομίας	Μελέτη Ποινικού Κώδικα	Μελέτη Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας	Μελέτη Αστικού Κώδικα
Συνολικός αριθμός προανακρίσεων	Pearson Correlation	,125	-,200	-,118	-,060	,224(*)	,205	,110	,000
	Sig. (2-tailed)	,231	,069	,288	,593	,042	,063	,324	1,000
Αγορά βιβλίων με προσωπικά έξοδα	Pearson Correlation	,247(*)	,100	,231(*)	,035	,149	,076	-,013	,092
	Sig. (2-tailed)	,014	,344	,028	,742	,159	,476	,906	,388
Πρωτοβουλία για πρόταση βιβλίων στην υπηρεσία	Pearson Correlation	,202(*)	,184	,187	-,098	-,164	,028	,118	,045
	Sig. (2-tailed)	,047	,088	,082	,365	,129	,799	,277	,676
Χρησιμοποίηση αστυνομίας	Pearson Correlation	-,145	-,373(**)	-,149	-,045	,045	,140	,055	,153
	Sig. (2-tailed)	,241	,004	,259	,733	,735	,290	,680	,248
Κίνηση διαδικασίας αυτοφώρου	Pearson Correlation	-,012	,005	-,237	,312(*)	,370(*)	,436(**)	,510(**)	,507(**)
	Sig. (2-tailed)	,938	,974	,136	,047	,017	,004	,001	,001
Αίσθηση τυπικών εμποδίων στο ανακριτικό έργο	Pearson Correlation	-,028	,201	,004	,011	,272(**)	,154	-,091	,034
	Sig. (2-tailed)	,784	,059	,971	,920	,010	,151	,398	,752
Αίσθηση ανεπίσημων εμποδίων στο ανακριτικό έργο	Pearson Correlation	,087	,113	-,005	-,007	,231(*)	-,056	,023	,159
	Sig. (2-tailed)	,420	,313	,966	,950	,037	,620	,839	,154
Αίσθηση αυστηρότητας νόμου	Pearson Correlation	-,015	,212(*)	-,053	-,171	-,128	-,089	-,064	,005
	Sig. (2-tailed)	,881	,040	,609	,099	,219	,394	,543	,963

Γενικότερα, πρέπει να σημειωθεί ότι επειδή το εύρος των διατάξεων που αφορούν το αυτόφωρο έγκλημα είναι μικρό αλλά και οι ίδιες οι διατάξεις είναι καθ' εαυτές εύκολα αντιληπτές, η κίνηση διαδικασίας αυτοφώρου εξαρτάται όχι τόσο από το γνωστικό υπόβαθρο αλλά περισσότερο από τη διάθεση του υπαλλήλου (η οποία είναι σε αρκετές περιπτώσεις και προϊόν της γενικότερης στάσης εισαγγελικών αρχών που λόγω φόρτου εργασίας δεν θεωρούν σκόπιμες αυτόφωρες διαδικασίες σε ήσσονος σημασίας εμπρησμούς π.χ. από αμέλεια), εκτός βέβαια από συγκεκριμένες περιπτώσεις που παρουσιάζουν από άποψη ποινικής αποτίμησης ιδιαίτερη βαρύτητα όπως π.χ. εμπρησμός σε συρροή με απόπειρα ανθρωποκτονίας ή πρόκλησης βαριάς σωματικής βλάβης, όπου δεν υπάρχει κανένα άλλο περιθώριο πέρα από το αυτόφωρο.

Ανασταλτικό γενικά παράγοντα στην κίνηση αυτόφωρης διαδικασίας από τον υπάλληλο σε περιπτώσεις με οριακό χαρακτήρα αποτελεί η αμεσότητα της διαδικασίας που απαιτεί κάποιες ανακριτικές πράξεις να λάβουν χώρα γρήγορα, η άγνοια ή μη επαρκής γνώση για τεχνικές πτυχές της διαδικασίας που δεν περιγράφονται λεπτομερώς στον Κ.Π.Δ., η άμεση επαφή με μια προϊσταμένη αρχή (εισαγγελέας) με την οποία γενικότερα μπορεί να μην υπάρχει συχνή επικοινωνία και ο επιπλέον υπηρεσιακός χρόνος που σχεδόν πάντα θα πρέπει να διατεθεί.

Στον πίνακα 27 αξίζει να τονιστεί ότι όποιοι μελέτησαν τον Ποινικό Κώδικα είναι αρνητικοί προς την σπλοφορία. Αυτό μπορεί να γίνει κατανοητό αν ληφθεί υπόψη ότι έτσι έχουν εμπεδώσει πόσο ευαίσθητη και πολύπλοκη ερμηνεία επιδέχεται η Αρχή της Αναλογικότητας και έχουν κατανοήσει την επικινδυνότητα ποινικής εμπλοκής σε περίπτωση μη δικαιολογημένης ή άστοχης σπλοχρησίας. Παρόμοια στάση παρουσιάζουν και αυτοί που έχουν εμβαθύνει στην Ανακριτική. Αντιθέτως, αυτοί που έχουν εμβαθύνει στο Δασικό και Περιβαλλοντικό Δίκαιο καθώς και στον Υπαλληλικό Κώδικα τείνουν να είναι πιο δεκτικοί στην ιδέα της σπλοφορίας, έχοντας αναπτύξει άλλο «πνεύμα νόμου», πιο κοντινό στην επικινδυνότητα των καθημερινών πρακτικών ελέγχου.

Επίσης, όποιος έχει εμβαθύνει στην Πολιτική Δικονομία τείνει να προσπαθεί να λύσει τα διαπροσωπικά προβλήματα που προκύπτουν κατά

την εκτέλεση των ανακριτικών καθηκόντων του με τρόπο μη επιθετικό με αποτέλεσμα να μην μηνύει ακόμη και κάποιον που τον απειλεί είτε για να μην δημιουργηθεί προσωπική αντιδικία είτε για να μη βλαφθεί η εικόνα της υπηρεσίας ή η δική του προς την τοπική κοινωνία. Η υιοθέτηση του πνεύματος της Πολιτικής Δικονομίας φαίνεται να συνδέεται με την καλύτερη εργασία τέτοιου είδους κοινωνικού φιλειρηνισμού ή αυτοσυγκράτησης.

Αξιοσημείωτο είναι ακόμη ότι όποιος ανακριτικός υπάλληλος έχει στενότερη επαφή με το Διοικητικό Δίκαιο, τόσες λιγότερες ελπίδες εναποθέτει στην υποστήριξη που μπορεί να έχει από την υπηρεσία σε δύσκολες περιστάσεις (π.χ. αν μηνύσει κάποιον που τον απειλεί). Η γνώση της νομοθεσίας που διέπει τη Δημόσια Διοίκηση τον κάνει να καταλαβαίνει καλύτερα πόση ακαμψία χαρακτηρίζει μια υπηρεσία σε θέματα υπεράσπισης της στα πλαίσια του υφιστάμενου πολιτικο-διοικητικού συστήματος. Τουλάχιστον στην Ελλάδα, υφίσταται κατά κανόνα ένας αξιοσημείωτος πλουραλισμός (πολλά ανεξάρτητα ΜΜΕ – λ.χ. τοπικά κανάλια, εφημερίδες κ.λπ – ανά μονάδα πληθυσμού, κοινοβουλευτική εκπροσώπηση όλου ή σχεδόν όλου του φάσματος πολιτικών κατευθύνσεων από ακροδεξιά μέχρι ακροαριστερά, ουσιώδης αντιπολιτευτικός λόγος, έντονη διαλεκτική και αμοιβαία κριτική). Κατά συνέπεια τίποτα δε μένει κρυφό, και ακόμη και το παραμικρό περιστατικό μπορεί να εξελιχθεί εύκολα σε σκάνδαλο, σε αντίθεση με άλλες χώρες «ανεπτυγμένες», όπου πολλά αποσιωπούνται και δίδεται η εσφαλμένη εντύπωση ότι όλα εκεί είναι τέλεια ενώ «μόνο στην Ελλάδα συμβαίνουν όλα τα λάθη» (πρβλ. Χασάναγας 2006).

Εν όψει της πραγματικότητας αυτής, μπορεί να διστάζει ένας υπάλληλος να υποβάλλει μήνυση ακόμη και σε κάποιον που τον απειλεί κατά τη διάρκεια άσκησης των ανακριτικών του καθηκόντων με το φόβο μη γίνει η υπηρεσία θύμα σκανδαλοθηρικής δημοσιογραφίας, χωρίς να έχει την αποτελεσματική διαδικαστική δυνατότητα νομικών ελιγμών και υπεράσπισης του κοινωνικού της προσώπου. Είναι γεγονός ότι απαραίτητη είναι η διαφύλαξη του φιλικού κοινωνικού προσώπου της υπηρεσίας προκειμένου αυτή να πετύχει στο έργο της και ταυτόχρονα να μην πέσει θύμα σκανδαλοθηρίας. Διαισθάνεται ή αντιλαμβάνεται κανείς μέσω της μελέτης της Διοικητικού Δικαίου ισχυρά νομικά κωλύματα που μπορεί να

αντιμετωπίσει μια δημόσια υπηρεσία σε τέτοιες περιπτώσεις. Για όμοιους λόγους, ανησυχίες για το κοινωνικό πρόσωπο της υπηρεσίας φαίνεται να μοιράζονται και οι γνώστες του Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας.

Σε αμφιβολίες για τη δύναμη του Δημοσίου φαίνεται εκ πρώτης όψεως να οδηγεί και η μελέτη του Αστικού καθώς και του Περιβαλλοντικού Δικαίου. Ωστόσο, αυτό είναι δύσκολο να κατανοηθεί και δεν αποκλείεται να πρόκειται για φαινομενική αιτιότητα (spurious causality). Μπορεί δηλαδή να υπάρχει μια τρίτη μεταβλητή η οποία εδώ δε μετρήθηκε (λ.χ. «εξευγενισμός», «μοντέρνα ενδιαφέροντα») και να ωθεί κάποιον να διαβάσει Περιβαλλοντικό Δίκαιο και ταυτόχρονα να είναι απογοητευμένος από το πολιτικο-διοικητικό σύστημα με το σημερινό τρόπο λειτουργίας του. Αυτή η παράξενη συσχέτιση που εμφανίζεται στα στατιστικά αποτελέσματα θα ήταν ενδιαφέρον ερώτημα για μελλοντική έρευνα.

ΠΙΝΑΚΑΣ 27

(Για λόγους τεχνικούς κατακόρυφα βρίσκονται οι εξαρτημένες μεταβλητές)

		Μελέτη Δασικής Νομοθεσίας	Μελέτη Νομοθεσίας Περιβάλλοντος	Μελέτη Υπαλληλικού Κώδικα	Μελέτη Ανακριτικής	Μελέτη Ποινικού Κώδικα	Μελέτη Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας	Μελέτη Αστικού Κώδικα	Μελέτη Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας	Μελέτη Διοικητικού Δικαίου
Υπέρ της οπλοφορίας σε κάθε περίπτωση	Pearson Correlation	,010	,126	-,119	,144	-,215 (*)	-,108	-,079	-,070	,082
	Sig. (2-tailed)	,924	,231	,259	,172	,040	,304	,454	,506	,435
Κατά της οπλοφορίας σε κάθε περίπτωση	Pearson Correlation	-,224 (*)	-,251 (*)	-,263 (*)	,224 (*)	,282 (**)	,004	-,010	-,112	-,126
	Sig. (2-tailed)	,032	,016	,011	,032	,006	,971	,924	,286	,230
Φόβος για μη αρκετή υποστήριξη από την υπηρεσία σε δύσκολες περιστάσεις	Pearson Correlation	,006	,447 (**)	,122	-,084	-,085	,127	,232 (*)	,154	,286 (**)
	Sig. (2-tailed)	,959	,000	,249	,429	,424	,230	,027	,146	,006
Φόβος προσωπικής αντιδικίας	Pearson Correlation	-,032	,049	,067	-,012	,098	,250 (*)	,119	,061	,061
	Sig. (2-tailed)	,766	,545	,526	,913	,356	,017	,261	,564	,564

Φόβος βλάβης του κοινωνικού προσώπου της υπηρεσίας	Pearson Correlation	,154	,121	,157	,061	,056	,223 (*)	,160	,213 (*)	,095
	Sig. (2-tailed)	,146	,254	,137	,567	,596	,034	,130	,043	,368
Φόβος βλάβης προσωπικής εικόνας προς το κοινωνικό σύνολο	Pearson Correlation	,156	,100	,080	,140	,036	,223 (*)	,137	,100	,207 (*)
	Sig. (2-tailed)	,139	,343	,451	,187	,732	,034	,196	,345	,048

4.4 Η επίδραση προσωπικών και κοινωνικών χαρακτηριστικών στη γνώση

Στον πίνακα 28 παρατηρούμε ότι οι υπάλληλοι μεγάλης ηλικίας τείνουν να έχουν τη λανθασμένη εντύπωση ότι προϊστάμενός τους ως προς τα ανακριτικά καθήκοντα είναι ο διοικητικός τους προϊστάμενος (π.χ. ο δασάρχης) κι όχι ο εισαγγελέας. Με άλλα λόγια, φαίνεται ότι η ηλικία δεν συνεπάγεται πάντα εμπειρία αλλά και λανθασμένη προκατάληψη. Ως εκ τούτου, ένας παλιός υπάλληλος δεν μπορεί να εκπαιδεύσει έναν νέο πάντα ορθά. Απεναντίας, μπορεί να του μεταδώσει και λανθασμένες απόψεις στις οποίες έχει συνηθίσει επί πολλά χρόνια και αυτές τις λανθασμένες απόψεις (ή συνήθειες) να τις ονομάζει «πειρά».

Βλέπουμε επίσης ότι ανακριτικοί υπάλληλοι με υψηλό εκπαιδευτικό επίπεδο τείνουν να μην κάνουν αυτό το λάθος. Το ίδιο φαινόμενο παρουσιάζεται και σε αυτούς που έχουν πολλές μεταθέσεις (ή μετατάξεις μεταξύ διαφορετικών περιφερειών/ αποκεντρωμένων διοικήσεων). Τόσο τα άτομα με υψηλά τυπικά εκπαιδευτικά προσόντα όσο και αυτοί που έχουν συγκριτικές παραστάσεις από πολλές μεταθέσεις (ή μετατάξεις) τείνουν να αποφεύγουν αυτό το λάθος αλλά ούτε και τείνουν ισχυρά στο σωστό. Με άλλα λόγια, εμφανίζεται μια αβέβαιη κατάσταση. Όποιος έχει την αίσθηση ότι είναι σημαντικός στην υπηρεσία τείνει να μη δίνει τη λανθασμένη απάντηση, ότι προϊστάμενός του ως προς τα ανακριτικά καθήκοντα είναι ο άμεσος διοικητικός προϊστάμενος αλλά να δίνει τη λανθασμένη απάντηση ότι είναι ένας πολύ ανώτερος προϊστάμενος (π.χ. ο επιθεωρητής δασών). Με άλλα λόγια, ένας που αισθάνεται σημαντικός νιώθει ότι πρέπει να λογοδοτεί για ποινικά θέματα σε κατά το δυνατόν ανώτερα κλιμάκια, υπερβαίνοντας τη συνήθη ιεραρχία.

Αυτοί που τείνουν ισχυρά να δίνουν τη σωστή απάντηση δεν είναι αυτοί που έχουν υψηλά προσόντα (π.χ. μεταπτυχιακά- διδακτορικά) αλλά αυτοί που έχουν μεγαλύτερο βαθμό στο βασικό πτυχίο. Ο καλός βαθμός στο βασικό πτυχίο δείχνει άτομο που ξέρει να συμμορφώνεται με τις προδιαγραφές του συστήματος και μάλιστα να λαμβάνει υπόψη και τις λεπτομέρειες αυτών επιμελώς και υπεύθυνα. Όπως διάβασαν αυτοί οι υπάλληλοι λεπτομερειακά όλα τα μαθήματα του προγράμματος σπουδών τους, όταν ήταν φοιτητές, ακόμα και αυτά που ίσως δεν τους ενθουσίαζαν ιδιαίτερα, και πέρασαν τις εξετάσεις με μεγάλους βαθμούς, έτσι φροντίζουν και στην υπηρεσία να ενημερώνονται λεπτομερειακά για τους κανόνες που ισχύουν.

ΠΙΝΑΚΑΣ 28

		Εσφαλμένη θεώρηση του άμεσου διοικητικού προϊστάμενου ως προϊσταμένου στα ανακριτικά καθήκοντα	Βασικός δείκτης γνώσης σωστού προϊσταμένου ως προς τα ανακριτικά καθήκοντα	Εσφαλμένη θεώρηση του επιθεωρητή δασών (ή του γενικού επιθεωρητή για πυροσβεστικούς) ως προϊσταμένου ως προς τα ανακριτικά καθήκοντα
Ηλικία	Pearson Correlation	,198(*)	-,167	-,035
	Sig. (2-tailed)	,049	,098	,729
Εκπαιδευτικό επίπεδο	Pearson Correlation	-,251(*)	,163	,194
	Sig. (2-tailed)	,012	,107	,054
Συνολικός αριθμός μεταθέσεων (ή μετατάξεων)	Pearson Correlation	-,275(*)	,218	,020
	Sig. (2-tailed)	,037	,101	,881
Απαραίτητος για την υπηρεσία	Pearson Correlation	-,209(*)	,002	,212(*)
	Sig. (2-tailed)	,038	,988	,035
Βαθμός πτυχίου πανεπιστημίου	Pearson Correlation	-,328	,560(*)	-,250
	Sig. (2-tailed)	,158	,010	,287

Στον πίνακα 29 παρατηρούμε καταρχήν ότι οι νομικές γνώσεις των μεγαλύτερων σε ηλικία ανακριτικών υπαλλήλων τείνουν να περιορίζονται στη Δασική Νομοθεσία, ενώ υπάρχει έντονη τάση να αποφεύγουν ευρύτερες και γενικότερες πηγές νομικής γνώσης, όπως βιβλία Ανακριτικής, Ποινικής Δικονομίας και Ποινικού Κώδικα. Αυτό πιθανότατα οφείλεται σε μια μακροχρόνια συνήθεια, σε ηλικιακή κόπωση και ενδεχομένως σε εμμονή σε πρακτικές παλαιότερων εποχών, στις οποίες τα πολιτικο-διοικητικά και τα νομοθετικά δεδομένα ήταν (ή θεωρούνταν) απλούστερα. Ιδιαίτερη βαρύτητα στη μελέτη του Δασικού Δικαίου δίνουν επίσης και τα άτομα με υψηλότερο εκπαιδευτικό επίπεδο, χωρίς όμως και πάλι να αναγνωρίζουν την σπουδαιότητα των ευρύτερων νομικών γνώσεων. Αυτό αποτελεί μια ένδειξη ότι οι μακροχρόνιες σπουδές (τουλάχιστον στον κλάδο της Δασολογίας- Δασοπονίας) δεν προσφέρουν αρκετά ερεθίσματα ώστε να οδηγήσουν σε ιδιαίτερα πολυεπιστημονική ή γενικότερα πολύπλευρη αντίληψη, παρόλο που ο δασικός κλάδος είναι εκ των πραγμάτων ένα αντικείμενο πολυεπιστημονικό και πολύπλευρο.

Ακόμα, αυτοί που μελετούν Περιβαλλοντικό Δίκαιο τείνουν να θεωρούν ότι διαδραματίζουν ιδιαίτερα σημαντικό ρόλο στην υπηρεσία (ή αντίστροφα). Αυτό συμβαίνει ενδεχομένως, διότι αισθάνονται γνώστες του «μοντέρνου» ή του «διακλαδικού» και «πολύπλευρου», στοιχεία που χαρακτηρίζουν την Περιβαλλοντική Νομοθεσία. Αυτοί που αποφοίτησαν σχετικά πρόσφατα δείχνουν τάση «εκσυγχρονισμού», δηλαδή ενδιαφέρονται για ευρύτερη νομική γνώση (λ.χ. Ανακριτική).

Βλέπουμε επίσης ότι ο οικοκεντρισμός παίζει έναν σημαντικό ρόλο στις πηγές νομικής γνώσης που προτιμάει να χρησιμοποιεί ένας ανακριτικός υπάλληλος. Οι πιο οικοκεντριστές ενδιαφέρονται κυρίως για τη μελέτη Δασικού Δικαίου, ενώ δείχνουν μια αρνητική στάση προς την Ανακριτική. Αυτό φαίνεται να οφείλεται στην ιδιαίτερη ευαισθησία που θρέφουν για το φυσικό αντικείμενο της υπηρεσίας τους (με τη δασική προστασία ασχολείται και η Δασική αλλά και η Πυροσβεστική Υπηρεσία).

ΠΙΝΑΚΑΣ 29

		Μελέτη Δασικής Νομοθεσίας	Μελέτη Νομοθεσίας Περιβάλλοντος	Μελέτη Ανακριτικής	Μελέτη Κώδικα Ποινικής Δικονομίας	Μελέτη Ποινικού Κώδικα	Μελέτη Αστικού Κώδικα
Ηλικία	Pearson Correlation	,251(*)	-,071	-,247(*)	-,272(**)	-,338(**)	-,033
	Sig. (2-tailed)	,015	,498	,017	,008	,001	,753
Εκπαιδευτικό επίπεδο	Pearson Correlation	,366(**)	-,066	-,065	-,162	,040	-,051
	Sig. (2-tailed)	,000	,533	,536	,123	,708	,631
Απαραίτητος για την υπηρεσία	Pearson Correlation	,170	,303(**)	,004	-,063	-,071	,063
	Sig. (2-tailed)	,103	,003	,968	,545	,499	,546
Έτος λήψης πτυχίου πανεπιστημίου	Pearson Correlation	-,123	-,036	,464(*)	,128	,318	,184
	Sig. (2-tailed)	,617	,883	,045	,601	,185	,450
Οικοκεντρισμός (δ)	Pearson Correlation	,326(**)	,146	-,303(*)	-,115	-,153	-,116
	Sig. (2-tailed)	,007	,239	,013	,352	,216	,348
Οικοκεντρισμός (α)	Pearson Correlation	,299(**)	,069	-,209	,038	,022	-,004
	Sig. (2-tailed)	,008	,554	,069	,741	,850	,974

Στον πίνακα 30 παρατηρούμε ότι ανακριτικοί υπάλληλοι μεγαλύτερης ηλικίας δεν ενδιαφέρονται να μελετήσουν βιβλία νομικής φύσεως. Επίσης, αποδεικνύεται για άλλη μια φορά ότι η μεγάλη ηλικία δεν συνεπάγεται απαραίτητα ουσιώδη γνώση αλλά μπορεί να συνδέεται με προκαταλήψεις και με διαιωνιζόμενες λανθασμένες απόψεις, αφού βλέπουμε ότι σχετίζεται αρνητικά με το σύνθετο δείκτη γνώσης. Αντιθέτως, τα πτυχία φαίνεται να συνδέονται με πιο ασφαλή γνώση (σύνολο νομικών

πηγών) από ό,τι η ηλικία. Αυτοί λοιπόν που έχουν ή επιθυμούν να αποκτήσουν και κάποιο άλλο πτυχίο δείχνουν να το έχουν ή να το επιθυμούν επειδή ενδιαφέρονται για τη γνώση καθεαυτή και όχι απλά για να βελτιώσουν τις συνθήκες σταδιοδρομίας τους με παραπάνω μόρια.

Όποιος εργάστηκε πολλούς μήνες ως συμβασιούχος τείνει να χαρακτηρίζεται έντονα από λανθασμένη ενημέρωση. Αυτό μπορεί να οφείλεται και σε πιθανή επιρροή που δέχτηκε από τις παλαιότερες γενεές αλλά και σε δική του αδιαφορία. Είναι γεγονός ότι, όχι πάντα αλλά συχνά, όποιος εργάζεται επί πολύ καιρό ως συμβασιούχος ενδιαφέρεται απλά να γίνει κάποτε μόνιμος και όχι να μάθει καλά στην Πράξη το αντικείμενο με το οποίο ασχολείται προσωρινά, ακόμα και αν το έχει σπουδάσει.

Σημαντικό είναι επίσης ότι ο μεγάλος αριθμός μεταθέσεων (ή μετατάξεων μεταξύ διαφορετικών περιφερειών/ αποκεντρωμένων διοικήσεων) κάνει έναν ανακριτικό υπάλληλο να χρησιμοποιεί περισσότερα νομικά βιβλία και όχι μόνο Δασικό Δίκαιο. Πρέπει να τονιστεί επίσης ότι σύμφωνα με λεπτομερέστερη εξέταση που έγινε (και δεν παρατίθεται εδώ για λόγους συντομίας), αυτή η σχέση ισχύει ισχυρότερα στη Δασική Υπηρεσία απ' ό,τι στην Πυροσβεστική. Αυτό εξηγείται από το γεγονός ότι τα αντικείμενα της Δασικής Υπηρεσίας διαφέρουν σημαντικά μεταξύ των Δασαρχείων. Αλλού λ.χ. ασχολούνται πιο έντονα με ιδιοκτησιακά θέματα, αλλού με έλεγχο της δασικής εκμετάλλευσης κ.λπ. Για το λόγο αυτό ο ανακριτικός υπάλληλος που παίρνει πολλές μεταθέσεις (ή μετατάξεις μεταξύ διαφορετικών περιφερειών/ αποκεντρωμένων διοικήσεων) αναγκάζεται να έρχεται σε επαφή με όλο και περισσότερους τομείς νομικής γνώσης (αστικής, ποινικής και διοικητικής φύσεως και από καθαρώς Δασικού Δικαίου θέματα μέχρι ευρύτερα περιβαλλοντικά θέματα).

Ιδιαίτερα άξιο λόγου είναι ότι οι πρόσφατοι απόφοιτοι από μεταδευτεροβάθμια εκπαίδευση (π.χ. ΙΕΚ ή κάποια άλλη σχολή) χαρακτηρίζονται από πολύ ισχυρή συσχέτιση με το σύνθετο δείκτη γνώσης. Αυτό εξηγείται ενδεχομένως από την ελπίδα που έχουν ότι θα βελτιώσουν αισθητά την εργασιακή και κοινωνική τους θέση μέσω των γνώσεων, οπότε βρίσκονται σε μια προσπάθεια αυτοβελτίωσης. Δεν αποκλείεται βέβαια να διδά-

χθηκαν στη μεταδευτεροβάθμια εκπαίδευση λιγότερες αλλά πιο εφαρμοσμένες γνώσεις, τις οποίες πρόλαβαν να εμπεδώσουν σχετικώς καλά.

ΠΙΝΑΚΑΣ 30

		Σύνολο νομικών πηγών	Σύνθετος δείκτης γνώσης
Ηλικία	Pearson Correlation	-,221(*)	-,371(**)
	Sig. (2-tailed)	,033	,000
Εκπαιδευτικό επίπεδο	Pearson Correlation	,026	,367(**)
	Sig. (2-tailed)	,807	,000
Κατοχή επιπλέον τίτλου σπουδών	Pearson Correlation	,265(*)	,200
	Sig. (2-tailed)	,022	,094
Επιθυμία απόκτησης επιπλέον τίτλου σπουδών	Pearson Correlation	,229(*)	,127
	Sig. (2-tailed)	,048	,285
Μήνες υπηρεσίας ως συμβασιούχος	Pearson Correlation	-,153	-,403(**)
	Sig. (2-tailed)	,315	,007
Συνολικός αριθμός μεταθέσεων (ή μετατάξεων)	Pearson Correlation	,303(*)	,085
	Sig. (2-tailed)	,020	,553
Έτος αποφοίτησης από μεταδευτεροβάθμια εκπαίδευση	Pearson Correlation	,084	,796(*)
	Sig. (2-tailed)	,874	,032

5 Συμπεράσματα, προτάσεις και ζητήματα για μελλοντική έρευνα

5.1 Συμπεράσματα

Ανάμεσα στα πολυάριθμα ευρήματα της έρευνας, ως κυριότερα σημεία μπορούν να τονιστούν τα ακόλουθα:

- Αναλυτικότητα

Είδαμε ότι προσωπικής και κοινωνικής φύσεως χαρακτηριστικά επηρεάζουν τους ανακριτικούς υπαλλήλους στο έργο τους. Αξιοσημείωτος είναι ο ρόλος του φύλου που φάνηκε να επηρεάζει το βαθμό «αποστασιοποίησης» ενός ανακριτικού υπαλλήλου. Οι γυναίκες φάνηκαν πιο «αποστασιοποιημένες» κατά την ανακριτική Πράξη. Φυσικά, πρέπει να τονιστεί ότι αυτή η συσχέτιση δεν πρέπει να καταλήξει σε προκαταλήψεις υπέρ ή κατά κάποιου φύλου διότι: α) ο συγκεκριμένος ορισμός της «αποστασιοποίησης» που χρησιμοποιήθηκε σε αυτήν την έρευνα είναι ένας από τους πολλούς που μπορούν να προταθούν και β) η «αποστασιοποίηση» μπορεί να θεωρηθεί και θετικά ως «αντικειμενικότητα» αλλά και αρνητικά ως «επιφανειακότητα». Οι γυναίκες φαίνονται επίσης με τη συμπεριφορά τους να θέλουν να πείσουν εαυτούς και συναδέλφους ότι είναι αυτοδύναμες και ικανές να ανταποκριθούν στα ανακριτικά καθήκοντα.

Ενδιαφέρον παρουσιάζει ακόμη το ότι όταν ένας ανακριτικός υπάλληλος έχει υψηλό εκπαιδευτικό επίπεδο συχνά δεν δέχεται να συναναστραφεί, ούτε να δεχθεί πληροφορίες από πολίτες. Παράλληλα, φάνηκε ότι η προϋπηρεσία, όπως επίσης και οι μεταθέσεις (ή μετατάξεις μεταξύ διαφορετικών περιφερειών/ αποκεντρωμένων διοικήσεων), επηρεάζουν θετικά έναν υπάλληλο στο ανακριτικό έργο.

Σημαντικά επίσης είναι τα αποτελέσματα για τους πυροσβεστικούς ανακριτικούς υπαλλήλους: Παρατηρήθηκε ότι αν ένας υπάλληλος έχει χάσει κάποιο στενό του πρόσωπο ή έχει πέσει θύμα ο ίδιος σε μια πυρκαγιά, τότε τείνει να δείχνει υπερβάλλοντα ζήλο για τη δουλειά του. Με άλλα λόγια, η απόδοσή τους επηρεάζεται από τη συνταύτισή τους με τα θύματα.

Η οικογενειακή κατάσταση επηρεάζει το έργο του ανακριτικού, όχι όμως με τον ίδιο τρόπο στα δυο φύλα. Όσο νεαρότερα είναι τα παιδιά τόσο η απόδοση του άνδρα ανακριτικού υπαλλήλου επηρεάζεται θετικά, ενώ όσα περισσότερα είναι τα παιδιά, τόσο η απόδοση της γυναίκας ανακριτικού υπαλλήλου φαίνεται να επηρεάζεται αρνητικά. Εξηγήσεις για την κατανόηση αυτού του φαινομένου προτάθηκαν στη συζήτηση των αποτελεσμάτων με βάση διερευνητικές συνεντεύξεις.

Ακόμα, ενδιαφέρον παρουσιάζουν οι γνώσεις νομικής φύσεως που έχουν οι ανακριτικοί υπάλληλοι. Όσο μεγαλύτερος είναι ο αριθμός νομικών πηγών που έχουν μελετήσει, τόσα περισσότερα στοιχεία προσπαθούν να συλλέξουν για την αποδοτικότερη εκτέλεση του έργου τους. Άξιο λόγου είναι ακόμη ότι όσες περισσότερες προανακρίσεις έχει διεξάγει ένας ανακριτικός, τόσα περισσότερα στοιχεία τείνει να συγκεντρώνει, πράγμα που δείχνει ότι ποσότητα και συστηματικότητα, και επομένως και (τάση για) ποιότητα δείχνουν να συμβαδίζουν.

- Αναποφασιστικότητα

Αξιοσημείωτο είναι ότι ο έγγαμος βίος φάνηκε να ωθεί έναν ανακριτικό υπάλληλο να συντομεύει το ανακριτικό του έργο. Παράλληλα, η χρησιμοποίηση πολιτών-πληροφοριοδοτών (στοιχείο αναλυτικότητας) βοηθάει στην γρηγορότερη διεκπεραίωση μιας υπόθεσης και με άλλα λόγια στον περιορισμό της αναποφασιστικότητας. Άλλωστε, η αξιοποίηση πολιτών-πληροφοριοδοτών, αφενός μεν δηλώνει υψηλό βαθμό μεθοδικότητας και αίσθησης του καθήκοντος εκ μέρους του ανακριτικού υπαλλήλου, αφετέρου δε βοηθά στη συγκέντρωση περισσότερων πειστηρίων και αποδείξεων. Άρα, αυξάνει σημαντικά την πιθανότητα αποκάλυψης

της ταυτότητας του δράστη και, ως εκ τούτου, μειώνει την αναποφασιστικότητα. Αυτό θέτει σε κριτική συζήτηση την παλαιότερη υπόθεση ότι η αναλυτικότητα οδηγεί σε αναποφασιστικότητα. Παρατηρούμε ακόμη ότι η χρήση ευρύτερου φάσματος νομικών βιβλίων-πηγών, δηλαδή η νομική ευρυμάθεια, μπορεί να οδηγήσει σε αρκετούς προβληματισμούς και κατ' επέκταση σε αναποφασιστικότητα.

- Δραστηριοποίηση

Το πόσο δραστήριος είναι ένας ανακριτικός υπάλληλος επηρεάζει θετικά η ηλικία του και αρνητικά κατά ένα βαθμό το τυχόν υψηλό εκπαιδευτικό του επίπεδο. Επίσης, ένας παλιός υπάλληλος μπορεί ευκολότερα να αδιαφορεί για το «καλό» ή το «κακό» όνομα που θα δημιουργήσει στην τοπική κοινωνία κατά την άσκηση των καθηκόντων του.

- Γνώση

Παρατηρήθηκε τάση εμφάνισης λανθασμένων γνώσεων στους παλιούς υπαλλήλους καθώς και σε αυτούς που έχουν μεγάλη αυτοεκτίμηση σχετικά με το ρόλο τους μέσα στην υπηρεσία. Το πιο αξιοσημείωτο είναι ότι η αυξημένη ηλικία ή τα πολλά έτη προϋπηρεσίας δεν συνεπάγεται απαραίτητα ορθή εμπειρία. Η υπευθυνότητα γνώσης φάνηκε να συνδέεται με το εκπαιδευτικό επίπεδο και ιδίως με το βαθμό πτυχίου, ο οποίος συνιστά έναν δείκτη επιμέλειας.

5.2 Προτάσεις

Η αυξημένη τάση για «αποστασιοποίηση» καθιστά ενδεχομένως τις γυναίκες ιδιαίτερα κατάλληλες για να προανακρίνουν και να εξετάζουν άτομα που είναι αρκετά επιδέξια στη χρήση του λόγου και δεν αφήνουν να φανούν μη λεκτικά σημεία ή μπορούν να χρησιμοποιούν τα τελευταία επίσης επιδέξια προς παραπλάνηση.

Σχετικά με τον αρνητικό ρόλο που φαίνεται να παίζει η ύπαρξη παιδιών, προτείνουμε για τις γυναίκες υπηρεσιακές διευκολύνσεις. Τέτοιες μπορούν να είναι η μείωση του ωραρίου ή η μερική απαλλαγή από τα

ανακριτικά καθήκοντα, μέχρι τα παιδιά να φτάσουν σε μια ορισμένη ηλικία που η ανατροφή και η φροντίδα τους δε θα απαιτεί πολύ χρόνο.

Χρειάζεται να υπάρχει μια ειδική εκπαίδευση στη Δασική Υπηρεσία, όπως και στην Πυροσβεστική, που θα δίνει ιδιαίτερη βαρύτητα σε θέματα Ανακριτικής και λειτουργίας των σχετικών θεσμών. Το ότι απέκτησε κάποιος κάποτε ένα πτυχίο δεν σημαίνει σε καμιά περίπτωση ότι έχει τις γνώσεις που χρειάζεται για το υπηρεσιακό του έργο ή ότι ενδιαφέρεται επαρκώς για ενημέρωση. Μερικές φορές δεν έχει ούτε καν τις στοιχειώδεις νομικές γνώσεις που απαιτούνται για το σκοπό αυτό. Είναι επίσης επιτακτική ανάγκη να διευρυνθούν οι νομικές γνώσεις των ανακριτικών υπαλλήλων.

Ειδικά οι νεώτεροι πρέπει να ενημερώνονται από εξειδικευμένα και υπεύθυνα σεμινάρια της υπηρεσίας και όχι τυχαία από παλαιότερους συναδέλφους τους που μπορούν να τους μεταδώσουν λανθασμένες αντιλήψεις οι οποίες παγιώθηκαν με το χρόνο και βαφτίστηκαν «εμπειρία». Όλοι οι ανακριτικοί υπάλληλοι, ανεξαρτήτως θέσης και ηλικίας, θα πρέπει να παρακολουθούν συστηματικά σεμινάρια που θα διοργανώνονται σε τοπικά πλαίσια για να είναι πιο ευέλικτα, αλλά και αραιότερα σε περιφερειακό και εθνικό επίπεδο.

Ο βαθμός του πτυχίου φάνηκε να έχει σημασία για την ενδοϋπηρεσιακή κατάρτιση και την υπευθυνότητα στην απόκτηση γνώσης. Ως εκ τούτου, θα πρέπει να λαμβάνεται σοβαρά υπόψη για τις αναθέσεις υποθέσεων που απαιτούν λεπτομερειακή γνώση και υπευθυνότητα και ενδεχομένως για τη γενικότερη εξέλιξη και τη σταδιοδρομία ενός υπαλλήλου.

«Εκ των ουκ άνευ» προϋπόθεση για μια αποτελεσματική διοίκηση η οποία θέλει να απαντά με ουσιαστικό τρόπο στις προκλήσεις, τόσο του παρόντος όσο και του μέλλοντος, είναι η δια βίου εκπαίδευση του υπαλλήλου, τόσο σε θεωρητικό όσο και σε πρακτικό επίπεδο, καθώς και η επακόλουθη συνεχιζόμενη εξειδίκευσή του. Σκόπιμο είναι επίσης, στην υπηρεσία να υπάρχει βιβλιοθήκη που να ενημερώνεται τακτικά και υπεύθυνα από το δημόσιο κατήγορο ή κάποιο άλλο άτομο που θα προσφερθεί εθελοντικά ως υπεύθυνο για τη βιβλιοθήκη ή θα του παρασχεθεί κά-

ποιο ιδιαίτερο κίνητρο για να αναλάβει την ευθύνη αυτή. Για να γίνεται υπεύθυνα η ενημέρωση της βιβλιοθήκης θα μπορούσε αυτό το άτομο να παίρνει επίδομα ως κίνητρο ή να απαλλαγεί από άλλα καθήκοντα για να ασχοληθεί απερίσπαστα με αυτό το έργο.

Ειδικά τα προγράμματα σπουδών Δασολογίας-Δασοπονίας θα μπορούσαν να εμπλουτιστούν και με ευρύτερα νομικά μαθήματα πέραν του Δασικού Δικαίου, καθώς και με μαθήματα διοικητικού, κοινωνιολογικού και ψυχολογικού ενδιαφέροντος, επικεντρωμένα στο χειρισμό της δασικής παραβατικότητας και στον εκ των πραγμάτων πολύπλευρο και πολυεπιστημονικό χαρακτήρα της.

5.3 Ζητήματα για μελλοντική έρευνα

Όπως από κάθε εμπειρική κοινωνική έρευνα έτσι και από αυτή ανακύπτουν ερωτήματα και προκλήσεις για μελλοντική έρευνα.

Το δείγμα είναι μη τυχαίο (αν και πιστεύουμε, όπως εξηγήσαμε στο οικείο κεφάλαιο, ότι προσεγγίζει χαρακτηριστικά τυχαίου) και περιορίζεται μόνο σε ορισμένες περιοχές. Επομένως, μπορεί να είναι αξιόπιστο για την αναλυτική-επαγωγική στατιστική που έγινε σε αυτή την έρευνα αλλά για μια μελλοντική έρευνα που θα έχει στόχο την περιγραφική στατιστική σκόπιμη θα ήταν η λήψη ενός μεγαλύτερου δείγματος με τήρηση των κανόνων της τυχαίας δειγματοληψίας.

Ενα ακόμη ζήτημα για μελλοντική έρευνα θα μπορούσε να είναι η διαμόρφωση τυπολογίας χαρακτηριστικών και παραγόντων, που παρουσιάζουν μεταξύ τους συμβατότητα (ή μη) και επιτυγχάνουν άριστη συνέργια για την καλύτερη απόδοση ενός ανακριτικού υπαλλήλου.

6 Βιβλιογραφία

Ελληνόγλωσση:

- Αλεξιάδης Σ. 2003. Ανακριτική. Εκδ. ε' Σάκκουλα. Αθήνα- Θεσσαλονίκη
- Γεωργίου Α. 1996. Φυσικό και κοινωνικό περιβάλλον: συσχετισμοί και αλληλόδραση. Επιμ. Χρ. Χαραφωνίτου. Η Προστασία του Περιβάλλοντος από Εγκληματολογική Σκοπιά. Εκδ. Νομική Βιβλιοθήκη. Αθήνα. 25-49
- Ζησιάδης Β. 2003. Η ψυχολογική θεώρηση της ποινικής δίκης. Εκδ. β' Σάκκουλα. Αθήνα- Θεσσαλονίκη
- Ιωαννίδης Δ. 1996. Η ποινική προστασία του περιβάλλοντος και η έννοια του περιβαλλοντικού θύματος. Επιμ. Χρ. Χαραφωνίτου. Η Προστασία του Περιβάλλοντος από Εγκληματολογική Σκοπιά. Εκδ. Νομική Βιβλιοθήκη. Αθήνα. 157-191
- Καχριμάνη Ι.Γ. 2007. Ουσιαστικές και Δικονομικές προϋποθέσεις και προβληματισμοί από τη διενέργεια της ανακριτικής πράξης της έρευνας (άρθρο 253- 259 ΚΠΔ). Ποινική Δικονομία 6. 760- 764.
- Μπήκα Ζ. 1996. Θεσμικό πλαίσιο προστασίας του περιβάλλοντος σε διεθνές επίπεδο. Επιμ. Χρ. Χαραφωνίτου. Η Προστασία του Περιβάλλοντος από Εγκληματολογική Σκοπιά. Εκδ. Νομική Βιβλιοθήκη. Αθήνα. 121-155.
- Μπιτζικέλης Ν.Ε. 1999. Γεγονότα και κρίσεις στο Δίκαιο και ειδικότερα στο Ποινικό Δίκαιο. Εκδ. Σάκκουλα. Θεσσαλονίκη
- Μυλωνάς Ι.Ι. 2003. Προβληματισμοί για τη θέση του εισαγγελέα στην ποινική δίκη. Είναι ο εισαγγελέας διάδικος στην ποινική δίκη; Εκδ. Σάκκουλα. Αθήνα- Κομοτηνή
- Παναγοπούλου-Μπέκα Γ. 1992. Το έννομο αγαθό περιβάλλον. Προβλήματα εφαρμογής της σχετικής νομοθεσίας. Εκδ. Σάκκουλα. Θεσσαλονίκη
- Πανούσης Γ.Απ. 2003. Φυσιογνωμική: Μια σύγχρονη εγκληματολογική προσέγγιση. Εκδ. γ' Σάκκουλα. Αθήνα- Κομοτηνή
- Παπαχρίστου Θ.Κ. 1999. Κοινωνιολογία του Δικαίου. Θεσμοί της Ελληνικής Κοινωνίας. Εκδ. Σάκκουλα. Αθήνα- Κομοτηνή

- Σκίζας Α.Κ. 1954. Η ψυχολογία του μάρτυρος. Δημοσιεύματα εταιρίας προστασίας αποφυλακισμένων Θεσσαλονίκης, 11. Θεσσαλονίκη
- Τάχος Α. 2006. Δίκαιο προστασίας του Περιβάλλοντος. Εκδ. στ' Σάκκουλα Αθήνα -Θεσσαλονίκη
- Φιλιππίδης Τ.Γ. 1986. Δικαστική Ψυχολογία. Εκδ.β' Αφοί Κυριακίδη. Θεσσαλονίκη
- Χασάναγας Ν.Δ. 2006. Δεοντολογία Επαγγέλματος. ΤΕΙ Καβάλας, ΣΤΕΓ Δράμας. Τμήμα Δασοπονίας και Διαχείρισης Φυσικού Περιβάλλοντος. Δράμα

Ξενόγλωσση:

- Baesen H.V., Ch. Chia- Mou, Y. Chen- Ya. 1948. A Lie- Detector Experiment. *The Journal of Criminal Law & Criminology*, 39, 532-537
- Bennett G.D. 1954. Physical Evidence in Arson Cases. *The Journal of Criminal Law & Criminology*, 44, 652- 660
- Brown G., Ch. Harris and T. Squirrell 2010. Gender Diversification in the U.S. Forest Service: Does It Still Matter? *Review of Public Personnel Administration*, 30(3), 268-300
- Bryman A. 2001. *Social Research Methods*. Oxford University Press. Oxford
- Dow Th. E., Jr. 1967. The Role of Identification in Conditioning Public Attitude Toward the Offender. *The Journal of Criminal Law, Criminology and Police Science*, Vol.58, 75-79
- Dusca I.A. 2013. The civil code and the environment. *AGORA International Journal of Juridical Sciences*, 1, 24-30
- Feeheley Th.J. 1956. Suggestions for Improving Arson Investigations. *The Journal of Criminal Law, Criminology and Police Science*, 47, 357- 366
- Gibbs C., M.L. Gore, E.F. McGarrell and L. Rivers. 2010. Introducing Conservation Criminology: Towards Interdisciplinary Scholarship on Environmental Crimes and Risks. *British Journal of Criminology*, 50(1), 124-144
- Glasson J. & P. Cozens. 2011. Making communities safer from crime: An undervalued element in impact assessment. *Environmental Impact Assessment Review*, 31(1), 25-35
- Hasanagas N.D. 2011. Network Analysis Functionality in Environmental Policy: Combining Abstract Software Engineering with Field Empiricism. *International Journal of Computers, Communications and Control*, VI, 622-635
- Kamisar. Y. 1983. Police Interrogation and Confessions. *The Journal of Criminal Law & Criminology*, Vol. 74, 626-629
- Moenssens A.A. 1993. Novel Scientific Evidence in Criminal Cases: Some Words of Caution. *The Journal of Criminal Law & Criminology*, 84(1), 1-19
- Monahan J. & R. Catalano. 1976. Toward the safety society: Police agencies and environmental planning. *Journal of Criminal Justice*, 41, 1-7
- Rabe-Hemp C.E. 2008. Female officers and the ethic of care: Does officer gender impact police behaviors? *Journal of Criminal Justice*, 36(5), 426-434
- Ramcilovic-Suominen S. & Ch. P. Hansen. 2012. Why some forest rules are obeyed and others violated by farmers in Ghana: Instrumental and normative perspective of forest law compliance. *Forest Policy and Economics*, 23, 46-54
- Rousseau S. & K. Telle. 2010. On the existence of the optimal fine for environmental crime. *International Review of Law and Economics*, 30(4), 329-337
- Shelley T.O'C. & M.S. Crow. 2009. The Nature and Extent of Conservation Policing: Law Enforcement Generalists or Conservation Specialists? *American Journal of Criminal Justice*, 34(1-2), 9-27
- Stevens S.L. 1954. Evidence of Arson and its Legal Aspects. *The Journal of Criminal Law, Criminology and Police Science*, Vol. 44, 817- 826
- Swanson Ch. R. 1981. Rural and agricultural crime. *Journal of Criminal Justice*, 9(1), 19-27
- Vania C. & D. Lars. 2013. Crime prevention in rural Sweden. *European Journal of Criminology*, 10(1), 89-112
- Winick C., I. Gerver and A. Blumberg 1961. The Psychology of Judges In: H.Toch (Ed.) *The Legal and Criminal Psychology*. Holt, Rinehart and Winston Inc. New York, 121-145

Ευχαριστίες

Ευχαριστούμε τους προϊσταμένους και το προσωπικό των μονάδων της Δασικής και Πυροσβεστικής Υπηρεσίας για τη συνεργασία τους σε αυτή την έρευνα.

Ιδιαίτερα ευχαριστούμε τον Αντιστράτηγο Πυροσβεστικής, κ. Κωνσταντίνο Κεσαπίδη, τους κ.κ. Θωμά Αβραμίδα και Σπύρο Τσιφτσή και την κα Αναστασία Πέτρου-Βαρουχάκη για τη σημαντική τους υποστήριξη κατά τη συλλογή στοιχείων. Ευχαριστίες αξίζουν επίσης στην κα Ελένη Γιακουμή, τον κ. Γεώργιο Περγαντίνα και τον κ. Χρήστο Μίχα για την ιδιαίτερα προσεγμένη τεχνική και την αισθητική επιμέλεια.

Επισημαίνεται ότι σημαντικό τμήμα του παρόντος έργου ξεκίνησε ως πρωτογενής έρευνα το 2007 υπό την αιγίδα του τμήματος Δασοπονίας και Διαχείρισης Φυσικού Περιβάλλοντος Δράμας (ΤΕΙ Αν. Μακεδονίας και Θράκης) και ειδικότερα του Εργαστηρίου Διαχείρισης και Οικονομίας Φυσικών Χερσαίων Οικοσυστημάτων, του οποίου υπεύθυνη ήταν η αναπλ. καθηγήτρια, κα Βασιλική Καζάνα. Μετέπειτα, η παρούσα έρευνα εμπλουτίστηκε με επιπλέον στοιχεία και προσεγγίσεις μέσω διευρυμένων συνεργασιών.

THE ROLE OF HUMAN FACTOR IN FOREST LAW ENFORCEMENT AND INVESTIGATION

- PRACTICES AND ATTITUDES OF INVESTIGATION PERSONNEL -

(original in greek)

by

Nikolaos Hasanagas, Antonia Mitrousi,
Panagiotis Vafidis, Ioannis Platis

Summary

This empirical research is focused on determinants of the performance of forest and fire service personnel in forest law enforcement and investigation. The research has been based on statistical analysis of standardized questionnaires which were answered by this personnel.

The role of the gender, the age, the education level, the service time, the personnel transfer etc was examined. Behaviors and attitudes toward issues such as institutional infrastructure, social environment, carrying firearms, patrolling, studying law sources were explored. Capability of analyzing, (un-)decidedness and activity were examined and regarded as important investigation dimensions.

Attitudes and characteristics of the personnel as well as the natural and social peculiarities of the forest field seem to influence the performance.

Παράρτημα

Διερευνητικές συνεντεύξεις (χωρίς ονόματα για λόγους διακριτικότητας)

1. Δασαρχείο Ξάνθης. 25/09/07
2. Δασαρχείο Ξάνθης. 15/10/07
3. Δασαρχείο Θεσσαλονίκης. 10/04/08
4. Διεύθυνση Δασών Κυκλάδων. 22/04/08
5. Πυροσβεστική Υπηρεσία Θεσσαλονίκης. 27/09/07
6. Πυροσβεστική Υπηρεσία Καβάλας. 08/10/07

Ντοκουμέντα

1. Κώδικας Ποινικής Δικονομίας. 2005. Επιμ. Κ.Ι. Βαθιώτης Εκδ. δ' Σάκουλα
2. Δασικός Κώδικας και Δασικοί Νόμοι. 2005 Επιμ. Π.Ε. Γιαννακούρου Εκδ. β' Σάκουλα. Αθήνα - Κομοτηνή

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ ΓΙΑ ΑΝΑΚΡΙΤΙΚΟΥΣ ΥΠΑΛΛΗΛΟΥΣ

Απευθύνεται μόνο σε μόνιμους δασικούς υπαλλήλους που έχουν εκτελέσει χρέη ανακριτικού υπαλλήλου σε 1 τουλάχιστον δασική ποινική υπόθεση και σε πυροσβεστικούς υπαλλήλους που έχουν εκτελέσει χρέη ανακριτικού υπαλλήλου σε 1 τουλάχιστον δασική πυρκαγιά. Συμπληρώνεται **ανώνυμα**

Ημερομηνία συμπλήρωσης: - - - / - - - / - - -

1. Φύλο: Άντρας (1) Γυναίκα (2)

2. Επάγγελμα πατέρα: _____

3. Επάγγελμα μητέρας: _____

4. Που ζήσατε τα πρώτα παιδικά σας χρόνια: α) (πόλη ή κοινότητα) _____ β) (νομός) _____

5. Όσο ήσασταν ανήλικοι χώρισαν ή αισθανθήκατε ότι κινδύνευσαν να χωρίσουν οι δικοί σας;

Ναι (1) Όχι (0)

6. Παρακαλούμε σημειώστε σε ποια κλάση ηλικίας ανήκετε: (μόνο 1 ✓)

☐ (1) 20-25	☐ (2) 26-30	☐ (3) 31-35	☐ (4) 36-40	☐ (5) 41-45	☐ (6) 46-50	☐ (7) 51-55	☐ (8) 56-60	☐ (9) 61-65	☐ (10) 66-70
---------------------------------------	---------------------------------------	---------------------------------------	---------------------------------------	---------------------------------------	---------------------------------------	---------------------------------------	---------------------------------------	---------------------------------------	--

7. Είστε: (μόνο 1 ✓)

έγγαμος/η (0-1) άγαμος/η (0-1) χωρισμένος/η (0-1)

8. Αν έχετε παιδιά, παρακαλούμε συμπληρώστε τον ακόλουθο πίνακα

	Αγόρι (0-1) (παρακαλούμε σημειώστε ✓)	Κορίτσι (0-1) (παρακαλούμε σημειώστε ✓)	Έτος γεννήσεως
1 ^ο παιδί			
2 ^ο παιδί			
3 ^ο παιδί			
4 ^ο παιδί			
5 ^ο παιδί			

9. Τι βαθμό έχετε στη συνολική ιεραρχία της Υπηρεσίας σας

χαμηλό (0-1) μεσαίο (0-1) υψηλό (0-1)

10. Είστε: (μόνο 1 ✓)

☐ (α) μη απόφοιτος δημοτικού	☐ (β) απόφοιτος δημοτικού	☐ (γ) απόφοιτος γυμνασίου	☐ (δ) απόφοιτος λυκείου	☐ (ε) απόφοιτος μεταδευτεροβάθμιας εκπαίδευσης (πχ ΙΕΚ, Επαγγελματική σχολή) -αντικείμενο _____ 1 - έτος αποφοίτησης _____ 2	☐ (ζ) απόφοιτος ΤΕΙ ή ανώτερης σχολής Παρακαλούμε σημειώστε: -αντικείμενο _____ 1 - βαθμό πτυχίου _____ 2 - έτος αποφοίτησης _____ 3	☐ (η) απόφοιτος Πανεπιστημίου ή ανώτατης σχολής. Παρακαλούμε σημειώστε: -αντικείμενο _____ 1 - βαθμό πτυχίου _____ 2 - έτος αποφοίτησης _____ 3	☐ (θ) κάτοχος μεταπτυχιακού (Master)	☐ (ι) κάτοχος διδακτορικού
--	---	---	---	--	--	---	--	--

11. Έχετε και κάποιον άλλο τίτλο σπουδών; (Αν ναι, παρακαλούμε σημειώστε τι ακριβώς _____)
12. Θα επιθυμούσατε, αν είχατε χρόνο, να **αποκτήσετε** και κάποιον άλλο τίτλο σπουδών; (Αν ναι, παρακαλούμε σημειώστε τι ακριβώς _____)
13. Σε ποιά μονάδα της Δασικής/ Πυροσβεστικής Υπηρεσίας εργάζεστε αυτή τη στιγμή;
(**πόλη ή κοινότητα**) _____
14. Γενικά, αν απουσιάσετε για **ξαφνικό** λόγο επί μια βδομάδα κατά τη διάρκεια της χρονιάς αισθάνεστε ότι θα πάει **πίσω η δουλειά** στην Υπηρεσία σας;
 (2) Μάλλον ναι (1) Μάλλον όχι ιδιαίτερα (0) Όχι, καθόλου
15. Πόσο καιρό συνολικά έχετε εργαστεί ως **συμβασιούχος** στη Δασική/ Πυροσβεστική Υπηρεσία;
(παρακαλούμε δώστε το χρόνο σε **μήνες**) _____
16. Πόσα χρόνια εργάζεστε ως **μόνιμος** στη Δασική/ Πυροσβεστική Υπηρεσία; _____
17. Αν ήρθατε με **μετάταξη** στη Δασική/ Πυροσβεστική Υπηρεσία
 α) σε ποια Υπηρεσία ήσασταν πριν; _____
 β) πόσα χρόνια εργαστήκατε σε αυτή την προηγούμενη Υπηρεσία _____
18. α) Πόσες **μεταθέσεις (ή μετατάξεις)** μεταξύ διαφορετικών περιφερειών/ αποκεντρωμένων διοικήσεων πήρατε μέχρι τώρα εντός της Δασικής/ Πυροσβεστικής Υπηρεσίας; _____
 β) Βλαφθήκατε εσείς ο ίδιος ή κάποιο πολύ κοντινό σας πρόσωπο από πυρκαγιά;
(Μόνο για πυροσβεστικούς ανακριτικούς)
 Ναι (1) Όχι (0)

19. Πόσες μηνύσεις έχετε υποβάλει συνολικά όσο υπηρετείτε στη Δασική Υπηρεσία; (απαντήστε έστω περίπου) _____ (Μόνο για δασικούς ανακριτικούς)
20. Πόσες από αυτές είχαν επιτυχία (δηλ. **καταδικάστηκε** τουλάχιστον ένας από τους μηνυόμενους); (απαντήστε έστω περίπου) _____ (Μόνο για δασικούς ανακριτικούς)
21. α) Περίπου σε πόσες υποθέσεις συνολικά διενεργήσατε **προανάκριση**; _____ (Μόνο για δασικούς ανακριτικούς)
 β) (Μόνο για πυροσβεστικούς ανακριτικούς)
 Πόσες αστυνομικές προανακρίσεις διενεργήσατε για **δασικές** πυρκαγιές συνολικά όσο υπηρετείτε στη Πυροσβεστική Υπηρεσία; (απαντήστε έστω περίπου) _____
22. Χρησιμοποιείτε **επιπλέον βιβλία, ιστοσελίδες ή άλλες πηγές** γνώσης με δική σας πρωτοβουλία εκτός από αυτές που έχετε από την Υπηρεσία ή τη σχολή που τελειώσατε και πιστεύετε ότι σας βοηθάνε στο έργο της Υπηρεσίας;

23. Προτιμάτε: (μόνο 1 ✓)

πρώρη μειωμένη σύνταξη (1)	
κανονική σύνταξη (2)	
να καθυστερήσετε τη συνταξιοδότηση σας για να αναπτύξετε περαιτέρω την καριέρα σας (3)	

24. Βαθμολογήστε τις τρεις πιο περίπλοκες ποινικές υποθέσεις που έτυχε να αναλάβετε στη διάρκεια της καριέρας σας ως μόνιμος υπάλληλος της Δασικής Υπηρεσίας και τις οποίες **θυμάστε ακόμη** και μπορείτε να τις περιγράψετε σχετικά καλά (Ξεκινήστε βαθμολογώντας με 3 την πιο περίπλοκη, με 2 την μετρίως περίπλοκη και με 1 τη λιγότερο περίπλοκη): (Μόνο για δασικούς ανακριτικούς)

Παράνομη εκχέρσωση	
Λαθροθηρία	
Λαθραλιεία	
Παράνομη αμμοληψία	
Λαθροβοσκή	
Λαθροϋλοτομία	
Δασική πυρκαγιά	
Καταπάτηση	
Κλαδονομή	
Παράνομη μεταφορά δασικών προϊόντων	
Παράνομη ρητινοσυλλογή	
Φθορά βλάστησης	
Παράβαση του νόμου περί όπλων και εκρηκτικών	
Άλλο (Παρακαλούμε συμπληρώστε.....)	
Άλλο (Παρακαλούμε συμπληρώστε.....)	

25. Στην υπόθεση που βαθμολογήσατε με «3» ψάξτε ή βρήκατε (βάλτε απεριόριστα ✓ όπου χρειάζεται):

	(α) Έφαξα για τέτοιες ενδείξεις και τις βρήκα	(β) Έφαξα για τέτοιες ενδείξεις και δεν τις βρήκα	(γ) Ήμουν πολύ τυχερός και τις βρήκα ενώ δεν είχα σκεφτεί καν ότι μπορούσαν να υπάρχουν	(δ) Προσπάθησα να βρω ή σκέφτηκα να ψάξω για τέτοια ένδειξη αλλά σταμάτησα την προσπάθεια διότι εν τω μεταξύ έκρινα ότι δεν ήταν τόσο χρήσιμη
Ίχνη από ρόδες				
Ίχνη από παπούτσια				
Δαχτυλικά αποτυπώματα				
Ίχνη σκαπτικών εργασιών				
Αίμα ζώου				
Αίμα που δεν ήξερα αν ήταν από ζώο ή από άνθρωπο				
Αίμα ανθρώπου				
Σπασμένα δέντρα				
Αεροφωτογραφίες				
Εκ του σύνεγγυς φωτογραφίες				
Υπολείμματα υλοτομιών				
Υπολείμματα μικρής φωτιάς (πχ εκδρομένων, κυνηγών, δασεργατών)				
Υπολείμματα πυρκαγιάς				
Υπολείμματα φαγητού ή τσιγάρων				
Υγρά οχήματος				
Παρατημένα εργαλεία στον τόπο της παράβασης				
Σύνεργα της παράβασης μέσα σε αυτοκίνητο				
Σύνεργα της παράβασης μέσα σε σπίτι, άλλο κτίριο, ή αυλή				
Σύνεργα της παράβασης παρατημένα μακριά από τον τόπο της παράβασης				
Παρατημένα ρούχα, κομμάτια ρούχων ή άλλα προσωπικά αντικείμενα				
Υπολείμματα από υλικά που οδήγησαν σε εμπρησμό εξ αμελείας				
Υπολείμματα απλών ή σύνθετων εμπρηστικών μηχανισμών				
Άλλο (Παρακαλούμε συμπληρώστε.....)				
Άλλο (Παρακαλούμε συμπληρώστε.....)				

* Η φράση «Στην υπόθεση που βαθμολογήσατε με «3» αντικαταστάθηκε στο ερωτηματολόγιο των πυροσβεστικών υπαλλήλων με τη φράση «Στην πιο περίπλοκη υπόθεση δασικής πυρκαγιάς στην οποία διενεργήσατε προανάκριση»

26. Στην υπόθεση που βαθμολογήσατε με «3» κατεβάλατε ιδιαίτερη προσπάθεια (απεριόριστα ✓):

(α) Να αποσπάσετε ομολογία υπόπτου (0-1)	
(β) Να διερευνήσετε σε βάθος πιθανή ύπαρξη κινήτρου (0-1)	
(γ) Να συγκεντρώσετε κατά το δυνατόν περισσότερες μαρτυρικές καταθέσεις (0-1)	
(δ) Να τεκμηριώσετε ανυπαρξία άλλοθι (0-1)	
(ε) Άλλο (παρακαλούμε αναφέρατε τι)..... (0-1)	

27. Στην υπόθεση που βαθμολογήσατε με «3» έχετε τη γνώμη ότι οι περισσότερες μαρτυρικές καταθέσεις (μέχρι 2 ✓):

(α) είτε δεν βοήθησαν καθόλου (0-1)	
(β) είτε σας βοήθησαν (περίπου) όσο αναμένετε (0-1)	
(γ) είτε σας βοήθησαν πολύ περισσότερο από όσο αναμένετε (0-1)	
τίποτα από τα παραπάνω γιατί δεν υπήρξε καμιά μαρτυρική κατάθεση (0-1)	

28. Στην υπόθεση που βαθμολογήσατε με «3» συλλέξατε πληροφορίες μέσω (απεριόριστα ✓):

☐ (α) ερωτήσεων προς υπόπτους/κατηγορουμένους (0-1)	☐ (β) ερωτήσεων προς μάρτυρες που κλήθηκαν από την πλευρά της κατηγορίας (0-1)	☐ (γ) ερωτήσεων προς μάρτυρες που κλήθηκαν από την πλευρά της υπεράσπισης (0-1)	☐ (δ) ερωτήσεων προς μάρτυρες που κλήθηκαν από εσάς ως ανακριτική αρχή (0-1)	☐ (ε) Άλλο (0-1) (Παρακαλούμε σημειώστε..... _____ _____)
--	---	--	---	---

29. Στην υπόθεση που βαθμολογήσατε με «3» συλλέξατε πληροφορίες σχετικά:

α. με την προσωπικότητα του υπόπτου/κατηγορουμένου

☐ πολύ (2)	☐ λίγο (1)	☐ καθόλου (0)
-----------------------------------	-----------------------------------	--------------------------------------

β. με την προσωπικότητα όλων ή κάποιων μαρτύρων

☐ πολύ (2)	☐ λίγο (1)	☐ καθόλου (0)
-----------------------------------	-----------------------------------	--------------------------------------

30. Στην υπόθεση που βαθμολογήσατε με «3» κατά τη διάρκεια των ερωτήσεων λάβατε υπόψη: (απεριόριστα ✓)

(α) Μόνο αυτά που λέγανε οι ερωτώμενοι (0-1)	
(β) Το ύφος και τον τόνο που τα λέγανε (0-1)	
(γ) «Γλώσσα του σώματος» (0-1)	

31. Στην υπόθεση που βαθμολογήσατε με «3» μέσα σε πόσες εβδομάδες συνολικά από τη στιγμή που σας ανατέθηκε η υπόθεση, αισθανθήκατε ότι καταλήξατε σε οριστικό συμπέρασμα: (απαντήστε έστω περίπου)

32. Στην υπόθεση που βαθμολογήσατε με «3» πόσες ερωτήσεις υποβάλλατε κατά μέσο όρο σε κάθε πρόσωπο που ρωτήσατε; (παρακαλούμε απαντήστε έστω περίπου) _____

33. Στην υπόθεση που βαθμολογήσατε με «3» πόσες μαρτυρικές καταθέσεις συλλέξατε συνολικά:

(παρακαλούμε απαντήστε έστω περίπου) _____

34. Στην υπόθεση που βαθμολογήσατε με «3» πόσες δακτυλογραφημένες σελίδες μαρτυρικών καταθέσεων

συγκεντρώσατε συνολικά; (παρακαλούμε απαντήστε έστω περίπου) _____

35. Στην υπόθεση που βαθμολογήσατε με «3», ανεξάρτητα από το τι απαντήσετε πήρατε τελικά, προσπαθήσατε να θέσετε στους μάρτυρες ή στους υπόπτους/κατηγορούμενους συγκεκριμένες ερωτήσεις σχετικά με (απεριόριστα ✓):

☐ (α) πρόσωπα που είδαν στον τόπο της παράβασης <u>πριν</u> την παράβαση (0-1)	☐ (β) πρόσωπα που είδαν στον τόπο της παράβασης <u>κατά τη διάρκεια</u> της παράβασης (0-1)	☐ (γ) πρόσωπα που είδαν στον τόπο της παράβασης <u>μετά</u> την παράβαση (0-1)	☐ (η) ίχνη, αντικείμενα ή ζώα που είδαν στον τόπο της παράβασης <u>πριν</u> την παράβαση (0-1)	☐ (θ) ίχνη, αντικείμενα ή ζώα που είδαν στον τόπο της παράβασης <u>κατά τη διάρκεια</u> της παράβασης (0-1)	☐ (ι) ίχνη, αντικείμενα ή ζώα που είδαν στον τόπο της παράβασης <u>μετά</u> την παράβαση. (0-1)
☐ (δ) πρόσωπα που είδαν σε άλλο μέρος εκτός του τόπου της παράβασης <u>πριν</u> την παράβαση (0-1)	☐ (ε) πρόσωπα που είδαν σε άλλο μέρος εκτός του τόπου της παράβασης <u>κατά τη διάρκεια</u> της παράβασης (0-1)	☐ (ζ) πρόσωπα που είδαν σε άλλο μέρος εκτός του τόπου της παράβασης <u>μετά</u> την παράβαση (0-1)	☐ (κ) ίχνη, αντικείμενα ή ζώα που είδαν σε άλλο μέρος εκτός του τόπου της παράβασης <u>πριν</u> την παράβαση (0-1)	☐ (λ) ίχνη, αντικείμενα ή ζώα που είδαν σε άλλο μέρος εκτός του τόπου της παράβασης <u>κατά τη διάρκεια</u> της παράβασης (0-1)	☐ (μ) ίχνη, αντικείμενα ή ζώα που είδαν σε άλλο μέρος εκτός του τόπου της παράβασης <u>μετά</u> την παράβαση (0-1)

☐ (ν) λόγια που άκουσαν στον τόπο της παράβασης <u>πριν</u> την παράβαση (0-1)	☐ (Ξ) λόγια που άκουσαν στον τόπο της παράβασης <u>κατά τη διάρκεια</u> της παράβασης (0-1)	☐ (ο) λόγια που άκουσαν στον τόπο της παράβασης <u>μετά</u> την παράβαση (0-1)	☐ (π) θορύβους και άλλους ήχους εκτός από λόγια που άκουσαν στον τόπο της παράβασης <u>πριν</u> την παράβαση (0-1)	☐ (ρ) θορύβους και άλλους ήχους εκτός από λόγια που άκουσαν στον τόπο της παράβασης <u>κατά τη διάρκεια</u> της παράβασης (0-1)	☐ (σ) θορύβους και άλλους ήχους εκτός από λόγια που άκουσαν στον τόπο της παράβασης <u>μετά</u> την παράβαση (0-1)
☐ (τ) λόγια που άκουσαν σε άλλο μέρος εκτός του τόπου της παράβασης <u>πριν</u> την παράβαση (0-1)	☐ (υ) λόγια που άκουσαν σε άλλο μέρος εκτός του τόπου της παράβασης <u>κατά τη διάρκεια</u> της παράβασης (0-1)	☐ (φ) λόγια που άκουσαν σε άλλο μέρος εκτός του τόπου της παράβασης <u>μετά</u> την παράβαση (0-1)	☐ (χ) θορύβους και άλλους ήχους εκτός από λόγια που άκουσαν σε άλλο μέρος εκτός του τόπου της παράβασης <u>πριν</u> την παράβαση (0-1)	☐ (ψ) θορύβους και άλλους ήχους εκτός από λόγια που άκουσαν σε άλλο μέρος εκτός του τόπου της παράβασης <u>κατά τη διάρκεια</u> της παράβασης (0-1)	☐ (ω) θορύβους και άλλους ήχους εκτός από λόγια που άκουσαν σε άλλο μέρος εκτός του τόπου της παράβασης <u>μετά</u> την παράβαση (0-1)
☐ (α1) οσμές που πιθανώς μύρισαν στον τόπο της παράβασης <u>πριν</u> την παράβαση (0-1)	☐ (α2) οσμές που πιθανώς μύρισαν στον τόπο της παράβασης <u>κατά τη διάρκεια</u> της παράβασης (0-1)	☐ (α3) οσμές που πιθανώς μύρισαν στον τόπο της παράβασης <u>μετά</u> την παράβαση (0-1)	☐ Τίποτα από τα παραπάνω. Απλώς τους ρώτησα γενικά τι γνωρίζουν για την υπόθεση (0-1)		

36. Στην υπόθεση που βαθμολογήσατε με «3» υπήρξαν (απεριόριστα ✓):

☐ (α) υπάλληλοι από τη Δασική/ Πυροσβεστική Υπηρεσία που προσπάθησαν να σας βοηθήσουν με δική τους πρωτοβουλία (0-1)	☐ (γ) υπάλληλοι από άλλες υπηρεσίες εκτός της Δασικής/ Πυροσβεστικής που προσπάθησαν να σας βοηθήσουν με δική τους πρωτοβουλία (παρακαλώ σημειώστε από ποιες: Α) Β) Γ)) (0-1)	☐ (φ) απλοί πολίτες εκτός υπηρεσιών π.χ. μάρτυρες, πληροφοριοδότες που προσπάθησαν να σας βοηθήσουν με δική τους πρωτοβουλία (0-1)	☐ (η) ειδικοί γνωμοδότες (επιστήμονες ή εμπειρικοί) εκτός δασολογίας/ δασοπονίας που προσπάθησαν να σας βοηθήσουν με δική τους πρωτοβουλία (παρακαλώ σημειώστε τι άλλοι ειδικοί: Α) Β) Γ) Δ).....) (0-1)	☐ (ι) ανώνυμες πληροφορίες π.χ. (ανυπόγραφες επιστολές, ανώνυμα SMS, e-mail, τηλεφωνήματα από αγνώστους κ.λ.π.) (0-1)
---	--	---	--	---

☐ (β) υπάλληλοι από τη Δασική/ Πυροσβεστική Υπηρεσία που ζήτησατε τη βοήθεια τους με δική σας πρωτοβουλία (0-1)	☐ (δ) υπάλληλοι από άλλες υπηρεσίες εκτός της Δασικής/Πυροσβεστικής που ζήτησατε τη βοήθεια τους με δική σας πρωτοβουλία (παρακαλώ σημειώστε από ποιες: Α) Β) Γ)) (0-1)	☐ (ζ) απλοί πολίτες εκτός υπηρεσιών π.χ. μάρτυρες, πληροφοριοδότες που ζήτησατε τη βοήθεια τους με δική σας πρωτοβουλία (0-1)	☐ (θ) ειδικοί γνωμοδότες (επιστήμονες ή εμπειρικοί) εκτός δασολογίας/ δασοπονίας που ζήτησατε τη βοήθεια τους με δική σας πρωτοβουλία (παρακαλώ σημειώστε τι άλλοι ειδικοί: Α) Β) Γ) Δ).....) (0-1)
☐ (κ) αποκλειστικά και μόνο η δική σας προσπάθεια χωρίς τη βοήθεια απολύτως κανενός άλλου προσώπου ή συγκυρίας που αναφέραμε στα προηγούμενα 9 τετράγωνα (0-1)		☐ τυχαία γεγονότα και συγκυρίες που βοήθησαν (0-1)	

37. Στην υπόθεση που βαθμολογήσατε με «3», πιστεύετε ότι στη συλλογή στοιχείων σημαντικότερο ρόλο έπαιξαν (μέχρι 2 ✓):

☐ (α) συνάδελφοί σας από τη Δασική/ Πυροσβεστική Υπηρεσία (0-1)	☐ (β) προσωπικό από άλλες υπηρεσίες (παρακαλώ σημειώστε από ποιες: Α) Β) Γ)) (0-1)	☐ (γ) απλοί πολίτες εκτός υπηρεσιών π.χ. μάρτυρες, πληροφοριοδότες (0-1)	☐ (δ) ειδικοί εκτός δασολογίας (παρακαλώ σημειώστε τι άλλοι ειδικοί: Α) Β) Γ) Δ).....) (0-1)	☐ (ε) αποκλειστικά και μόνο η δική σας προσπάθεια (0-1)	☐ (στ) η τύχη (0-1)
---	--	--	---	---	---

38. Ποια βιβλία νομικής φύσεως έχετε συμβουλευτεί κατά καιρούς ή αγοράσατε ή δανειστήκατε με τη σκέψη ότι μπορούσαν να σας χρειαστούν (απεριόριστα ✓):

☐ (α) Δασική Νομοθεσία (0-1)	☐ (β) Νομοθεσία Περιβάλλοντος (0-1)	☐ (γ) Υπαλληλικό Κώδικα (0-1)	☐ (δ) Ανακριτική (0-1)	☐ (ε) Σύνταγμα της Ελλάδας (0-1)	☐ (στ) Κώδικα Ποινικής Δικονομίας (0-1)	☐ (ζ) Ποινικό Κώδικα (0-1)
☐ (η) Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας (0-1)	☐ (θ) Αστικό Κώδικα (0-1)	☐ (ι) Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας (0-1)	☐ (κ) Διοικητικό Δίκαιο (0-1)	☐ Άλλο (παρακαλούμε αναφέρατε τι: _____) (0-1)	☐ Άλλο (παρακαλούμε αναφέρατε τι: _____) (0-1)	☐ Άλλο (παρακαλούμε αναφέρατε τι: _____) (0-1)

39. Πότε αγοράσατε τελευταία φορά βιβλίο νομικής φύσεως με δικά σας χρήματα για υπηρεσιακή χρήση (μόνο 1 ✓):

☐ Μέσα στον τελευταίο 1 χρόνο (4)	☐ Μέσα στα τελευταία 2 χρόνια (3)	☐ Μέσα στα τελευταία 4 χρόνια (2)	☐ Έχει πάνω από 4 χρόνια (1)	☐ ποτέ (0)
--	--	--	---	-----------------------------------

40. Πότε προτείνατε τελευταία φορά στην υπηρεσία σας να προμηθευτεί συγκεκριμένα βιβλία νομικής φύσεως (μόνο 1 ✓):

☐ Μέσα στον τελευταίο 1 χρόνο (4)	☐ Μέσα στα τελευταία 2 χρόνια (3)	☐ Μέσα στα τελευταία 4 χρόνια (2)	☐ Έχει πάνω από 4 χρόνια (1)	☐ ποτέ (0)
--	--	--	---	-----------------------------------

41. ι) Στην περιοχή όπου υπηρετείτε, προϊστάμενός σας ως προς τα ανακριτικά καθήκοντα είναι ο/η (μόνο 1 ✓):
(για δασικούς ανακριτικούς)

☐ (α) δασάρχης (0-1)	☐ (β) περιφερειάρχης (0-1)	☐ (γ) εισαγγελέας (0-1)	☐ (δ) πρόεδρος του δικαστηρίου που αναλαμβάνει την αντίστοιχη υπόθεση (0-1)	☐ (ε) επιθεωρητής δασών (0-1)
--	--	---	---	---

ιι) Στην περιοχή όπου υπηρετείτε, προϊστάμενός σας ως προς τα ανακριτικά καθήκοντα είναι ο/η (μόνο 1 ✓):
(για πυροσβεστικούς ανακριτικούς)

☐ (α) δασάρχης (0-1)	☐ (β) περιφερειάρχης (0-1)	☐ (γ) εισαγγελέας (0-1)	☐ (δ) πρόεδρος του δικαστηρίου που αναλαμβάνει την αντίστοιχη υπόθεση (0-1)	☐ (ε) γενικός επιθεωρητής (0-1)
--	--	---	---	---

² Πρόκειται για παραπλανητική ερώτηση εξέτασης γνώσης.

42. Όσο καιρό υπηρετείτε ως μόνιμος στη Δασική/ Πυροσβεστική Υπηρεσία, πόσες φορές (απαντήστε έστω περίπου)

(α) μιλήσατε με τον εισαγγελέα (ή αντιεισαγγελέα) για υπηρεσιακό θέμα	_____
(β) ζητήσατε τη συνδρομή αστυνομίας	_____
(γ) συντονίσατε τυπικά ή άτυπα άλλους ανακριτικούς υπαλλήλους στο έργο τους	_____
(δ) ζήτησαν τη γνώμη σας άλλοι ανακριτικοί υπάλληλοι της Δασικής/Πυροσβεστικής Υπηρεσίας	_____
(ε) ζήτησαν τη γνώμη σας ανακριτικοί υπάλληλοι άλλων υπηρεσιών εκτός της Δασικής/Πυροσβεστικής Υπηρεσίας	_____
(στ) μεταβήκατε σε τόπο συμβάντος εκτός ωραρίου για να βοηθήσετε άλλους ανακριτικούς υπαλλήλους	_____
(ζ) κινήσατε διαδικασία αυτοφώρου	_____

43. Όσο καιρό υπηρετείτε ως μόνιμος στη Δασική/ Πυροσβεστική υπηρεσία σε πόσο μεγάλο βαθμό αισθανθήκατε ότι εμποδίζεστε στο ανακριτικό σας έργο

α) από το νόμο ή από επίσημους περιορισμούς ή εντολές ανωτέρων σας (μόνο 1 ✓)

☐ σε πολύ μεγάλο βαθμό (3)	☐ σε αρκετά μεγάλο βαθμό (2)	☐ ελάχιστα (1)	☐ καθόλου (0)
---	---	---------------------------------------	--------------------------------------

β) παράγοντες άτυπους που δεν θα έπρεπε να υπάρχουν (μόνο 1 ✓)

☐ σε πολύ μεγάλο βαθμό (3)	☐ σε αρκετά μεγάλο βαθμό (2)	☐ ελάχιστα (1)	☐ καθόλου (0)
---	---	---------------------------------------	--------------------------------------

44. Πιστεύετε ότι ο νόμος (μόνο 1 ✓)

☐ πρέπει να γίνει πιο αυστηρός (0)	☐ πρέπει να μείνει όπως είναι τώρα (1)	☐ θα μπορούσε/θα έπρεπε να είναι λιγότερο αυστηρός (2)
---	---	---

45. Πιστεύετε ότι ο νόμος (μόνο 1 ✓)

☐ πρέπει να απαλλάξει τους δασικούς/πυροσβεστικούς ανακριτικούς υπαλλήλους από ορισμένα καθήκοντα (0)	☐ πρέπει να μείνει όπως είναι τώρα όσον αφορά τα ανακριτικά τους καθήκοντα (1)	☐ θα μπορούσε/θα έπρεπε να εκχωρεί περισσότερες εξουσίες στους ανακριτικούς υπαλλήλους (2)
--	---	---

46. Πόσο συχνά χρησιμοποιείτε πολίτες για πληροφοριοδότες; (μόνο 1 ✓)

☐ Πολλές φορές (3)	☐ Αρκετές φορές (2)	☐ Λίγες φορές (1)	☐ Ποτέ ή σχεδόν ποτέ (0)
---	--	--	---

47. Όσο καιρό υπηρετείτε ως μόνιμος στη Δασική/Πυροσβεστική Υπηρεσία, πόσο συχνά συνεργαστήκατε με ευαισθητοποιημένες ομάδες (πχ περιβαλλοντικές οργανώσεις, ορειβατικούς συλλόγους, προσκόπους κλπ) στο ανακριτικό σας έργο κατόπιν δική σας πρωτοβουλίας; (μόνο 1 ✓)

☐ Πολλές φορές (3)	☐ Αρκετές φορές (2)	☐ Λίγες φορές (1)	☐ Ποτέ ή σχεδόν ποτέ (0)
---	--	--	---

48. Ήσασταν ποτέ μέλος κάποιου συλλόγου/οργάνωσης; (παρακαλούμε σημειώστε τι είδους σύλλογο/οργάνωση)_____

49. Έχετε σχηματίσει κάποια γνώμη για το σε ποια μέρη χρειάζονται αυξημένες περιπολίες; (μόνο 1 ✓)

☐ Ναι (1)	☐ Όχι (0)
----------------------------------	----------------------------------

50. Ο νόμος επιτρέπει να οπλοφορούν οι δασικοί υπάλληλοι; (μόνο 1 ✓)

☐ Ναι (1)	☐ Όχι (0)
----------------------------------	----------------------------------

51. Πιστεύετε ότι πρέπει ένας δασικός υπάλληλος να οπλοφορεί στις περιπολίες; (μόνο 1 ✓)

☐ (α) ναι, και υποχρεωτικά σε κάθε περίπτωση (0-1)	☐ (β) ναι, όταν <u>το κρίνει ο ίδιος</u> αναγκαίο και εφόσον πιστεύει ότι είναι ικανός να χειριστεί το όπλο έστω και χωρίς επιπλέον εκπαίδευση στη χρήση όπλου (0-1)	☐ (γ) ναι, και υποχρεωτικά, εφόσον προηγηθεί εκπαίδευση στη χρήση όπλου (0-1)	☐ (δ) ναι, όταν <u>το κρίνει ο</u> <u>ίδιος</u> αναγκαίο, εφόσον προηγηθεί εκπαίδευση στη χρήση όπλου (0-1)	☐ (ε) όχι, σε κάθε περίπτωση (0-1)
--	--	--	---	--

52. Όσο καιρό υπηρετείτε ως μόνιμος στη Δασική/ Πυροσβεστική Υπηρεσία πόσο συχνά ενθαρρύνετε συναδέλφους σας να κινήσουν διαδικασία αυτοφώρου; (μόνο 1 ✓)

☐ Πολλές φορές (3)	☐ Αρκετές φορές (2)	☐ Λίγες φορές (1)	☐ Ποτέ ή σχεδόν ποτέ (0)
---	--	--	---

53. Αν υπηρετούσατε σε μικρό μέρος (πχ χωριό, κωμόπολη) και κάποιος σας **εξύβριζε** ή σας **απειλούσε** για λόγους σχετικούς με την άσκηση των υπηρεσιακών καθηκόντων σας για **πρώτη φορά**, οι **τρεις (3) κυριότεροι λόγοι** για τους οποίους **θα διστάζατε ίσως να του κάνετε μήνυση** για εξύβριση ή για απειλή θα μπορούσαν να είναι (μέχρι 3 ✓):

(α) το ενδεχόμενο να δημιουργηθεί ενδεχομένως επικίνδυνη προσωπική αντιδικία με απρόβλεπτη εξέλιξη (0-1)	
(β) το ότι το συγκεκριμένο άτομο θα μπορούσε να καταλάβει μόνο του το λάθος του και να γίνει πιθανώς μετά χρήσιμος συνεργάτης σας (0-1)	
(γ) το ενδεχόμενο ότι μπορεί να μη βρείτε αρκετή υποστήριξη από την υπηρεσία σας ή τους άλλους θεσμούς (0-1)	
(δ) το ενδεχόμενο ότι μπορεί να βλαφθούν οι σχέσεις της Υπηρεσίας σας προς τον κόσμο (0-1)	
(ε) το ότι θεωρείτε σημαντικό για εσάς προσωπικά να τα έχετε καλά με τον κόσμο ελπίζοντας στην καλύτερη συνεργασία του (0-1)	
Άλλο (παρακαλούμε σημειώστε τι) _____ (0-1)	
(στ) Τίποτα από τα παραπάνω . Θα κάνατε μήνυση όπως και να έχει διότι σημαντικότερο από όλα θεωρείτε τον παραδειγματισμό και την τάξη (0-1)	

54. Αν κάποιος αρνηθεί να παραδώσει κατασχεμένα αντικείμενα, κατά κανόνα (μόνο 1 ✓)

☐ Ζητάτε τη συνδρομή της αστυνομίας (1)	☐ τον καθιστάτε μεσεγγυούχο (2)
--	--

55. Είστε εφοδιασμένοι πάντα ή συνήθως με κατασχετήρια; (μόνο 1 ✓)

☐ Ναι (1)	☐ Όχι, ζητάω από την υπηρεσία μόνο όταν χρειαστώ (0)
----------------------------------	---

56. Έχετε τον αριθμό κινητού τηλεφώνου του εισαγγελέα (ή του αντιεισαγγελέα); (μόνο 1 ✓)

☐ Ναι (1)	☐ Όχι (0)
----------------------------------	----------------------------------

57³. Όταν έρθει η ώρα να μιλήσετε με δικηγόρο, εισαγγελέα ή δικαστή, αντί του όρου «**Νομοθεσία**» θα χρησιμοποιήσετε τον όρο «**Νομολογία**» για καλύτερη συνεννόηση; (μόνο 1 ✓)

☐ Ναι (1)	☐ Όχι (0)
----------------------------------	----------------------------------

58. Κατά τη γνώμη σας, ποιο διάστημα θεωρείτε εσείς προσωπικά «ανεκτό» για την πρώτη έκδοση υπηρεσιακής ταυτότητας; (μόνο 1 ✓)

☐ Μέχρι 1 εβδομάδα (0)	☐ Μέχρι 1 μήνα (2)	☐ Μέχρι 3 μήνες (1)	☐ Μέχρι 6 μήνες (0)	☐ Μέχρι 12 μήνες (4)
---	---	--	--	---

59. Πιστεύετε ότι οι εργασιακές συνθήκες/μέσα που σας παρέχει η υπηρεσία σας επαρκούν γενικά για τη σωστή εκτέλεση του έργου σας;

☐ Μάλλον ναι (2)	☐ Όχι και τόσο (1)	☐ Όχι, καθόλου (0)
---	---	---

³ Πρόκειται για παραπλανητική ερώτηση εξέτασης γνώσης

60. Σε περίπτωση που προκύψουν ταυτόχρονα πυρκαγιές οι οποίες **δε θα βλάψουν ανθρώπινες ζωές αλλά θα επιφέρουν μόνο υλικές και ηθικές ζημιές και ΔΕΝ μπορούν να σβηστούν ταυτόχρονα** λόγω έλλειψης μέσων ή προσωπικού πυρόσβεσης

α) εσείς **προσωπικά** ως **απλός πολίτης** θα προτιμούσατε να **θυσιάσκει**: (μόνο 1 ✓)

☐ για προστατευόμενη φυσική περιοχή πολύ μακριά από την πόλη με μεγάλη <u>αισθητική φυσική αξία παγκοσμίως</u> (1)	☐ για καινούργια <u>μονοκατοικία</u> στην πόλη (2)
--	--

β) εσείς **προσωπικά** ως **απλός πολίτης** θα προτιμούσατε να **θυσιάσκει**: (μόνο 1 ✓)

☐ για προστατευόμενη φυσική περιοχή πολύ μακριά από την πόλη με μεγάλη <u>αισθητική φυσική αξία παγκοσμίως</u> (1)	☐ για καινούργια <u>πολυκατοικία</u> στην πόλη (2)
--	--

γ) εσείς **προσωπικά** ως **απλός πολίτης** θα προτιμούσατε να **θυσιάσκει**: (μόνο 1 ✓)

☐ για προστατευόμενη φυσική περιοχή πολύ μακριά από την πόλη με μεγάλη <u>αισθητική φυσική αξία παγκοσμίως</u> (1)	☐ ένα <u>παραδοσιακό διατηρητέο</u> στην πόλη (2)
--	---

δ) εσείς **προσωπικά** ως **απλός πολίτης** θα προτιμούσατε να **θυσιάσκει**: (μόνο 1 ✓)

☐ για προστατευόμενη φυσική περιοχή πολύ μακριά από την πόλη με μεγάλη <u>αισθητική φυσική αξία παγκοσμίως</u> (1)	☐ μεγάλο <u>εμπορικό κέντρο</u> στην πόλη (2)
--	---

ε) εσείς **προσωπικά** ως **απλός πολίτης** θα προτιμούσατε να **θυσιάσκει**: (μόνο 1 ✓)

☐ για προστατευόμενη φυσική περιοχή πολύ μακριά από την πόλη με μεγάλη <u>αισθητική φυσική αξία παγκοσμίως</u> (1)	☐ <u>ιστορικό μνημείο</u> το οποίο αισθάνεστε ότι έχει μια <u>μέση σπουδαιότητα</u> (2)
--	---

ΕΠΕΞΗΓΗΣΗ ΜΕΤΑΒΛΗΤΩΝ

Χαρακτηριστικά αναλυτικότητας	
Μεταβλητές:	Ερωτήσεις βάσει των οποίων μετρήθηκαν:
Συνεργασίες με πρωτοβουλία του ανακριτικού υπαλλήλου	36β+36δ+36ζ+36θ
Γνώμη για αυξημένες περιπολίες	49
Γνώση κινητού τηλεφώνου εισαγγελέα	56
Δακτυλογραφημένες σελίδες μαρτυρικών καταθέσεων	34
Διεκπεραίωση υπόθεσης μόνο με ατομική προσπάθεια	36κ
Αποστασιοποίηση ανακριτικού υπαλλήλου	30α/(30β+30γ+29α+29β)
Ερωτήσεις ανά άτομο στην προανάκριση	32
Ποσοστό στοχευόμενου αποτελέσματος μαρτυρικών καταθέσεων	27β/(27α+27β + 27γ)
Ποσοστό τυχαίας αποτελεσματικότητας μαρτυρικών καταθέσεων	27γ/(27α+27β + 27γ)
Ποσοστό χαμένου χρόνου στις μαρτυρικές καταθέσεις	27α/(27α+27β + 27γ)
Συλλογή στοιχείων μέσω ετέρων πηγών	37α+37β+37γ+37δ
Συλλογή στοιχείων μόνο με ατομική προσπάθεια	37ε
Συλλογή στοιχείων κατά τύχη	37στ

Σύνολο πραγματικών ενδείξεων	35α+35β+35γ+35δ+35ε+35ζ+35η+35θ+35ι+35κ+35λ+35μ+35ν+35ξ+35ο+35π+35ρ+35σ+35τ+35υ+35φ+35χ+35ψ+35ω+35α1+35α2+35α3
Συνολικό αποτέλεσμα μαρτυρικών καταθέσεων	33
Συνολικός αριθμός προσωπικών ενδείξεων	26α+26β+26γ+26δ
Χρησιμοποίηση πολιτών για πληροφοριοδότες	46

Χαρακτηριστικά αναποφασιστικότητας

Μεταβλητές:	Ερωτήσεις βάσει των οποίων μετρήθηκαν:
Σύνολο εβδομάδων μέχρι το τελικό αποτέλεσμα	31
Συχνότητα λήψης συμβουλών από τον εισαγγελέα	42α

Χαρακτηριστικά δραστηριοποίησης

Μεταβλητές:	Ερωτήσεις βάσει των οποίων μετρήθηκαν:
Συνολικός αριθμός μηνύσεων	19
Συνολικός αριθμός πετυχημένων μηνύσεων	20
Αίσθηση ευκολίας καθηκόντων	45
Αίσθηση ανεπίσημων εμποδίων στο ανακριτικό έργο	43β
Αίσθηση αυστηρότητας νόμου	44
Αίσθηση τυπικών εμποδίων στο ανακριτικό έργο	43α
Ανοχή στην αργοπορία έκδοσης υπηρεσιακής ταυτότητας	58δ
Αριθμός μηνύσεων ανά έτος υπηρεσίας ως μόνιμος	19/16

Αριθμός μηνύσεων ανά έτη ηλικίας	19/6
Αριθμός προανακρίσεων ανά έτος υπηρεσίας ως μόνιμος	21α/16
Ενθάρρυνση συναδέλφων για κίνηση διαδικασίας αυτοφώρου	52
Εφαρμογή ιδιότητας μεσεγγυούχου αντί για συνδρομή αστυνομίας	54
Κατά της οπλοφορίας σε κάθε περίπτωση	51ε
Κατασχετήρια σε συνεχή ετοιμότητα	55
Κίνηση διαδικασίας αυτοφώρου	42ζ
Οπλοφορία κατά προσωπική κρίση μετά από εκπαίδευση	51δ
Πετυχημένος αριθμός μηνύσεων ανά έτη ηλικίας	20/6
Προανακρίσεις ανά έτη ηλικίας	21α/6
Πρωτοβουλία για πρόταση βιβλίων στην υπηρεσία σας	39
Συνολικός αριθμός προανακρίσεων	21α, 21β
Συνολικός αριθμός πετυχημένων μηνύσεων (μόνο για δασικούς υπαλλήλους)	20
Συντονιστικά καθήκοντα εντός Υπηρεσίας	42γ
Υπέρ της οπλοφορίας σε κάθε περίπτωση	51α
Υποχρεωτική οπλοφορία αλλά μετά από εκπαίδευση	51γ
Φόβος βλάβης του κοινωνικού προσώπου της Υπηρεσίας	53δ
Φόβος βλάβης προσωπικής εικόνας προς το κοινωνικό σύνολο	53ε

Φόβος για μη αρκετή υποστήριξη από την υπηρεσία σε δύσκολες περιστάσεις	53γ
Φόβος προσωπικής αντιδικίας	53α
Χρησιμοποίηση αστυνομίας	42β
Χαρακτηριστικά γνώσης	
Μεταβλητές:	Ερωτήσεις βάσει των οποίων μετρήθηκαν:
Βοηθητικός δείκτης γνώσης σωστού προϊσταμένου ως προς τα ανακριτικά καθήκοντα	41γ-41α-41β-41δ-41ε
Εσφαλμένη θεώρηση του άμεσου διοικητικού προϊσταμένου ως προϊσταμένου στα ανακριτικά καθήκοντα	41α
Εσφαλμένη θεώρηση του επιθεωρητή δασών (ή του γενικού επιθεωρητή για πυροσβεστικούς) ως προϊσταμένου στα ανακριτικά καθήκοντα	41ε
Μελέτη Ανακριτικής	38δ
Μελέτη Αστικού Κώδικα	38θ
Μελέτη Δασικής Νομοθεσίας	38α
Μελέτη Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας	38ι
Μελέτη Κώδικα Ποινικής Δικονομίας	38στ
Μελέτη Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας	38η
Μελέτη Νομοθεσίας Περιβάλλοντος	38β
Μελέτη Ποινικού Κώδικα	38ζ

Σύνθετος δείκτης γνώσης	50+41γ-41α-41β-41δ-41ε-57
Σύνολο νομικών πηγών	38α+38β+38γ+38δ+38ε+38στ+38ζ+38η+38θ+38ι+38κ
Σύνταγμα της Ελλάδος	38ε
Χρήση επιπρόσθετων πηγών γνώσεων εκτός Υπηρεσίας και σχολής αποφοίτησης	22
Προσωπικά και κοινωνικά χαρακτηριστικά	
Μεταβλητές:	Ερωτήσεις βάσει των οποίων μετρήθηκαν:
Άγαμος	7
Βαθμός μέσα στην υπηρεσία	9
Βαθμός πτυχίου πανεπιστημίου	10η2
Βαθμός πτυχίου ΤΕΙ	10ζ2
Έγγαμος	7
Εκπαιδευτικό επίπεδο	10
Επιθυμία απόκτησης επιπλέον τίτλου σπουδών	12
Έτη σε προηγούμενες υπηρεσίες	17β
Έτη υπηρεσίας ως μόνιμος	16
Έτος αποφοίτησης από μεταδευτεροβάθμια εκπαίδευση	10ε2
Ηλικία	6
Κατοχή επιπλέον τίτλου σπουδών	11

Μέση χρονολογία γέννησης παιδιών ανακριτικού υπαλλήλου	8
Μήνες υπηρεσίας ως συμβασιούχος	15
Οικοκεντρισμός (α)	60α
Οικοκεντρισμός (δ)	60δ
Προσωπική βλάβη από ατύχημα σε πυρκαγιά (μόνο για πυροσβεστικούς)	18β
Συνολικός αριθμός μεταθέσεων (ή μετατάξεων)	18α
Συνολικός αριθμός παιδιών ανακριτικού υπαλλήλου	8
Υπηρεσιακή αυτοεκτίμηση	14
Υπηρεσιακή ιδιότητα (δασικός ή πυροσβεστικός)	Υπήρχαν χωριστές κατηγορίες ερωτηματολογίων
Φιλοδοξία σταδιοδρομίας	23
Φύλο	1

